Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ

9 poveşti nemuritoare

tYGRI book

Povești nemuritoare

ed. a II-a

EDITURA ION CREANGĂ ● București, 1974

Coperta de
CRINA IONESCU

Poveste populară din Banat,
culeasă de
P. UGLIȘIU-DELAPECICA

Iorgovan, prunc sărac, ajunge împărat

A FOST ODATĂ un om sărac cum puțini au fost pe lume, că nici apă n-avea după ce bea. Omul acela, pe lîngă sărăcia lui, mai avea și trei feciori, dintre care cel mai mic era orb d-un ochi și șchiop d-un picior, așa că nu-i putea fi de mare ajutor.

Feciorii cei mai mărișori, după ce s-au bărăborit, i-au spus tatălui lor așa :

— Tată, noi plecăm în lume să ne găsim de lucru, că d-acuma sîntem mari și ne putem cîștiga pînea de toate zilele.

— Bine, dragii mei, numai să fiți cuminți, ascultători, și să nu vă dușmăniți între voi, ca să n-ajungeți de rîsul lumii.

Și-au plecat.

Fratele lor mai mic a rămas cu tatăl lor.

Ceilalți doi au ajuns la Curtea împărătească, în slujbă bună ; unul purcar și celălalt căprar la turmele împăratului.

După șițiva ani și fratele lor cel mai mic s-a făcut mare, și într-o bună zi se trezi tatăl său cu el că-i spune :

— Tată, mă duc și eu, ca frații mei, să-mi găsesc ceva slujbă cît de mică, căci am văzut pe alții și mai slabi decît mine, și au slujbe după puterea lor, zise băiatul către tatăl său.

— Bine, dragul meu, numai să fii cuminte și ascultător, răspunse tatăl său.

Și-a plecat și al treilea fecior. S-a dus, s-a tot dus, pînă într-o zi a ajuns într-o pădure mare, și mergînd prin ea pe o cărare, numai ce aude niște pui de vulturoaică țipînd ca din gură de șarpe. Feciorului i-a fost milă de pui și s-a suit în vîrful gorunului, să vadă pentru ce se vaită așa de dureros. Cînd s-a văzut aproape de cuibul puilor, mai mare i-a fost groaza cînd a văzut un șarpe lung, învîrtit în jurul gorunului, apropiindu-se de cuib. S-a suit încet spre șarpe și cînd a fost aproape de el, a scos un cuțit lung de la brîu și a tăiat șarpele în două. Acesta căzu jos pe pămînt și-și mișca mereu coada retezată, iar bieții puișori scăpară de la moarte. În clipa aceea ajunse și vulturoaica, auzind din depărtare țipătul după ajutor al puilor ei. Cînd îl văzu pe feciorul care i-a scăpat puii din gura șarpelui, nu știa cum să-i mulțumească. Acesta se scoborî, vulturoaica zbură și ea și se apropie cu mult drag de el și-i zise :

— Vai, dragul meu, tu ai fost acela care mi-ai apărat puii mei și mi i-ai scăpat de la moarte. Pentru această mare bunătate a inimii tale și eu am să-ți fac un mare bine. Mergi la tatăl tău să-ți dea un ol curat din care beți apă și adă-l aci la tulpina gorunului, iar tu să ai grijă de cuibul și de puii mei, căci eu mă duc la Apa Iordanului, să-ți aduc apă sfințită din Iordan. Tu însă să nu te depărtezi de puii mei pînă nu m-oi întoarce eu cu apa sfîntă. Apa aceea te va vindeca și-ți va da vedere în ochi și putere în picior și vei fi fecior întreg și sănătos. Și apa aceea împlinește și dorințele omului.

— Bine, vulturoaică dragă, eu pînă te întorci tu iarăși aici nu mă deslipesc de gorun și-ți păzesc puii, răspunse feciorașul.

Vulturoaica luă olul în ciocul ei puternic și zbură spre răsăritul soarelui și peste puțin timp nu se mai vedea. Bietul fecior aștepta cu nespusă bucurie sosirea vulturoaicii. Nu simțea foame, nu simțea sete, și nici somnul nu se lipea de ochii lui.

Deodată începură să se clatine vîrfurile gorunilor și plopilor înalți, iar puii vulturoaicei băteau voioși din aripile lor fără pene, cînd văzură din depărtare pe buna lor mamă că se îndreaptă spre cuibul lor.

Vulturoaica coborî la fecior, îi dete olul cu apa sfîntă și-i spuse să se spele pe ochiul bolnav, apoi piciorul. Acesta luă olul și turnîndu-și apă în palmă

își spălă ochiul bolnav și îndată îi reveni vederea. Acum băiatul, fericit, își spălă și piciorul și-ndată fu vindecat. Bietul de el, era atît de fericit și de voios, încît n-ar fi schimbat cu nimeni pe lume marea lui bucurie.

Îi mulțumi vulturoaicii și, luînd olul cu apa sfințită, plecă la tatăl său, ca să se bucure și el de bucuria lui, văzîndu-l întreg și sănătos.

După aceasta Iorgovan — că așa îl chema pe feciorașul nostru — plecă iarăși la drum să-și găsească de lucru, știind bine că de astă dată are să izbutească.

Merse cît merse, cînd deodată se văzu în fața unui palat frumos, care îți lua vederile. Întîlnind pe cale un moș bătrîn, îl întrebă :

— Al cui e palatul ăsta atît de frumos ?

— Hei, dragul meu, ăsta-i palatu-mpăratului, îi răspunse moșul, și-și văzu de drum.

Acum Iorgovan stătea pe gînduri, nu știa ce să facă. Își aduse aminte de apa adusă de vulturoaică din Iordan. Înghiți o înghițitură de apă și se gîndi ca să-i ajute să poată ajunge în slujba împărătească. Bătu în poartă și deodată se deschise și un ostaș îl întrebă :

— Pe cine cauți ? Și ce dorești ?

— Caut pe înălțatul împărat, ca să-i vorbesc ceva.

Ostașul merse și spuse împăratului că un voinic vrea să vorbească cu înălțatul împărat.

Împăratul porunci ostașului să-l aducă în față să-l vadă. Ostașul merse și aduse pe Iorgovan înaintea împăratului.

Cînd acesta se apropia de împărat, dădu ochii cu frații lui, că erau și ei în slujba împăratului, dar ei îi întoarseră spatele, și se făcură că nu-l cunosc. Ajuns în fața împăratului, acesta îl întrebă :

— Cine ești și ce dorești ?

— Înălțate împărate, sînt prunc de om sărac și aș vrea să-mi găsesc vreo slujbă, ca să am și eu cu ce să trăiesc.

— Bine, voinice, răspunse împăratul, am să te pun grădinar la grădina împărătească.

Frații lui erau tare necăjiți cînd au văzut pe Iorgovan, fratele lor, că a intrat și el în slujba împăratului, și nu știau cum să se scape de el și să-l prăpădească. Au început să-l pîrască în toate părțile că nu-i place lucrul, că umblă cu vrăji și cu descîntece. Împăratul, auzind mereu ce se vorbește despre Iorgovan, s-a hotărît să-l prăpădească, fiind primejdios. Un sfetnic bătrîn al împăratului, auzindu-l vorbind că vrea să-l prăpădească pe grădinar, înțelegînd despre ce e vorba, îl sfătui pe împărat să-l pună întîi la încercare, și numai după ce va vedea că umblă cu minciuni, numai atunci să-l prăpădească.

Văzînd împăratul că sfetnicul său are dreptate a doua zi chemă pe Iorgovan la sine și îi porunci :

— Iorgovane, am auzit vorbindu-se despre tine multe vorbe urîte, și vreau să aflu adevărul. Pînă mîne seară, să-mi faci din poarta palatului meu și pînă la biserică o punte de aur, de care n-are nici un împărat pe lume !

Să-mi aduni toate bucatele : grîul, secara, ovăzul și orzul din toată țara mea și să mi le aduni în magaziile palatului meu.

Să-mi aduni toți lupii din țară și să mi-i închizi în grajdurile mele goale.

Dacă pînă mîne seară toate acestea n-or fi gata, unde-ți stau picioarele îți va sta și capul. M-ai înțeles ?

— Da, am înțeles, înălțate împărate, și cu ajutorul apei Iordanului le voi împlini, răspunse voinicul.

A doua zi seara, de la poarta împăratului pînă la biserică s-a întins un pod de aur, care strălucea ca soarele. Toate magaziile împărătești erau pline cu bucate.

Cît n-a încăput în ele au fost așezate în grămezi mari și acoperite cu paie, ca să nu le strice ploile. Toți lupii din toate pădurile au fost băgați în grajdurile care erau goale.

Ieșind împăratul, după cină, ca să vadă dacă Iorgovan a putut să-i împlinească măcar una din cele trei porunci grele, cînd a dat cu ochii de podul de aur, a rămas ca înlemnit și nu mai știa de bucurie, că nici un alt împărat din lume nu are așa pod mi-

nunat. De la pod s-a îndreptat spre magazii și mai mare i-a fost bucuria, cînd și-a văzut toate bucatele adunate la un loc, dar mai ales cînd a văzut că nu i-au încăput în magazii toate. A chemat îndată pe bătrînul său sfetnic și i-a mulțumit că i-a dat sfatul să nu-l prăpădească pe Iorgovan pînă nu-l pune la încercare.

Venind sfetnicul îi zise :

— Iată minunile aceluia pe care era să-l prăpădesc și să-mi încarc sufletul cu grele păcate. Acum, ce pedeapsă să dau acelora care l-au pîrît pe nedrept ?

— Să-și primească ei osînda la care voiau să-l ducă pe Iorgovan ! răspunse sfetnicul împăratului. Și lupii îi sfîșiară în bucăți pe frații mincinoși, luîndu-și pedeapsa.

Împăratul chemă la sine pe Iorgovan, îi spuse că de azi înainte el e ginerele său, că-i dă fata de soție și jumătate din împărăție. Să meargă să-și aducă și pe tatăl său, să trăiască cu ei împreună.

Și s-a făcut o nuntă mare și bogată și dacă Iorgovan cu împărăteasa lui n-or fi murit, și azi trăiesc.

Poveste populară din Banat,
culeasă de
P. UGLIȘIU-DELAPECICA

Cenușoca — Potca

A FOST ODATĂ un împărat care avea o țară mare și foarte bogată și împărații din țările vecine, care aveau țări mici și sărace, îl vedeau cu ochi răi și le era lăcomie să pună mîna pe țara lui. Odată, trei împărați vecini cu acea țară s-au înțeles întreolaltă ca să se ridice cu război în contra lui și s-o împartă între ei trei.

Aceștia s-au pregătit de război și într-o zi au plecat cu armatele lor, înconjurîndu-i țara, și s-a început un război mare, și după cum e o vorbă din bătrîni că mai multe ciori doboară un vultur, tot așa s-a întîmplat și cu acel împărat. Fiind învins în luptă, i-au luat țara toată și au împărțit-o între ei. Acum acest împărat era foarte necăjit și amărît că a rămas sărac, căci avea un fecior și o fetiță mică.

O vorbă bătrînească spune că năcazul cînd vine pe capul omului nu vine singur, ci vine cu tovarăș, așa și de astă dată : împăratului îi moare soția. Năcazul era cu atît mai mare, că avea și un fecior și o fetiță mică care au rămas fără mamă, și îi era tare greu.

Nemaifiind împărat, nu avea nici un venit și a început a se lupta și el cu sărăcia.
Feciorul s-a hotărît să plece în lume, ca să-și găsească norocul. S-a rugat de tatăl său să-i dea voie să meargă în lume, doar-doar va da de vreun bine.
Tatăl său îl întrebă :
— Nu te temi să iai lumea în cap ?
— Nu mă tem, tată, și cred că am să-mi împlinesc cu bine gîndul.
— Bine, dragul meu, iată eu îți dau unul din cei mai buni cai ai mei și paloșul meu. Îți dau și cîțiva galbeni, ca să ai de cheltuială pentru drum atît de lung, căci nu poți ști peste ce greutăți ai să treci.
Voinicul nostru și-a pregătit de toate și, luîndu-și rămas bun de la tatăl său și de la soruța lui, a încălecat calul și pe-aci ți-e drumul !
S-a dus, s-a tot dus, multă lume-mpărăție, ca Dumnezeu să ne ție, pînă cînd, înspre seară a ajuns la o moară părăsită, care din lipsă de apă, fiind valea secată, n-avea cine să învîrtă roata, și crezu că e bine să rămînă aci peste noapte, avînd un adăpost bun, atît pentru căluțul său, cît și pentru el.
Noaptea, cam pe la miezul nopții, s-a trezit din somn, auzind că cineva a intrat în moară, și vorbea în șoapte. S-a ridicat încet din pat, a pus mîna pe paloș și a stat la pîndă, ca să vadă ce se întîmplă. Văzînd că pe vatra morii se aprinsese un foc, care ardea cu flăcări, s-a lipit de ușă, care avea o gaură destul

de mare, și a putut vedea foarte bine că erau niște hoți, trei la număr, îmbrăcați în haine călugărești și cu bărbile mari.

Se așezară pe vatră și unul din ei a luat un sac destul de greu. Și golindu-l pe vatră, a văzut că erau numai galbeni, mari și mici. Hoții s-au apucat să-i numere, ca să-i poată împărți.

Voinicul nostru se gîndi să iasă la ei cu paloșul în mînă și să-i sperie, să fugă și să-și lase prada. Zis și făcut. Era îmbrăcat cu hainele lui frumoase. Strînse în mînă mînerul paloșului și deschise repede ușa strigînd din răsputeri :

— Săriți pe ei, voinicii mei, că sînt aici toți trei ! Hoții, care cunoșteau moara și știau că aici nu stă nimeni, și văzînd paloșul, au crezut că-s urmăriți de jandarmi, și au rupt-o la fugă îngroziți de moarte. Voinicul a ieșit în urma lor, dar ei așa fugeau de repede, că nu i-a mai văzut. S-a dus la grajd, ca să-și vadă căluțul, apoi s-a-ntors în moară, liniștit. A adunat de pe vatră galbenii și i-a băgat napoi în sac. A luat sacul și l-a pus pe așternutul său sub cap, a stins focul din vatră și după ce a zăvorît bine ușile morii, s-a culcat din nou.

A doua zi dimineața s-a sculat, a mîncat, și-a adăpat calul, apoi a încălecat, după ce și-a așezat sacul, și a plecat la drum. Voia să se întoarcă la tatăl său să-i lase sacul cu bani, dar se gîndi că nu e bine

să te-ntorci din drum cînd ai plecat undeva cu un plan, că atunci n-ai să izbutești. Și-a văzut de drum. Cînd a ajuns la marginea unei păduri mari, nu știa în care parte s-o ia. Dînd cu ochii de-o cărare bătătorită, s-a dus tot înainte. Ajungînd într-o poiană, unde dădu și peste un izvor limpede, s-a oprit aici, a luat sacii din spatele calului și-i dete drumul să pască, iar el s-a apropiat de izvor, s-a așezat pe iarbă și desfăcînd sacul cu merindea, a început să mănînce. N-a mestecat bine prima bucătură, cînd auzi venind din pădure un strigăt: „Ajutor! Ajutor!"

Se ridică repede și, punînd mîna pe paloș, se-ndreptă spre locul de unde se auzea strigătul. Deodată văzu în fața sa o fată frumoasă, care a rătăcit prin pădure, pe care un zmeu voia s-o fure. La văzul paloșului, care strălucea în mîna voinicului nostru, crezînd că e vreun Sfarmă Piatră, zmeul a luat-o la sănătoasa. Fata îi mulțumi voinicului pentru că a scăpat-o din mîna zmeului, și-l rugă să meargă cu ea pînă la casa Sfintei Vineri, ca să-i mulțumească pentru această binefacere. Veniră la izvor, unde-și lăsase calul și merindea, își așeză lucrurile pe cal, încălecă și el și luînd și pe fată pe cal porniră spre casa Sfintei Vineri.

Ajungînd la Sfînta Vineri, se opri calul și descălecă. Slobozi calul, să mănînce, iar el se așeză la umbra unui trandafir mare, încărcat cu flori.

Nu trecu ca de cînd vă povestesc și, iată, văzu o bătrînă, fata se apropie de ea, îi sărută mîna și poala hainei și veniră încet înspre casă. Voinicul nostru, cînd văzu chipul Sfintei Vineri, și-a adus aminte că numai cu cîteva zile mai în urmă a visat pe Maica Sfîntă că îl chema la ea, și era tocmai așa cum o vedea acum pe această bătrînă.

Sfînta Vineri se apropia de casă. Voinicul s-a ridicat de jos, s-a îndreptat spre ea și cînd i-a ajuns în față, i-a sărutat mîna și poala hainei, așa cum a văzut că a făcut și fata.

Fata zise Sfintei Vineri :

— Voinicul acesta m-a scăpat din mîinile unui zmeu, care voia să mă fure și să mă ducă în palatul lui. Cînd umblam prin pădure cu surorile mele, m-am pierdut de ele și m-am rătăcit. Cînd am dat ochii cu zmeul am strigat : „Ajutor ! Ajutor“ Voinicul acesta a alergat într-un suflet, cu paloșul în mînă să vină în ajutorul meu. Zmeul, cînd a dat cu ochii de el, a fugit îngrozit, și așa am scăpat.

— Îți mulțumesc, dragul meu, că mi-ai scăpat fata din ghearele zmeului. Acum să-mi spui, dragul meu, unde ai plecat, și ce voiești să faci ? Maică-ta bună s-a rugat mereu de mine, să-ți stau în ajutor atît ție cît și soruței tale, precum și bunului vostru tată.

Voinicul nostru nu mai știa de bucurie că a dat față cu Sfînta Vineri și îi răspunse :

— Sfîntă maică Vineri, bunul nostru tată și noi am rămas fără scumpa noastră mamă. Dușmanii bunului nostru tată au venit cu război în contra lui și ne-au luat țara. Am rămas săraci și mama noastră dulce a murit de năcaz. Eu m-am hotărît să plec în larga lume, ca să-mi caut norocul, să-mi ajut pe tatăl meu și pe soruța mea dragă, rămasă mititică fără mamă.

— Dragul meu, pentru binele pe care mi l-ai făcut, iată aci îți dau trei lucruri, de care veți avea mare ajutor, și tu, și taică-tău, și soruța ta: un bujor roșu pentru tatăl tău, care floare are darul să facă să fugă toți dușmanii lui, cînd vor da cu ochii de el, văzîndu-l în vîrful steagului. Pentru buna ta soruță, o nucă de argint, în care se află o haină frumoasă de argint, pe cînd va fi fată mare. Cînd va vrea să îmbrace haina, să zică așa: „Dă-mi haina, nucuță dragă!“ Iar cînd va vrea s-o așeze în nucă, să zică: „Păstrează-mi haina, nucuță dragă!“ Floarea asta de busuioc ți-o dau ție. Această floare sfințită s-o porți în pungulița asta de mătase, țesută de zînele mele dragi. Cînd vei ajunge la vîrsta de însurătoare, să vii la mine, să-ți dau o zînă frumoasă, să te fac fericit.

Iar acum să te duci la sora mea, Sfînta Sîmbătă, s-o slujești trei ani, cu cinste și cu omenie, și ea îți va da alte daruri, cu mult mai de preț decît ale mele, căci ea e mai bogată decît mine.

Cînd vorbea Sfînta Vineri, iată că veneau și celelalte zîne, toate foarte triste.

— Unde ați fost de ați întîrziat atîta? le întrebă Sfînta Vineri.

— Maică sfîntă! Am pierdut prin pădure pe sora noastră și am căutat-o și n-am putut-o afla, nu voiam să venim fără de ea, căci știam că v-am fi făcut rău, dar vedem că ea e aici.

— Da! S-a pierdut de voi și un zmeu voia s-o fure și s-o ducă în țara lui, dar voinicul acesta a scăpat-o din ghearele lui. Mulțumiți-i și voi, că v-a scăpat și pe voi de pedeapsă și pe sora voastră de zmeu.

Zînele îndată îi săriră în grumaz, îl sărutară ca pe un frate și îi ziseră:

— Vai, dragul nostru, de azi înainte tu ești fratele nostru dulce, și la nunta ta vom fi și noi acolo, și-ți vom face o mare bucurie. Voinicul sărută mîna și poala hainei Sfintei Vineri și luîndu-și rămas bun de la ea și de la zîne, întrebă pe Sfînta Vineri cum va putea să afle casa Sfintei Sîmbete.

— Iată, dragul meu, îți dau o pisicuță pe care o cheamă Picuța și ea îți va arăta calea, mergînd tot înaintea ta, pînă cînd ajungeți la sora mea, de unde ea se va întoarce singură acasă.

Voinicul nostru încălecă calul și plecă spre Sfînta Sîmbătă.

Picuța alerga înaintea lui, voioasă, parcă avea aripi. Merse voinicul nostru cale lungă, să-i ajungă, cum

se zice din poveste, că-nainte mult mai este. Pe la amiaz, au ajuns într-o vale frumoasă și răcoroasă, și se opriră aci să se odihnească și să mănînce. Slobozi calul să pască, iar el cu Picuța se așezară pe iarbă, scoase merindea și începu să mănînce și împărțea bunătățile cu Pisicuța, care îi arăta calea. După ce se săturară bine, voinicul încălecă căluțul său drag, o luară iarăși la drum, zi de vară pînă-n seară, și după o cale destul de lungă, în drum întîlni un iepuraș, care de frică intrase într-o tufă foarte deasă de spini, și așa a scăpat de dinții vulpii, dar nu mai putea ieși. Vulpea, care văzu apropiindu-se voinicul nostru de iepure, o luă la sănătoasa, ca să-și scape blana.

Iepurașul, văzîndu-se scăpat, se rugă de voinicul nostru să-l elibereze din cușcă. Voinicul nostru scoase paloșul și tăind toți spinii, care-l salvaseră de la moarte, eliberă pe bietul animal.

Iepurașul se duse la voinicul nostru și-i mulțumi și-i dete un fir de păr, și-i spuse :

— De cîte ori vei avea nevoie de vreun mic ajutor, eu și întreg neamul meu îți stăm în ajutor. Cînd vei scutura firișorul ăsta de păr, noi îndată vom fi lîngă tine. Cred că n-ai să pierzi nimic, dacă mă ai și pe mine prieten. Îți mulțumesc că m-ai scăpat de la moarte, și-ți rămîn dator cu răsplată pentru această binefacere.

Voinicul nostru plecă din nou la drum și pe cînd soarele se pregătea de culcare, se văzu în fața unui palat atît de frumos și de strălucitor, încît abia te puteai uita la el. Se opriră, și micuța Picuță îi spuse voinicului să bată cu paloșul în poartă. Dete de două ori cu paloșul și îndată veniră două zîne și o deschiseră și-l întrebară cine e și ce dorește. Le spuse că e trimis de Sfînta Vineri să slujească trei ani pe sora ei, Sfînta Sîmbătă. Una din ele se duse să spună măicuții lor că a venit un voinic trimis de Sfînta Vineri.

Sfînta Sîmbătă veni la poartă și-l întrebă :

— Cine ești, voinice? Ce vînturi te-au adus pe aici, pe unde picior de om pămîntean nu pătrunde?

— Sînt fecior de împărat fără împărăție, căci trei împărați vecini s-au întovărășit și au venit cu război greu în contra tatălui meu, l-au învins și i-au luat țara. Mama a murit de năcaz și am rămas săraci. Am rămas eu cu o mică soruță fără mamă. Într-o zi m-am hotărît să-mi iau lumea în cap și să merg în lumea largă să-mi caut norocul și așa am ajuns aici. Sfînta Maică Vinerea m-a trimis aici să vă slujesc trei ani cu cinste și omenie.

— Bine, voinice dragă, dar să știi că aici în pădurea asta, care să vede colo spre soare-răsare, sînt niște fiare turbate și mă tem că tu nu vei putea să-mi

aperi turma mea de oi, ca să nu-mi răpească nici una din ele, mai ales din cele nouă, care au lînă de aur. Crezi că vei putea face această slujbă grea? Dacă în trei ani vei pierde numai o singură oaie, nu vei primi nici o simbrie și-ai slujit de pomană.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, eu cred, Maică Sfîntă, că din turma de oi nu va lipsi nici una.

— Bine, dragul meu, vino cu mine să-ți arăt oile și așază calul în grajd, sacii ți-i du în odaia ta.

Maica Sfîntă îi arătă oile și-i arătă și locul pe unde are să le ducă la păscut, apoi îi numără oile și i le dete în primire. După aceasta, voinicul luă turma și o scoase la pășune. Lăsă oile să pască, iar el scoase din sîn pungulița de mătasă și luînd busuiocul în mînă, zise :

— Floare sfîntă de busuioc, ajută-mi trei ani de zile să pot păzi vitele astea, să nu le fure fiarele sălbătice !

Cît ai bate-n palme în fața voinicului se arătară trei cățeluși : *Repede-ca-gîndul, Ușor-ca-vîntu* și *Greu-ca-pămîntu*, și-l întrebară pe voinic :

— Drag stăpînul nostru ! Am venit să te slujim trei ani. Ce avem să facem ?

— Să-mi păziți oițele acestea, ca nu cumva vreo fiară blestemată să fure vreuna din ele, le spuse voinicul.

— Bunul nostru stăpîn, răspunseră cățelușii, trei ani de zile nu-ți va lipsi nici o oiță, orișicîte fiare ar veni să fure vreo oaie.

Voinicul nostru își scoase de la brîu fluierul lui drag și începu să le doinească, de răsuna valea. Oițele îl priveau cu drag și toată ziua se învîrteau în jurul lui, fermecate de fluierul acela plin de vrajă.

Aproape de amiază, ieșiră din pădure mai multe fiare sălbatice și veneau turbate de foame să răpească vreo oaie. Cei trei cățeluși, cum deteră cu ochii de ele, se îndreptară ca fulgerul spre ele și-ntr-o clipită le-au sfîșiat în bucăți, iar Greu-ca-pămîntu a călcat locul unde le-au rămas oasele și măruntaiele, încît nu se mai cunoștea nici urmă de ele.

Cînd a început să se învăluiască ziua cu noaptea, voinicul nostru și-a luat turma și a plecat spre palatul Sfintei Sîmbete. Și-a așezat oițele și s-a dus să cineze. Stăpîna l-a întrebat dacă au venit fiarele sălbatice să-ncerce să-i fure vreo oaie. I-a povestit cum au venit și cum au fost nimicite. Sfînta Sîmbătă era foarte bucuroasă.

A doua zi iarăși și-a dus oițele la păscut, și tot așa au venit alte jivini și mai fioroase. „Cățelușii" și pe acestea le-au făcut una cu pămîntul. Înspre seară a plecat spre casă, bucuros că și de astă dată i-a scăpat turmulița întreagă. Sfînta maică îl aștepta în

fața stînii, și cînd intrau oile, ea le număra. Mai mare îi era bucuria cînd a văzut că toate oițele ei dragi sînt la număr.

A treia zi, voinicul nostru își duse turma iarăși la pășune, și aștepta cu nerăbdare să vină seara. Ca să treacă ziua mai repede și-ncepu a trăgăna [1] din fluier, încît și florile și iarba se legănau la cîntecul acela minunat. A trecut amiaza și voinicul credea că a scăpat de blestematele de fiare. Cînd cînta mai frumos din fluier, iată că din pădure începură să iasă niște jivini mari și mai îngrozitoare decît celelalte. Aveau niște guri mari și niște dinți ca și colții de la grapă, încît te lua fiorul cînd le vedeai. Năzdrăvanii de cățeluși nu se vedeau. Jivinele erau numai la cîțiva pași de turmă, și voinicul nostru înlemni cu fluierul în mînă, și-ncepu să tremure de frică, că nu-și vedea nicăieri cățelușii, dar în clipeala aceea îi văzu în spatele jivinilor, sfîrticîndu-le spinările și sfărîmîndu-le oasele.

Acum, apropiindu-se seara, voinicul nostru se pregătea de plecare. Se apropie de dragii lui cățeluși și le spuse :

— Vă mulțumesc, dragii mei, că m-ați slujit cu credință. Spuneți și bunului vostru stăpîn că îi mulțumesc din toată inima că mi-a ajutat să pot sluji cu

[1] A trăgăna — a cînta cu multă duioșie.

cinste pe Maica Sîmbătă, și acum puteți pleca la stăpînul vostru.

Voinicul nostru, voios peste măsură, plecă cu oițele spre casă, și le-a dus fluierîndu-le tot timpul pînă la palatul sfintei maici. Aceasta veni repede și le deschise poarta, și-ncepu a le număra. Cînd a văzut că nu-i lipsește nici o oiță, se apropie de voinicul nostru și-l binecuvîntă, și-l sărută pe frunte, pentru credința cu care a slujit-o.

Voinicul duse oile la locul lor și merse cu Maica Sfîntă să-i dea de cină. După cină, maica îi spuse că niciodată n-a avut așa slugă credincioasă, și că nu i s-a întîmplat ca în timp de trei ani să nu-i piară nici o oaie.

— Pentru că m-ai slujit atît de bine, ai să primești de la mine cel mai frumos dar : pentru tatăl tău o oglindă fermecată, oricine privește în ea, îndată întinerește și ceea ce își dorește îndată i se împlinește. Pentru soruța ta îți dau o nucă de aur, în care este o haină frumoasă toată de aur, pentru cînd va fi fată mare. Cînd va vrea s-o îmbrace să-i zică așa : „Dă-mi haina, nucă dragă !“ și ea îndată se va deschide și îi va da haina. Iar cînd va vrea s-o așeze la loc să-i zică : „Păstrează-mi haina, nucă dragă !“ Cînd se va îmbrăca cu haina, să ceară nucii să-i dea și pantofii, tot de argint, și-o coroniță la fel. Ție, pentru că m-ai slujit cu atîta credință și cu cinste, îți dau un inel de aur cu diamante, care,

dacă-l vei ruga să-ți ajute să izbîndești în vreun lucru bun, el te va ajuta.

Sfînta Sîmbătă îi dete cele trei lucruri și îi spuse să se ducă mîne dimineață la soră-sa, Sfînta Duminică, s-o slujească și pe ea.

A doua zi, voinicul nostru s-a sculat cu noaptea-n cap, și-a scos căluțul din grajd, a așezat toate lucrurile pe spatele calului și s-a dus la Maica Sfîntă să-i spună cum ar putea ajunge la Sfînta Duminică.

— Iată, dragul meu, îți dau porumbelul acesta, care va zbura tot timpul în fața căluțelului, ca să-i arate calea, pînă cînd veți ajunge în fața palatului surorii mele, iar de acolo el va zbura din nou aici la mine. Cînd vei da față cu sora mea, să-i spui că te-am trimis eu, ca să-i slujești și ei trei ani.

Voinicul îi sărută mîna și poala hainei sfințite și încălecîndu-și căluțelul, plecară spre Sfînta Duminică. Porumbelul zbura la un pas de botul calului. Înspre asfințitul soarelui, cei trei tovarăși de drum au ajuns norocoși la palatul Sfintei Duminici. Cînd văzu sfînta porumbelul, care-i întrase în palat, știu îndată că sora-sa, Sfînta Sîmbătă, a trimis pe cineva la ea. Ieși la poartă și aci dădu cu ochii de voinicul nostru, călări pe cal, și-l întrebă :

— Cine ești și ce cauți pe aici pe unde nici un pămîntean nu-ndrăznește să-și pună piciorul, căci pe aici sînt niște jivini spurcate și turbate, care sfîșie orice vietate pe care o-ntîlnesc în cale ?

— Sfîntă Maică Duminică ! Sînt fecior de împărat. Tatălui meu i-au luat dușmanii țara, mama a murit de năcaz că am rămas săraci, eu și cu o soruță am rămas fără mamă. Într-o zi i-am spus tatălui meu că eu plec în lumea mare, ca să-mi caut norocul. Am slujit pe Maica Sfîntă Sîmbătă, timp de trei ani, cu credință și cu cinste, și acum dînsa m-a trimis să vă slujesc și pe dumneavoastră cu cinste și cu credință trei ani.

— Bine, dragul meu voinic, răspunse Sfînta Duminică, eu am nouăzeci și nouă de iepe, care trebuie duse la pășunat dimineața și seara. Dar să bagi bine de seamă, că niște afurisite de fiare sălbatice, de cîte ori ies la pășune, totdeauna îmi răpesc și îmi omoară cîte una din cele mai frumoase. Să ai mare grije, căci dacă în acești trei ani pierzi vreo iapă, ți-ai pierdut dreptul la simbrie și mi-ai slujit de pomană.

— Bine, maică sfîntă ! răspunse voinicul.

Maica Sfîntă se duse cu voinicul și-i arătă unde să-și lege calul, îi arătă odaia lui, unde își aduse lucrurile, apoi merseră în grajdul iepelor și, numărîndu-le, i le-a dat în primire.

A doua zi își scoase iepele la pășune, luîndu-și și fluierul, și plecă. Iepele se apucară să pască, iar voinicul nostru era tot în urma lor, ca să nu se prea împrăștie, ca nu cumva venind fiarele sălbatice să-i fure vreuna din ele. După ce s-au săturat bine, a

plecat cu ele spre casă. Pe cînd au flămînzit iepșoarele, le-a scos iarăși la păscut. Și-a scos punguța cu sfînta floare de busuioc și zise :

— Sfîntă floare de busuioc, ajută-mi !

Cei trei cățeluși veniră și se așezară în fața voinicului, și-i ziseră :

— Drag stăpînul nostru, ce ajutor voiți să vă dăm ?

— Dragii mei cățeluși, răspunse voinicul, eu am intrat în slujba Sfintei Dumineci și mi-a dat să-i păzesc nouăzeci și nouă de iepe și să le duc la pășune dimineața și seara. Mi-a poruncit să am grije că, de cîte ori ies iepele la păscut, vin niște blestemate de sălbăticiuni și întotdeauna îi omoară cîte una din cele mai frumoase. Vă rog să mă ajutați, ca să nu mai fure.

— Dragul nostru stăpîn, răspunseră cățelușii, fii foarte liniștit, că nici o iapă nu vor mai putea fura, și dacă vor veni să fure vreuna, aci-și vor găsi moartea.

Voinicul nostru nu se depărta de ele, și mereu era cu ochii în patru. Deodată ieșiră din pădure niște jivini înfiorătoare, și se îndreptară spre iepe. Cei trei năzdrăvani dormeau lungiți cu burțile la soare, dar în clipa cînd o jivină spurcată era să sară în spatele unei iepe frumoase s-o sfîșie, Repede-cagîndul și era atîrnat de gîtul fiarei și îi rupse o bucată mare din beregată. Văzînd celelalte jivini

primejdia care le paște, voiră să fugă, dar nu mai avură cînd, căci căţelușii le-au făcut de petrecanie.
Voinicul nostru era foarte voios că i-au scăpat iepele, și după ce se săturară bine toate, a plecat cu ele spre casă.
Sfînta Duminică era foarte bucuroasă cînd a văzut că nici o iapă nu-i lipsește.
A doua zi voinicul scoase iepele și le duse la pășune. Spre amiază iarăși au năpădit alte fiare, mai îndrăcite, dar cum le-au simţit căţelușii nici una nu s-a mai întors în pădure, pe toate le-au sfîșiat.
După-amiază, pe timpul răcorilor, le aduse la păscut. Către seară le-a dus acasă. Maica Sfîntă era veselă cînd și-a văzut toate iepele.
A treia zi, voinicul nostru se sculă înainte de răsăritul soarelui, și stătea ca pe spini, văzînd că nu mai răsare soarele, să se vadă plecat cu iepele. Îndată ce i-a văzut razele, a scos iepele și a plecat cu ele. După ce s-au săturat bine, a plecat spre casă. După-amiază le-a dus iară. Nu ajunse bine cu ele la loc, cînd iată că o altă haită de jivini, înalte cît caii, se iviră din pădure și deteră năvală spre iepe, care de groaza lor s-au adunat într-o grămadă. Căţelușii le ieșiră înainte, cei doi mai sprinteni le încolţiră din față, iar Greu-ca-pămîntul li se așeză în urma lor, ca să nu le lase să scape de la moarte. Și în

cît timp ai număra pînă la nouă, n-a mai rămas urmă de jivini. Acum voinicul nostru era foarte voios, și după ce văzu că toate iepele sînt sătule, chemă căţeluşii și le mulţumi, și-i rugă să-i spună și stăpînului lor că îi mulţumeşte pentru marea binefacere, apoi le spuse să plece la stăpînul lor.

Voinicul nostru era aşa de voios, că puteai prinde iepurii cu el, nu alta. Plecă cu iepele spre casă. Sfînta Duminică le aştepta în poartă, le numără și cînd văzu că nu lipseşte nici una, s-a bucurat foarte mult.

După ce voinicul aşează iepele, veni la Sfînta Duminică, să-i dea de cină. La cină Sfînta Duminică îi spuse :

— Dragul meu, încă aşa slujitor bun ca și tine n-am avut și pentru aceasta am să-ţi plătesc după cum m-ai slujit. Iată care îţi este plata : un corn fermecat, un ghem de lînă și o curea îmbrăcată în mătase ţesută de zînele mele.

Cornul acesta e din aur pe dinlăuntru și el îţi varsă toate bunătăţile lumii, și-ţi dă toate bogăţiile, dacă îi zici aşa :

„Cornule, drăguţule,
Varsă-ţi bunătăţile !"

Iar cînd vrei să fie adunate în corn, să-i zici :

„Cornule, drăguţule,
Strînge-ţi bunătăţile !"

Ghemul îți va da îmbrăcăminte de toate felurile și tot ce ține de îmbrăcăminte : căciuli, pălării, cizme, bocanci, și altele, dacă îi ceri așa :

„Ghemuțule, dragul meu,
Dă-mi de toate ce vreau eu !"

Și îi spui ce dorești să ai.

Cureaua aceasta fermecată are darul să-ți facă un pod frumos peste o apă, un drum printr-o pădure, peste un munte, dacă îi zici așa :

„Fă-te punte peste apă !" și cînd vrei să nu mai fie îi zici așa : „Strînge-te, punte, la loc !"

Pentru buna ta surioară îți dau nuca asta bătută în diamante. În ea se află o haină frumoasă de diamant. Cînd va fi fata mare, și va vrea să o îmbrace, să-i zică așa :

„Nuca mea frumoasă,
Dă-mi haina de mireasă !"

Iar cînd va vrea s-o așeze în nucă, să-i zică așa :

„Nuca mea frumoasă,
Păstrează-mi haina de mireasă !"

Voinicul nostru îi sărută mîinile și poala hainei sfinte și-i mulțumi din toată inima pentru atîtea daruri de mare preț, își luă rămas bun de la Sfînta Duminică, își așeză lucrurile în saci și încălecînd porni spre țara lui dragă, zicînd un Doamne-ajută !

S-a dus voinicul nostru, s-a tot dus cu mare spor la drum, căci bunul său căluşel ştia că merge spre casă, pe unde venise. Mergînd o bună parte din drum, se trezi în faţa unei ape mari. Aci se opri şi calul. Şi voinicul şi căluşelul stăteau şi se uitau la apă, dîndu-şi seama că au rătăcit drumul. După atîta amar de cale bătută, îi venea a greu să se mai întoarcă de unde au plecat.

Voinicul nostru îşi aduse aminte de cureaua pe care i-o dete Sfînţa Duminică, o scoase din sac, şi aruncînd-o peste apă, zise :

„Fă-te punte peste apă !"

Şi se făcu-ntr-o clipeală o punte de toată minunea, întinsă de la un ţărmure la celălalt, care nu se vedea. Pe marginea punţii erau ciubere noi de brad umplute cu pămînt, iar în fiecare ciubăr erau fel de fel de tufe de flori : trandafiri, iasmin, iorgovan şi altele, care te-mbătau cu mirosul lor.

În fiecare tufă de flori erau cuiburi frumoase de păsărele : privighetori, piţigoi, sticleţi, pupeze, granguri, ciocîrlii şi fel de fel de cîntăreţe, care te desfătau ascultîndu-le.

Voinicul nostru a trecut peste apă şi cînd s-a văzut dincolo de apă, nu mai putea de bucurie, şi a zis curelei :

„Strînge-te, punte, la loc !"

Și îndată s-a strîns puntea cu toate florile și cu paserile ei.

Voinicul nostru a plecat iarăși mai departe, și din ce mergea mai mult, i se părea că începe să se apropie de casa lor, că și dealurile și pădurile semănau cu cele din țara lui.

Și au mers, au tot mers, multă lume-mpărăție, ca Dumnezeu să ne ție, cum se zice din poveste, că nainte mult mai este. Ajungînd la umbra unui plop cu umbra deasă, voinicul nostru, fiind flămînd, s-a oprit aci. A descălecat calul și i-a dat drumul la iarbă, el s-a așezat la umbră și apoi și-a scos cornul din sac și i-a zis așa :

„Cornule, drăguțule,
Varsă-ți bunătățile !"

Și-ndată se întinse în fața lui o masă mai grozavă decît o masă împărătească. Mîncări și beuturi de tot felul. Se așeză la masă și mîncă cu mare poftă, că era flămînd, și mîncările gustoase. După ce se sătură bine, zise cornului :

„Cornule, drăguțule,
Strînge-ți bunătățile !"

S-a dus să-și aducă căluțelul, sătul și el, își așeză toate lucrurile pe spatele lui și, încălecîndu-l, plecă la drum. Merse ca de cînd vă povestesc și deodată s-a văzut înconjurat de niște tîlhari, care voiau să-l prade și să-l omoare. Au crezut tîlharii că voinicul

este vrun negustător bogat, ori domn de pămînt. Cum îi văzu voinicul nostru, scoase firul de păr de iepure și scuturîndu-l, zise :

— Ajutor, iepurași dragi ! Într-o clipeală se iviră iepurașii și-l întrebară :

— Drag stăpînul nostru, ce poruncă ne dai ?

— Să mă scăpați de tîlharii aceștia, care vor să mă omoare.

Într-o clipeală le-au zdrobit oasele, de nu s-a mai ales nimic de ei. Voinicul nostru a mulțumit iepurașilor și a plecat mai departe. După o cale lungă și obositoare, s-a văzut ajuns la casa tatălui său, care nu mai putea de bucurie cînd și-a văzut acasă feciorul. S-au sărutat și s-au îmbrățișat cu mult drag. Feciorul a întrebat pe tatăl său unde este soruța lui dulce.

— Vai, dragul meu fiu, am trimis-o la sora mea și mătușa voastră, căci eu m-am însurat cu o văduvă, care are două fete, și fetele nu se prea înțeleg bine laolaltă. Trimit acum după ea, să vină acasă.

Voinicul nostru dete tatălui său bujorul primit de la Sfînta Vineri, și-i spuse că această floare sfîntă are darul să facă să fugă toți dușmanii din fața lui, cînd vor vedea floarea în vîrful steagului, și așa pornind cu război contra dușmanilor, care ne-au luat țara, îți vei lua țara de la ei.

După două zile a venit și sora sa și s-au bucurat foarte mult cînd s-au văzut. Fata se făcuse mare și

mai frumoasă de cum era. Ca o zînă din povești. Fratele ei îi spuse că i-a adus o nucă de argint de la Sfînta Vineri.

— În nuca aceasta, îi spuse fratele, se află o haină toată de argint, o coroniță și o pereche de pantofi tot de argint. Dacă vrei să vezi haina și celelalte, zi așa: „Dă-mi haina, nucuță dragă! și ea îndată ți-o dă.

Fata, vrînd să-și vadă haina de argint, zise:

„Dă-mi haina, nucuță dragă!"

Mai mare le-a fost bucuria, cînd au văzut așa haină minunată, cununița și pantofii de argint.

Apoi îi spuse fetei să zică:

„Păstrează-mi haina, nucuță!"

Și deodată haina, coroniță și pantofii au intrat în nucă.

— Sorioară dragă, ia nuca și ți-o bagă în sîn, îi spuse fratele.

Feciorul împăratului scoase și nuca de aur și le-o arătă. Aceasta mi-a dat-o Sfînta Sîmbătă, și în ea este o haină de aur, cu coroniță și pantofii la fel. Dacă vrei s-o vezi, să-i zici:

„Dă-mi haina, nucuță dragă!"

și fata zise: „Dă-mi haina, nucuță dragă!"

Deodată haina era în brațele fetei, care nu mai știa pe ce lume e, de bucuria mare. Fratele îi spuse să zică nucuței ca celeilalte :

„Păstrează-mi haina, nucuță dragă !"

Și nuca i-a luat haina, coronița și pantofii și i-a închis.

— Ia și nuca aceasta și o bagă în sîn. Și acum să-ți arăt nuca bătută cu diamante, pe care mi-a dat-o Sfînta Duminică, și feciorul scoase a treia nucă și-i zise sorioarei :

— Iată, sorioară dragă, și nuca a treia. Aceasta e și mai frumoasă ! Dete nuca sorioarei și-i spuse să-i zică ca și celorlalte : „Dă-mi haina, nucuță dragă !" Și fata se trezi cu o haină frumoasă, de-ți lua vederile, așa strălucea, parcă era luceafărul căzut dintre stele. Fata nu mai știa de bucurie. Luă haina, coroniță și pantofii și zise nucii așa :

„Păstrează-mi haina, nucuță !" Și haina, coroniță și pantofii au intrat în nucă, și nuca s-a închis la loc.

A venit acasă și mama lor vitregă, cu fetele ei, urîte de să-ți astupi toate oalele dinaintea lor.

Acum feciorul de împărat zise către tatăl său :

— Tată drag, vino să-ți arăt cornul meu.

Se duseră pe cîmp departe, și apropiindu-se într-un loc larg și frumos, a scos de sub haină un corn aurit pe dinlăuntru și i-l arătă lui taică-său.

— Cornul acesta te va face iarăşi împărat mare şi mai ales temut de toată lumea, zise feciorul lui taică-său şi zise cornului aşa :

„Cornule,
Drăguţule,
Varsă oaste numeroasă
Ş-un steag galben de mătasă !"

Şi deodată văzură în faţa lor o oştire cît frunză şi iarbă, iar în fruntea lor un ostaş cît un munte, ţinînd în mîni un steag de mătasă, care strălucea în bătaia lină a vîntului. Tatăl său nu mai ştia de bucurie ce să zică şi ce să facă.

Feciorul a mai scos de sub haină o oglindă şi a întins-o tatălui său. Cum a privit în oglindă, într-o clipeală a întinerit şi se simţea schimbat în toată fiinţa lui. I se părea că ar putea să zboare dacă ar avea aripi.

Acum feciorul a luat cornul şi i-a zis :

„Cornule,
Drăguţule,
Trage-ţi oştirea napoi,
Că nu mergem la război !"

Într-o clipeală oştirea era în corn.

A doua zi împăratul şi fecioru-său s-au pregătit de luptă. Şi-au luat caii cei mai buni, care îi aveau în grajd, paloşele, şi cornul, au încălecat şi şi-au luat rămas bun de la toţi ai lor şi au plecat. Cînd au

ajuns departe de casă, feciorul împăratului a luat cornul și i-a zis :

„Cornule,
Drăguțule,
Varsă oaste numeroasă,
Ș-un steag galben de mătasă !"

Se întunecă dintr-o dată soarele, cînd se ivi marea armată. Feciorul împăratului merse și atîrnă în vîrful steagului, ca să se vadă din depărtare, floarea de bujor roșu ca sîngele.

Împăratul și feciorul s-au așezat în fruntea armatei și au dat poruncă armatei să-i urmeze.

S-au încolonat și au mărșăluit, companii după companii, și regimente după regimente, mergînd cu război în contra dușmanului celui mai apropiat. Cînd au ajuns la poarta împăratului dușman, împăratul care a venit cu armata a strigat către ostașii care păzeau palatul :

— Chemați pe împăratul vostru aci la poartă, căci am să vorbesc cu el !

Împăratul veni la poartă și cînd văzu atîta armată s-a cam pus pe gînduri, apoi a întrebat pe împăratul de la care i-a luat țara :

— Ce vrei ? Crezi că mă tem de tine și de armata ta ?

— Am venit, răspunse împăratul, să-mi iau țara înapoi. Dacă vrei să mi-o dai cu pace și cu în-

țelegere, bine. Dacă vrei război, să te pregătești și mîne dimineață ne vom măsura puterile, dar să nu-ți pară rău !

— Bine ! răspunse împăratul. Crezi că mă sperii cu armata ta ? Mai multă armată am eu decît tine, și mai vitează !

— Vom vedea mîne, care are oștirea cea mai vitează.

A doua zi cei doi dușmani, în fruntea armatelor lor, se întîlniră pe un cîmp mare întins ca masa.

Împăratul nostru merse în fruntea oștirii sale, iar feciorul său îl urma la dreapta sa cu steagul cu bujor în vîrful lui. Începură să înainteze, ca să înceapă lupta. Scoaseră săbiile sclipitoare din teci și împăratul nostru cu întreaga lui oștire strigau din răsputeri :

„Pe ei, băieți, și mi-i tăieți,
Cum tai vara castraveți !"

Ostașii dușmanului, văzînd vitejia împăratului și a ostașilor lui și văzînd frumosul lor steag cu bujorul în vîrful lui, începură să fugă, unii în dreapta și alții în stînga, iar ai împăratului nostru erau tot în piciorul lor, lovindu-i care cum putea. Împăratul lor, văzîndu-și oastea împrăștiată, o luă și el la fugă, și fugea de-i sfîrîiau călcîile și pînă pe la prînzul mare, pe tot cîmpul, n-a mai rămas picior de dușman.

Împăratul bătut veni cu miniștrii lui să ceară pace, ca să nu-i prăpădească toată țara și tot poporul. Cînd ajunseră în fața împăratului, zise :

— Înălțate împărate, am venit să-ți cerem pace. Ce ceri de la noi ?

— Să-mi dați țara care mi-ați luat-o ! răspunse împăratul învingător.

— Bine, v-o dăm, căci vedem că sînteți mai tari și mai viteji decît noi, dar vă rugăm ca de azi înainte să fim iarăși vecini buni și prieteni cum am fost.

Împărații au dat mîna unul cu altul și s-au îmbrățișat ca doi frați.

Acum împăratul învingător și-a pornit oștirea înspre țara împăratului al doilea, care i-a luat o parte din țară.

Cînd împăratul a ajuns cu oștirea în fața palatului împărătesc și, bătînd în poartă, a strigat către gardă :

— Să vină împăratul la poartă, că vreau să-i vorbesc !

Împăratul acela nu știa nimic despre ce e afară, și ieșind în poartă și văzînd pe împăratul de la care i-a luat și el o parte de țară, l-a întrebat :

— Ce mai vrei ? Eu nu stau de vorbă cu împărații care n-au țară !

— Ba am țară ! răspunse învingătorul, că de la ortacul tău mi-am luat partea mea de țară, și acum am venit să mi-o iau și pe asta de la tine. Am venit

să te întreb, vrei să mi-o dai de bună voie, prin bună înțelegere, ori vrei să mi-o iau eu prin luptă ?

— Vreau prin luptă ! De bună voie nu ți-o dau, căci și așa știu că n-ai să poți să mi-o iai !

— Bine ! numai să nu te căiești mai la urmă, cînd ți-i vedea oștirea toată zdrobită și bătută, răspunse împăratul învingător. Mîne dimineață să ne întîlnim pe cîmpul de luptă. Atunci vom sta mai bine de vorbă !

A doua zi, cei doi împărați cu armatele lor erau față în față pe cîmpul de luptă.

Împăratul învingător, în fruntea armatei sale, era cu steagul în față, așteptînd cu nerăbdare să se înceapă lupta. Cînd oastea lui văzu că împăratul ridică spada strălucitoare și steagul cu floarea de bujor, au început să dea năvală strigînd cît mai tare :

„Dați, ostașii mei viteji,
Că ăștia-s castraveți din vreji !"

Și s-a început o luptă grea, nu-i glumă, dar la urmă, văzînd dușmanul vitejia ostașilor acestui împărat și dînd cu ochii de floarea roșie de bujor din vîrful steagului, pe toți i-a apucat o frică de moarte și au început a fugi ca iepurii cînd văd vînătorii, ca să scape de tăișul săbiilor.

Nici nu s-au încălzit bine în luptă ostașii împăratului nostru, cînd s-au pomenit că nu mai au cu cine

să se lupte, şi mulţi din ei nici n-au ajuns să vadă duşmanul, care a dat cinstea pe ruşine.
Împăratul bătut, văzîndu-şi armata pusă pe fugă, îi venea să se spînzure de necaz. Şi-a chemat îndată sfetnicii şi-au plecat să dea faţă cu împăratul învingător, ca să-l roage de pace. Apropiindu-se de el, i s-au închinat şi i-au zis :
— Înălţate împărate, am venit să te rugăm de pace, căci am văzut că eşti mai tare şi ai o oştire mai viteză decît a mea. Ce ceri de la mine, ca să ne împăcăm ?
— Să-mi dai partea de ţară pe care mi-ai luat-o.
— Foarte bine, ţi-o dau cu toată inima, dar te rog să fim vecini buni şi prieteni cum am fost, de azi înainte !
— Şi eu asta o vreau ! căci mie îmi place pacea, dar vouă nu v-a plăcut, şi iacă unde aţi ajuns, ca să vă fie ruşine de fapta voastră.
A mai rămas un duşman. Împăratul nostru îşi îndreptă oştirea spre ţara lui. Cînd a ajuns în faţa palatului împărătesc, bătu cu paloşul în poartă şi strigă ostaşilor din gardă :
— Vreau să stau de vorbă cu împăratul vostru. Chemaţi-l aci la poartă !
Împăratul, cînd auzi astfel de vorbe aspre şi poruncitoare, se făcu foc de mînie, şi veni repede la poartă, strigînd :

— Cine îndrăznește să vină la mine în țară și să vorbească cu mine ca și cînd eu i-aș fi slugă ? !
Deschise poarta și, cînd dete cu ochii de împăratul de la care i-a luat o parte de țară, și cînd l-a văzut cu armată multă, cîtă frunză și iarbă, și înarmată pînă-n dinți, i s-a făcut părul măciucă și o băgă pe mînecă, dar îndată își dete seama că nu e bine să-și arate frica, și-i zise :
— Ce cauți aici la mine ? N-avem de-mpărțit nimic ! Vezi-ți de drum unde ai plecat !
— Am venit să-mi iau napoi partea de țară pe care mi-ai luat-o ! Și te întreb cu vorbă frumoasă : Vrei să mi-o dai de bună voie, ori de nevoie ? Cum îți place mai mult ?
— Nu ți-o dau nici de bună voie, nici de nevoie, căci eu am oștire mai multă decît tine și cu mult mai viteză decît toate oștirile din lume ! răspunse acest împărat.
— Dacă nu mi-o dai de bună voie, ai să mi-o dai de nevoie, și tot ai să mi-o dai ! Tot așa mi-au răspuns și cei doi tovarăși ai tăi, și mîne zi mi s-au închinat, și mi-au dat-o fiecare, și așa ai s-o pățești și tu. Eu nu am pierdut nimic, dar tu îți vei vedea oștirea ta zdrobită, și-njumătățită ! Mîne dimineață ne-ntîlnim pe cîmpul de luptă, și atunci vom sta de vorbă mai bine.
A doua zi, cele două oștiri dușmane erau gata de luptă : una veselă și cu dor de luptă și alta cu frica

în oase și tristă ca omul cînd își așteaptă moartea.

Cînd împăratul învingător a ridicat spada și steagul, ostașii săi au dat năvală peste oastea dușmană, strigînd :

„Pe ei, băieți ! Dați și tăieți,
Căci ăștia nu-s ostași, ci bureți !"

Și s-a încins o luptă groaznică.

Cînd au văzut ostașii dușmanului cu cîtă vitejie și fără frică de moarte luptă ostașii împăratului nostru, i-a luat groaza, și-au pierdut puterile și au început să se uite în urma lor, pe unde ar putea s-o șteargă la fugă mai ușor, și începură să-și întoarcă spatele în fața dușmanului. Acesta nu-i slăbea nimic din coaste și, după puține ceasuri, pe cîmpul de luptă n-a mai rămas umbră de dușman.

Împăratul, rămas de rușinea lumii, cu oastea lui pusă pe fugă, s-a îndreptat spre împăratul învingător și apropiindu-se de el, i s-a închinat pînă la pămînt, apoi a zis :

— Înălțate împărate, văd că ești un împărat mare și tare. Am văzut că ai o armată vitează, care rîde-n fața morții și-și bate joc de ea, pe cînd armata mea m-a făcut de rușinea lumii. Am venit să-ți cer pace ! Ce-mi ceri să-ți dau, ca să fim iarăși vecini buni ?

— Să-mi dai partea mea de țară, pe care mi-ai luat-o !

— Ți-o dau cu toată inima, și te-aș ruga ca, pe viitor, să fim vecini buni și prieteni.

— Bine, că și eu numai aceasta o doresc.

Fiind gata înțelegerea, cei doi împărați au dat mîna, în semn de împăcare, și s-au îmbrățișat ca doi frați buni.

*

Împăratul nostru, bucuros peste măsură că și-a văzut țara smulsă din mînile dușmanilor, și-a luat oștirea și s-a îndreptat spre palatul său. Ajunși într-o pădure mare, feciorul împăratului și-a scos cornul de sub dolman și îi zise :

„Cornule, drăguțule,
Întinde-ți tu mesele,
Să-mi satur ostașii mei,
Cu friptură de purcei,
Cu cîrnați de-ăi afumați,
Și cu castraveți murați,
Cu plăcinți cu nuci și mac
Și cu cîte un colac.
Cu răchie, de-ai de prună,
Că-i mai dulce și mai bună,
Și cu vin
De la Cuvin,
Că-i mai curat
Decît cel de Măderat,
Și muzicanți din Banat."

Și s-a-ntins o masă împărătească, cum n-are să se mai pomenească. După aceasta feciorul de împărat și-a scos cornul de sub dolman și i-a zis :

„Cornule,
Drăguțule,
Strînge-ți bunătățile !"

Și mesele s-au strîns. Apoi a zis cornului așa :

„Cornule,
Drăguțule,
Trage-ți oștirea napoi,
Că nu mergem la război !"

Împăratul cu feciorul său s-au dus acasă, foarte bucuroși că aveau iarăși țara lor frumoasă și mare. Îndeosebi împărăteasa, care nici n-a visat în viața ei să ajungă să fie împărătească, și fetele ei prințese, fete de-mpărat. Acuma împărăteasa a rugat pe împărat să facă o petrecere mare, la care să invite feciori de crai și de-mpărați, crezînd că doar-doar se va afla vrun nebun, care să i le ducă cu nuntă din casă.

Împăratul a ascultat-o. A dat poruncă să se pregătească o petrecere mare și frumoasă, la care să fie invitați toți craii și împărații care aveau feciori și fete mari, din toate țările, și din cele apropiate și din cele depărtate.

Acum fetele, „măștihoaii" nu știau cum să facă și cum să dreagă, ca la petrecerea aceea mare să nu

poată merge și fata împăratului, „Cenușotca-Potca“ [1], căci așa au botezat-o fetele, și fiind ea frumoasă ca o zînă, feciorii de crai și de-mpărați vor sta de vorbă și își vor petrece numai cu ea.

In ziua cînd a început petrecerea, măștihoaia a dat bietei fete să aleagă macul dintr-un sac mare, în care jigodea de măștihoaie vărsase mei, aproape o jumătate de sac, și-l amestecase bine, și-i spuse că pînă mîne seară să fie ales macul, că îi trebuie la plăcintă.

Fata se arătă voioasă și-i spuse că are să se trudească să-l gate pe atunci.

Fetele măștihoaiei se pregăteau de petrecere, fiind foarte voioase, cînd le-a spus mama lor că Cenușotca-Potca nu va putea merge la petrecere, neavînd haină frumoasă.

Cenușotca ședea foarte liniștită în odăița ei, care era într-o parte dinspre grădina palatului, ca să nu fie în ochii măștihoaei și a fetelor ei, care, fiind ea mai mică de ani decît ele, își băteau joc de ea. In odăița ei își avea tot ce-i trebuia. Într-un colț avea o vatră frumoasă, unde ea își pregătea singură mîncarea, își cocea cîte o pogace în cenușe, își frigea cîte un pui în cenușa fierbinte, cum a văzut că făcea buna ei măicuță, cocea cartofi, pe care îi mînca cu unt și cu smîntînă, și ouă de găină și alte bunătăți.

[1] Necaz, pacoste pe capul cuiva.

La fereastra ei veșnic veneau păsărelele să le dea mîncare. Dimineața, înainte de răsăritul soarelui, veneau și-i cîntau privighetorile, pițigoii, pitpalacii, pupăza, cucul, și toate cîntătoarele. În cîntecul lor dulce, fata își deschidea ochii, și, deschizîndu-le fereastra, îi intrau în odăița ei, și-i adunau toate fărîmiturile, altele se scăldau în cenușa rece cu aripioarele lor, și ea le privea cu nespus drag.

Împărăteasa cu fetele ei au plecat la petrecere. Cenușotca s-a apucat să aleagă macul din mei, așa cum i-a poruncit măștihoaie-sa. A întins pe masă o față albă și a luat un pumn de mac și l-a întins pe fața albă, și a început să aleagă macul. Cîteva păsărele mici, văzînd meiul întins pe masă, veniră și se așezară pe fața mesei, și cît timp ai bate-n palme, mîncară tot meiul. Fata, bucuroasă de ajutor, vărsă cîțiva pumni de mac pe fața mesei, și deodată, la chemarea surioarelor lor, se adunară atîtea păsărele, că nu mai aveau loc pe masa destul de lată, și, în cîteva minute, pe masă rămase o bună grămadă de mac.

Fata se gîndi atuncea să așeze cîteva cearșafuri mari în fața ferestrei ei și să verse tot sacul cu mac pe ele. Venind fratele la ea s-o vadă ce face, la rugămintea ei, fratele a luat sacul întreg și l-a vărsat pe cearșafuri. Într-o clipeală nu se mai vedeau cearșafurile de mulțimea păsărelelor, care grăbeau

să-i ajute prietenei lor. N-au trecut două-trei ore, și pe cearșafuri era numai mac curat. Fetița, bucuroasă peste măsură de isprava făcută, adună macul, duse sacul în odăița ei, apoi cără macul și și-l vărsă în sac. Se duse la culcare. Pe la miezul nopții, s-a sculat din somn, a luat nuca de argint și i-a zis :

„Dă-mi haina, nucuță dragă !"

Fetița a luat haina de argint și a îmbrăcat-o, și-a pus coronița pe cap și pantofii în picioare, și a ieșit prin fundul grădinii și s-a dus și ea la petrecere. Cînd a intrat în sala mare, toți împărații, craii cu împărătesele și crăiesele lor, o înconjurară și se minunară de frumusețea ei și de haina, coronița și pantofii ei de argint, ca și care nu s-a mai pomenit.

Prinții se întreceau între ei, care de care să se prindă în horă cu ea. Mamele prinților întrebau și pe unii și pe alții, a cărui împărat ar putea fi fata, căci ea era singură și n-avea pe nimeni cu ea.

Nu după mult timp fata ieși din sală și își șterse urma, nevăzută de nimeni. Întră în odăița ei, luă nuca și zise :

„Păstrează-mi haina, nucuță !"

Nuca îi luă haina, cununița și pantofii, le închise bine. Fetița, fericită, a luat nuca și a pus-o la loc bun, și se culcă mai departe.

Dimineața s-a sculat, și-a primit păsărelele, le-a îmbiat cu mîncare, dar ele erau sătule.

Cînd stătea la sfat cu ele, iacă și otrava de măștihoaie veni să vadă ce a făcut Cenușotca și îi zise :

— Ce-ai făcut, Cenușotcă-Potcă ? N-ai putut face nimic ? !

— Ba am făcut ! Iacă aici în sac e macul, poți face plăcintă cînd vrei.

— L-ai ales tot ? o întrebă măștihoaia.

— Cum mi-ai spus, așa am făcut !

Bătrînei era să-i crape inima de necaz, că nu i-a ieșit bine planul, și plecă opărită.

Nu mult după ce plecă aceasta, veniră și fetele ei, voioase, și-ncepură să-i povestească, să o necăjească, fiindcă ea n-a fost la petrecere. I-au spus de atîția prinți și de prințese frumoase și de una cu o haină toată-toată de argint, cu o coroniță, și cu pantofi de argint. Și se lăudau cum și-au petrecut de bine, și că deseară iară merg la petrecere.

— Mergeți, că e foarte frumos, că am văzut și eu tot, și a fost ceva ca-n poveşti, dar mai ales fata aceea cu haina ei de argint, cu coroniţa și pantofiorii tot de argint, a fost o minune !

— De unde ai văzut tu toate așa de bine ? o întrebară fetele foarte mirate și cu ciudă.

— M-am suit în mărul nostru din grădină și de-acolo am văzut bine, tot.

Fetele alergară la mama lor și îi spuseră că și Cenușotca-Potca a văzut toată petrecerea din vîrful mărului din grădină.

Cum veni acasă împăratul, îi spuse să taie acuma îndată mărul din grădină.

În zadar a încercat împăratul cu blîndețea și cu frumosul, ca doară va scăpa mărul de secure, dar n-a izbutit, și, ca să aibă pace-n casă, a poruncit să fie tăiat mărul numaidecît. Și mărul a fost tăiat.

Fetele măștihoaiei se făceau că sînt voioase, dar ele erau foarte triste în inima lor, căci prinții deloc nu se îmbulzeau la ele. Le luau la horă numai din datorință, știind că sînt fetele împărătesei, dar nu și a împăratului. Fericită cu adevărat era Cenușotca noastră.

Măștihoaia a venit din nou cu un alt sac de mac cu mei, dîndu-i aceeași poruncă ca și ieri.

Cenușotca, într-adevăr, s-a bucurat, căci avea cu ce să-și hrănească prietenele ei dragi. Și cum a plecat aceasta de la ea, a luat cearșafurile și le-a întins tot în acel loc. A cărat încet macul și l-a vărsat pe cearșafuri, pînă cînd l-a terminat tot. După o oră-două, macul era ales.

Fata l-a dus și l-a vărsat tot în sac.

Seara, măștihoaia cu fetele au plecat iarăși la petrecere. Cenușotca s-a culcat. Pe la miezul nopții s-a

sculat, a luat nuca de aur de la locul ei, și i-a zis :

„Dă-mi haina, nucuță dragă !"

Și-ndată-i căzu în brațe haina frumoasă de aur. Se îmbrăcă, își puse-n cap coroniță și în picioare pantofii. Ieși încet pe portița din dos, pe care nu umbla nimeni, și merse spre sala unde era petrecerea. Toți cei care erau în sală stătură ca înlemniți. Nu știau ce să creadă. Împărătesele și crăiesele, care aveau feciori de-nsurat, ar fi vrut să știe cine-i fata asta, frumoasă, ca ruptă din soare, căci — ziceau ele — asta nu e făptură pământească, ci curat cerească.

Veniră-ndată toți prinții, după rang și după vîrstă, și o luară în horă, unul după altul, ca să se poată mîndri că au jucat cu cea mai frumoasă fată de pe pămînt. Toată sala numai despre ea vorbea, și numai la ea se uita.

După cîteva hore, într-o pauză potrivită, fata dispăru ca o nălucă, se îndreptă neurmărită de nimeni și ajungînd la portiță, intră în grădină și de aci în palat, în odăița ei dragă. Luă nuca de aur și-i zise :

„Păstrează-mi haina, nucuță dragă !"

Dimineața, Cenușotca se sculase de dimineață, căci păsărelele, făcînd gălăgie mare, ca să le dea iarăși mei, c-au venit alte flăminde, n-a mai putut dormi.

Gureşele acestea n-aveau astîmpăr, nici răbdare, zadarnic buna lor ocrotitoare le îndemna să mai aştepte puţin. Iacă aduce bată-l crucea pe măştihoaie, care întră în odăiţă, iar cîrdul gureşelor dispăru de spaima acestei îndrăcite.

— Cenuşotco-Potco ! ce ai făcut astă-noapte ?

— Iacă !

— Tot l-ai ales ? zise măştihoaia.

— Tot, după cum vezi, răspunse voioasă fata.

— Mă duc să-ţi mai aduc un sac !

— Adu-l, că-l fac bucuros, răspunse iarăşi fata. Măştihoaia plecă repede şi se-ntoarse cu un sac mai mare ca ceilalţi. Fata nu mai zise nimic. Răsărind soarele, luă cearşafurile şi le întinse afară, luă cîteva oale de mac şi-l vărsă pe ele şi lăsă să-şi umple bine guşile păsărelele flămînde. Apoi, din cînd în cînd, le mai ducea alte oale.

Pe la amiaz tot macul era ales. Îl cără încet şi-l vărsă în sac. Cînd fu gata, scutură cearşafurile şi le aşeză la locul lor, iar fata ieşi în grădină. Umblînd printre flori, văzu lîngă gard doi arbori nalţi. Erau acolo doi arbori puturoşi, înalţi, şi şi-a pus în gînd să spună fetelor, dacă o vor întreba, că din cel mai nalt a văzut petrecerea, că-i păru rău după mărul tăiat, căci făcea mere foarte bune.

Se întoarse în odăiţa ei, să-şi gătească ceva de mîncare, căci de cîteva zile a rămas singură, căci tatăl şi cu fratele ei erau duşi prin ţară cu treburi.

Cînd aduna cenușa de pe vatră, iacă și fetele măștihoaei veneau să se laude cu ce au văzut la petrecere și s-o necăjească.

— Ce faci, Cenușotcă-Potcă ? Tot cu cenușă umbli ?

— Da ! Pentru că am auzit odată o poveste foarte frumoasă, că din cenușă a ieșit odată o pasere minunată.

— Vai, să vezi cît de frumos a fost astă-noapte la petrecere ! Cu mult mai frumos ca în prima noapte !

— Știu foarte bine și eu. Am văzut și pe fata aceea frumoasă cu haina de aur, cu coronița și pantofii de aur, răspunse fata.

— De unde ai văzut așa de bine ? o întrebă una din ele.

— Este acolo lîngă gard un lemn înalt cu frunzele puturoase, m-am suit în el și de acolo am văzut foarte bine, răspunse iar.

Nu știau cum s-o necăjească, căci nicicum nu izbuteau cu planul lor. Ea era tot veselă și voioasă, iar ele ca vai de ele.

Merseră repede la mama lor și-i spuseră iar că Cenușotca și astă-noapte a văzut tot, dintr-un lemn nalt, de lîngă gard, care are frunze puturoase.

Cînd veni împăratul acasă, măștihoaia s-a dus la el și i-a spus să taie numaidecît lemnul acela puturos de lîngă gard.

Împăratul îndată dădu poruncă să fie tăiat lemnul acela. Și după un ceas lemnul fu culcat la pământ.
În seara a treia, fetele iarăși plecară cu mama lor la petrecere. Pe la miezul nopții Cenușotca noastră se sculă din pat odihnită bine, luă nuca de diamant și îi zise :

„Dă-mi haina, nucuță dragă !"

Haina îi căzu în brațe. Se îmbrăcă, își potrivi bine coronița în păr, își încălță pantofiorii și ieși din odăiță, trecu în grădină și ieși pe portița din grădină, ca și pînă aci. Pe aici nu umbla nimeni. Merse încet spre sala unde era veselia.
S-a nimerit să între chiar cînd hora era mai în toi. Cum a întrat cîțiva pași, toată lumea s-a oprit din joc, muzicanții au înlemnit, iar fetele și prinții împăraților și crailor s-au adunat în jurul ei și-i priveau cu drag toate podoabele ei de mare preț. Împărații și craii cu femeile lor se întrebau mereu :
Cine și a cui ar putea să fie ? Și nimeni nu știa această mare taină. Împărătesele și crăiesele începură să zică în șoaptă că fata asta e căzută din cer.
Muzicanții începură să cînte și prinții se călcau pe picioare și se înghesuiau, ca să poată ajunge să joace cu fata aceea în horă. Toți prinții au avut norocul să joace cu ea, ba unii mai îndrăzneți au jucat-o și de două ori.

Obosindu-se muzicanții, s-a oprit hora, pentru ca să se mai odihnească, să-și șteargă sudorile și să-și mai stîmpere setea. În acest timp, fata s-a strecurat prin umbra nopții, cunoscînd bine locul, și se îndreptă spre grădina lor. Spre necazul ei, călcînd într-o crăpătură sau într-o urmă, i-a rămas pantoful acolo. L-a căutat ea, dar fiind întuneric beznă, nu l-a putut afla. N-a spus nimănui nimic, s-a culcat cu gîndul la pantof.

Dimineața s-a sculat mai tîrziu. Și-a văzut liniștită de trebușoarele ei, ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic. Venind tatăl său mai devreme acasă cu fratele ei, acesta i-a cerut voie tatălui său să meargă la Sfînta Vineri, că i-a făgăduit că-i va da o zînă, cînd va vrea să se însoare.

— Mergi, dragul meu, că ți-a sosit vremea să te însori, îi răspunse împăratul.

Feciorul de împărat și-a pregătit merindea de drum, a scos căluțul său din grajd, și-a așezat în spatele lui lucrurile trebuincioase, precum și : *firul de păr de iepure, cornul, cureaua și punguliță cu floarea de busuioc.*

Și-a luat rămas bun de la toți și zicînd : „Doamne-ajută", a plecat la drum.

Cunoscînd bine acum drumul, a ajuns la casa Sfintei Vineri mai repede ca întîia dată. Văzîndu-l, Sfînta Vineri îl întrebă :

— Ai venit să te însori ?

— Da ! Maică Sfîntă, răspunse voinicul.
— Bine, dragul meu, iacă mă duc să-ți aduc pe aceea care ți-e ursită să-ți fie soție.
Sfînta Vineri ieși și nu peste mult se întoarse ținînd de mînă o zînă frumoasă ca sfîntul soare.
— Iacă, dragul meu, aceasta e mireasa ta. Ia-o și vă duceți sănătoși la casa tatălui tău și vă faceți nunta, zise Sfînta Vineri și-i binecuvîntă.
Feciorul împăratului își scoase oglinda și uitîndu-se în ea gîndi că ar fi bine să aibă o trăsură domnească trasă de șase cai. În clipeala aceea se pomeni cu o trăsură de toată frumusețea.
Sfînta Vineri veni cu două zîne tinerele, ținîndu-le de mînă, și zise Zînei :
— Iacă, îți dau aceste două zînișoare, ca să te ajute în trebările casei, iar cînd le va veni rîndul să se mărite, să vă îngrijiți de ele ca și de niște surori bune, și să le măritați.
— Bine, Maică Sfîntă ! Așa vom face ! Acum feciorul de împărat și-a luat mireasa de mînă, și amîndoi luară cîte o zînișoară de mînă, se duseră în fața Sfintei Vineri și i se închinară, apoi îi sărutară pe rînd mîinile și poala hainei. Sfînta Vineri i-a sărutat pe frunte și i-a binecuvîntat.
După aceasta s-au urcat în trăsură și au plecat. Ajungînd la palatul împăratului, aici se făceau pregătiri mari de nuntă. Feciorul de împărat credea că aceste toate se fac pentru el și pentru mireasa

lui. Bucuria împăratului și a Cenușotcii era foarte mare, și împăratul spuse feciorului său, după ce se îmbrățișară cu toții :

— Tocmai bine ați venit, dragii mei copii, ca să fac amîndouă nunțile deodată, și a ta și a surorii tale dragi.

— Vai ! La așa bucurie mare nici nu am visat ! Și merse și-și îmbrățișă sorioara, iar aceasta se îmbrățișă cu cele trei zîne.

Ce se întîmplase ? După plecarea feciorului de împărat, a venit la palat un prinț frumos, feciorul unui mare împărat, îmbrăcat numai în haine scumpe, cusute numai cu fir de aur și cu cai arăpești, toți în șei și frîe bătute în diamante, briliante și smaralde, de-ți luau vederile cînd te uitai la ei. Prințul era ca soarele căzut din cer pe pămînt. Acesta, luînd parte la petrecerile împărătești, a văzut fata aceea îmbrăcată în diamant din tălpi pînă în creștet, a întrebat în toate părțile cine e și unde e acea fată minunată, căci el i-a aflat pantoful, care l-a pierdut, dar nime-n-lume nu i-a putut da nici un răspuns, căci el voia s-o ia de soție.

Văzînd că nu poate da de urma fetei, amărît și necăjit, a plecat cu tovarășii lui în țara lui, departe spre răsărit.

Aici l-a primit cu bucurie tatăl său, împăratul, dar văzîndu-l foarte trist și îngîndurat, îl întrebă :

— Ce-ți lipsește, fiul meu drag ? poate ai văzut vreun prinț străin îmbrăcat în haine mai frumoase și mai scumpe decît ale tale, ori cai mai frumoși și mai împodobiți decît ai tăi ? !

— Nu, înălțate împărate, și tatăl meu drag. Nici un împărat din cîți au fost acolo — și-au fost mulți de tot — nu s-au putut asemăna cu mine, nici cu hainele, dar nici cu caii. De prinți nici nu-ți mai pomenesc ! îi răspunse feciorul.

— Atunci care ar putea fi durerea ta mare ? îl întrebă din nou tatăl său.

— Iată care-mi este durerea : și scoate din sîn un pantofior de diamant. În ultima noapte de petrecere, pe la miezul nopții, a venit la petrecere o fată frumoasă cum nu cred să se mai găsească una, și era îmbrăcată din tălpi pînă-n creștet numai în diamante. Cum am dat cu ochii de ea, am luat-o și am intrat cu ea în horă. Dar, așa ca la petrecere, au venit unul după altul și au jucat-o toți prinții, și numai eu singur am fost care am jucat cu ea de două ori. Muzicanții, fiind obosiți, s-au oprit din cîntat. Și în acest timp minunea aceea de fată a dispărut ca o nălucă.

A doua zi, neputînd dormi toată noaptea, fiind cu gîndul la fată, m-am sculat și am plecat să-mi mai treacă de necaz. Mergînd așa fără nici un rost, cu capul în pămînt, mă pomenii cu un pantof de dia-

mant în fața mea. Era pantoful pe care îl purtase această fată picată din cer. Am ridicat de jos pantoful și m-am uitat să văd nu cumva o fi și fata prin apropiere, dar n-am văzut nici un suflet de om. M-am întors voios la gazda mea, am intrat în odaia mea și m-am culcat și am adormit ca mort. După ce m-am sculat, am început să întreb și de unul și de altul, în toate părțile, cine cunoaște acea fată. Toată ostăneala și alergătura au fost în zadar. Îmi vine să cred, ceea ce spuneau unele împărătese, că aceea a fost numai o nălucă !

— Nu te necăji, dragul meu, dă-mi pantoful mie și eu îți voi aduce dezlegarea acestei taine. Am eu în împărăția mea un mare cetitor de stele și mare vrăjitor, care dezleagă orice taină, fără nici un greș, îi spuse tatăl său, și plecă.

Peste puțin timp, veni împăratul plin de voie bună și-i spuse fiului său :

— Fata este a împăratului care a făcut petrecerea, și pe fată o găsești în palatul împăratului, șezînd pe vatra focului, plină de cenușe, făcîndu-și singură mîncarea, căci mama ei este de mult moartă, și are o mâștihoaie, care ar vrea s-o vadă moartă, ca să-și poată mărita cele două fete ale ei, urîte ca mama pădurii.

Cum auzi feciorul împăratului dezlegarea dată de acel cetitor de stele se pregăti de drum, își luă

cei mai buni ostași din toată oastea împărătească și cei mai aprigi cai, și porni la drum.

După cîteva zile grele de drum obositor, ajunseră în țara împăratului cu petrecerea, și se îndreptară spre palatul împărătesc. Cum ajunseră în fața porții, prințul dete cu iataganul în poartă și-ndată veni împăratul.

— Mulți ani să trăiești și să stăpînești, înălțate împărate! Iacă, eu feciorul împăratului împăraților de la Soare-răsare am venit să te întreb: ai înălțimea ta aici în palat o fată frumoasă, care are haină, coroniță și pantofi de diamant?

— Am, dragul meu prinț! Este fata mea! răspunse împăratul, dar de unde ai aflat taina asta? Căci nime-n lume nu știe, numai eu, fata mea și fiul meu.

— Înălțate împărate! răspunse prințul, eu am fost la petrecerea pe care înălțatul a dat-o, și în noaptea a treia a venit o fată frumoasă ca soarele și am văzut-o și am jucat cu ea în horă, dar după cîteva hore, ea a dispărut ca un vis și n-am mai văzut-o. A doua zi am aflat pantoful acesta de diamant, și am început să întreb și de frunză, și de iarbă, unde-i fata și care-i fata, dar n-am putut afla nimic. Necăjit din cale-afară, am plecat spre casă, crezînd că a fost numai o vedenie.

Ajuns acasă, mi-am plîns durerea tatălui meu. Tatăl meu care numai pe mine mă are pe lume mi-a cerut pantoful și a plecat cu el la un mare cetitor de stele și vrăjitor mare. Și acesta i-a spus că aici se află acea minunată fată, și dacă e fata înălțatului împărat, eu îl rog pe înălțatul împărat să mi-o deie de soție.

— Bine, dragul meu, dacă tu ai aflat pantoful ei, înseamnă că ea e sorocită să fie mireasa ta. Vino s-o vezi, îi zise împăratul.

Feciorul de împărat descălecă și plecă cu împăratul, iar tovarășii lui fură duși să așeze caii în grajd.

Cînd ajunseră la odăița fetei, tatăl ei îi deschise ușa și feciorul de împărat îi arătă pantoful și-i zise :

— Preafrumoasă fată ! Cunoști pantoful ăsta ?

— Da, îl cunosc ! răspunse fata, gata-gata să plîngă de rușinea tatălui ei, căci greșise că s-a dus la petrecere fără știrea lui. Am venit să te cer de la tatăl tău. Vrei să-mi fii mireasă, să fii împărăteasa-împărăteselor ?

Fata se uita în ochii tatălui ei și aducîndu-și aminte de dulcea ei maică, moartă demult, începu să plîngă în hohote. După ce se liniști, tatăl ei, mîngîind-o ca un părinte bun, care o iubea foarte mult, îi zise :

— Buna mea fiică. Te-ai făcut fată mare și ți-a venit și ție timpul să te măriți. Ce zici ? Place-ți de

prințul acesta bogat, care a venit să te pețească, să te facă împărăteasa-împărățeselor?
— Îmi place foarte mult de el, și numai cu el vreau să mă mărit, tată drag, răspunse fata, căci și buna mea măicuță mi-a spus în vis să mă mărit cu el, și eu de aceea am plîns, căci mă gîndeam și îmi ziceam: Oare de ce nu i-a dat Dumnezeu zile, ca să fi trăit să ne vadă pe amîndoi fericiți?
Împăratul a dat poruncă să se pregătească toate cele de lipsă la o nuntă mare împărătească. Cînd erau pregătirile mai mari, atunci ajunsese și feciorul împăratului cu mireasa lui. Acum bucuria era îndoit mai mare. Nunta celor doi frați s-a făcut deodată.
S-au trimis crainici-chemători pe la toți împărații și pe la toți craii, mici și mari, din toate colțurile lumii; au fost chemați toți Feți-frumoșii și toate zînele. Venit-au și oaspeți nechemați; toate prietenele Cenușotcii, mii și mii de păsărele, toate cîntărețele pădurii, au venit să țină loc de muzicanți, ca să-nveselească nunta. Venit-au iepurașii și la invitarea lor toți frații lor din împărăția pădurilor: vulpile, lupii, urșii, căprioarele, veverițele, încît era greu pămîntul de atîta lume.
Cînd au plecat tinerii la cununie, paserile mergeau în frunte, cîntînd pe întrecute și umplînd văzduhul

cu glasurile lor. Zînele și Feți-frumoșii, cu brațele încărcate de flori, le presărau înaintea mireselor și a mirilor, iepurașii cu vulpile se țineau pe după cap, la fel lupii și cu căprioarele, și chiuiau cît îi ținea gura. Urșii și codașii ceilalți veneau în urma nuntașilor, prinși cu toții în horă aprinsă de mai mare dragul.

De la cununie, nuntașii s-au întors la palat. Aici i-au așteptat mese-ntinse și-ncărcate cu toate bunătățile lumii, fel de fel de mîncări alese, ca la nunțile împărătești.

În fruntea mesei s-au așezat mirii și miresele, apoi împărații și craii cu soțiile lor, prinți și prințese, și la urmă preafrumoasele zîne, toți după vîrstă și după rang.

La mese serveau iepurașii și veverițele toate mîncările. Ursuleții serveau beuturile cu vedrele și cu ploștile. Căprioarele aduceau plăcintele, iar lupii, fripturile.

Muzicanți au fost păsărelele. Capelmaistru era cocostîrcul, care bătea tactul. Privighetorile cu întreaga lor oaste de cîntăreți neîntrecuți în toată lumea au desfătat nuntașii trei zile și trei nopți fără-ncetare. S-a-ntins hora cît vedeai cu ochii. A fost o nuntă cum nu s-a mai pomenit de cînd se fac nunți pe lume.

Am fost și eu la nunta celor doi frați, dar n-am fost chemat, ci așa din întîmplare. Fiind vînător,

într-o zi cînd stăteam la pîndă să prind un cerb, m-am luat după el, şi-am tot alergat peste dealuri, peste văi, ca doară l-oi ajunge undeva la loc potrivit, ca să-l iau la ţintă, şi m-am pomenit că cerbul intrase în mijlocul horii, ca să scape de mine. Eu îndată m-am întors în altă parte, ca să poată nuntaşii să se învîrtească în horă, şi un iepuraş bătrîn, dînd ochii cu mine, m-a luat de mînă bucuros de întîlnire, că mă rog dumneavoastră, era chiar dintr-un sat cu mine, m-a dus la bucătăria împăratului, unde el cu fraţii lui, tot de pe la noi, m-au omenit şi m-au goştit, aşa ca la o nuntă mare împărătească. Să fiu împărat, dacă voi minţi!

Păcală judecător

APAI, MAI NEPOȚI și nepoate, o să scot azi din traista de povești una mai bună ca toate. Că erau într-un sat doi frați. Erau ei mai mulți doi frați în satul acela, dar cu ăștia doi s-a întîmplat una, de li s-a dus vorba peste nouă mări și zece țări. O să v-o spun acuma vouă, iar voi s-o ascultați ca pe-o poveste nouă și chiar ca pe o întîmplare întîmplată — că de n-ar fi fost să fie, nu mi-o spunea nici tata-mare mie. Și îi zic eu poveste, dar e adevăr adevărat că e cu Păcală împărat. Ei, nu era el Păcală nici acum chiar de tot împărat, dar boier era și nu un boier oarecare, ci boier mare și încă boier sadeà, nu unul din cei de ici di colea, precum preabine numaidecît veți vedea.

Povestea ăstor frați era așa că unu din ei, Mitran, ăl mai în vîrstă, era un iclean și-un hrăpăreț, și-un bogat, de-i mersese numele și-n bîlciuri. Pe cînd celălalt, Ion, ăl mai mic, era un om de omenie, de ți se lipea cu vorba de suflet. Iar la ei acasă

se petreceau toate după inima și sufletul fiecăruia.

La cel bogat, zi și noapte erau numai țipete și hărmălaie și blesteme. Și nici somn n-avea, căci stătea mereu cu frica în oase ca să nu-l prade hoții și se zvîrcolea toată noaptea în pat, cu gîndul cum ar face ca să mai apuce ceva de la cineva. În oborul fratelui sărac însă erau numai cîntece și veselie. Cît nevastă-sa fierbea și mesteca mămăliga la lumina opaițului, Ion, înalt ca bradul și blajin ca un tată-mare, cînta din fluier, așezat pe laviță și copiii jucau.

Megieșii, oameni înstăriți, ascultau și priveau printre gardul de nuiele sau printre copacii de pe șanțul gardului și în loc să se desfete, rămîneau cu mare rîcă pe suflet.

Odată, unul, văzîndu-l pe Ion prin obor, se apropie de gardul dintre ei și-l sfătui :

— Măi omule, lasă veselia asta fără socoteală din bordeiul vostru. Du-te mai bine la frate-tău, să te ajute ca să-ți faci și tu un rost. El e cel mai bogat om din sat, iar voi cît o să vă țineți trudind pe la alții, tu cu brațele, iar muierea ta cu acu ? Și-apăi aveți o grămadă de copii ; copiii o să crească și o să se căsătorească și ei. Unde o să încăpeți atîția în bordeiul ăsta ?

— Ei, fir-ar să fie ! prinse a se zbuciuma Ion cu gîndul la sfatul vecinului.

Şi într-o zi, trecînd pe lîngă ograda lui frate-său şi văzîndu-l în pridvorul casei, căci avea casă înaltă, cu cerdac, îi dete bună ziua şi intră la el.

— Ce e cu tine, mă Ioane ? îl întrebă fratele bogătan.

— Ia, ce să fie, măre nene, răspunse Ion. Eşti om cu stare, ajută-mă şi pe mine, că am copii mulţi şi...

Mitran Bogătanu — că aşa era porecla lui frate-său — parcă atîta aştepta. Intră numaidecît în casă, stătu acolo cît stătu şi ieşi la Ion cu o pungă verde legată cu băieri roşii.

— Ţine galbenii ăştia, îi întinse el lui Ion punga. Să faci cu ea ce ştii tu mai bine, ca să prinzi şi tu stare, că prea mă vorbeşte satu că nu te ajut. Dar să ştii : cînd s-o împlini anul, să-mi aduci capetele înapoi, neică ! Alta nu-ţi cer, dar să-mi întorci cît ţi-am dat. Auzi ? îl întrebă pe frate-său.

— Aud ! răspunse Ion zăpăcit. Şi luă punga, o băgă în sîn între piele şi brîu, căci chimir nu avea şi plecă.

Acasă, Ion nu spuse nimic nevesti-si. Numai că, ziua aceea a stat toată vremea pe gînduri. De fluier parcă uitase. A doua zi, la fel. Şi-apoi la fel şi în zilele următoare. Copiii, o zi-două şi-au cîntat sin-

guri din gură și au jucat fără fluier. Dar după aceea s-au liniștit și ei.

Seara, tăticul lor sta la locul lui pe laviță, dar nu mai cînta. Măi! se gîndea el, dacă mi-ar fi dat punga, să n-o mai ceară, calea-valea. Mi-aș cumpăra oi... o sută de oi mi-aș cumpăra... cu stînă cu tot și cu măgar. Dar dacă dă ghelbeaza în ele, cum dă cîteodată și pier toate, cum au pierit la mulți... Ori dacă hoțu de frate-meu pune slugile lui de mi le fură? Cum mai dau eu înapoi galbenii hapsînului de Mitran? Sau m-aș duce mai la vale, ca să ar țarină multă... țarină multă aș ara, că acum am cu ce să cumpăr boi, boi mari, în putere, aș cumpăra... și aș însămînța mult... Dar dacă bate piatra, cum a bătut măi hăl anțărț și nu scot nici sămînța? Cum o scot eu la capăt cu un om al dracului ca frate-meu Mitran? Ba slugile Bogătanului și snopii din clăi mi-i pot fura și n-am ce să le fac... îi apără stăpînu lor cu plocoane la căpitanul de județ... că are cu ce...

— Ce ț-i e, omule, de la o bucată de vreme? îl întrebă într-o zi nevastă-sa, învîrtind între tălpi ceaunul de mămăligă.

— Da' să-i mănînce cîinii de galbeni! răspunse scîrbit Ion, scoțînd punga din sîn. De cînd am punga asta cu galbeni, n-am tihnă în sufletul meu, bătu-l-ar muma cucului p-ăl de mi-a dat-o!

— Da' cin' ți-a dat-o ?
— Bogătanu ăla de frate-meu ! și zice că la împlinirea anului să-i dau înapoi toți galbenii, țanc la țanc, că altfel... Da' dacă bag banii în ceva și pierd capetele ? Nu mă robește Mitran toată viața ? Că el e cunoscut cît știe să tragă din om.
Nevasta lui Ion puse ceaunul pe foc, luă punga din mîna lui omu-său, îi desfăcu băierile și se uită în ea cu un ochi, ca-n fundul unei prăpăstii. Apoi scuipă în ea și i-o puse în brațe.
— Du-te și dă-i punga înapoi ! zise ea. Nu vezi că nu ne prieste ? Iaca mămăliga e gata, dar copiii unde ne mai sînt ? Du-te !
— Ba chiar plec ! se hotărî Ion și înghiți repede cîteva linguri de dragavei cu mămăligă multă, apoi plecă și s-a dus la frate-său.
— Ia-ți punga, nene ! Nu mă leg.
— Măi Ioane — îi zise Bogătanu uimit de lepădarea asta a lui frate-său, sărăcanul. Atunci hai să ne prindem tovarăși la arătură. Tu tot n-ai plug, că n-ai nici boi. Du-te cu slugile mele, cu plugul și cu patru boi și ară-mi țarina, iar după ce vei isprăvi la mine, ț-ăi ara și țarina ta. Bine ?
— Asta bun ! se învoi Ion. Și chiar a doua zi a început să are. Și a arat zi de zi țarina lui frate-său, pînă cînd, într-o sîmbătă seara a isprăvit, tocmai cînd bătea toaca la biserică în sat, ca să înștiințeze că

a doua zi e sărbătoare. Şi a dus lui frate-său carul cu plugul şi cu boii.
— Ai isprăvit, Ioane ?
— Isprăvit.
— Ei, mîine te duci cu plugul şi cu boii mei să ari şi ţarina ta. Da' să iei numai doi boi, că ţie îţi ajung doi — zise Bogătanu.
— Păi... mîine, măre nene, e duminică, nu se lucrează.
— Acum mai faci şi gorgoane ! Poimîine am eu treabă cu toţi boii, i-a răspuns frate-său. Aşa că tu ari mîine, i-a poruncit Mitran. Şi Ion, ce să facă ? s-a dus a doua zi la arat în ţarina sa.
Dar cum brăzda el ogorul, ajutat de feciorăşul său cel mai mărişor, numai că iese ca din pămînt un moşneag.
— Cum, omule ?! îl întrebă moşneagul, după ce îi dete noroc bun. Lucrezi duminica şi nu te temi ? !
— Doamne, moşule ! Nu ştii că sărmanu n-are soare, nici zile de sărbătoare ? Tocmai azi s-a îndurat frate-meu, Bogătanu, de mi-a dat şi mie boii, ca să ar, că eu n-am boi.
— Aşa ? !
— Aşa cum vezi.
— Atunci alege una din două : să crape boii, sau să crape frate-tău acolo unde o fi. Alege !

— Mde ! făcu omul, uitîndu-se cu bănuială mare la moșneag. Dacă moare frate-meu — gîndi el — îi rămîn copilașii sărmani și lelea Ioana vădană, și-i păcat și de ei, și de el... Dacă crapă boii, el să fie sănătos, că boi are destui și o mai și face, că e om în putere.

— Ei, cum alegi ? îl grăbi moșul.

— De-ar fi ce spui, măre moșneag, mai bine să crape boii — răspunse Ion, crezînd în asta cam ca-ntr-o glumă.

Dar n-a fost glumă. Boii au crăpat pe loc amîndoi, acolo în brazdă și moșul s-a făcut nevăzut. Ion s-a repezit la copil, ca să-l apere de frică și au căzut amîndoi la pămînt. Pe cîmp — zi nelucrătoare — nu era nimeni !

Cînd și-a venit în fire, plugarul, ajutat din prea puțin de feciorașul său, a pus plugul pe tîrșă, s-a înhămat la tînjală și cu osteneală mare a tîrît plugul în ograda lui frate-său.

— Da' unde-s boii, Ioane ? !

— Mă mai întrebi ? După ce m-ai trimis la arat duminica, încă te mai faci ? Au crăpat.

— Cum așa ? Ai să-mi slugărești toată viața pînă mi-oi plăti prețul boilor.

— Apăi mi-a dat mie în gînd că asta țintești tu cu bunătatea ta.

— Fac pîră la județ și-ți putrezesc oasele în ocnă.

— Măi frate, judecă și tu — vru să se dezvinovățească fratele.

— Ce să judec? O să judece județul. Mergem la judecată, măre Ioane, că am de unde să mă despăgubesc. Îți iau țarina.

— De nu e alta, om merge și la judecată — răspunse Ion, știind că cu Mitran n-are altă scăpare.

A doua zi dimineața, Bogătanu trimise o slugă la frate-său Ion: să vie afurisitul ăla, să-l duc cu căruța, că altfel cine știe cînd ajunge la județ, pe jos, și se amînă judecata. Și sluga veni cu vinovatul și au pornit amîndoi în căruță.

Drum lung și greu, căci și plouase peste noapte. Dar Mitran a îndemnat ca să ajungă pînă seara la curtea boierului satului Clăcașii din Vale, ca să se odihnească peste noapte acolo, căci în tinerețe fusese chiar isprăvnicel la moșia acelui boier (de acolo prinsese chiag de avere și năravi de hrăpăreală), așa că îl socotea ca și stăpîn.

La acea curte, Mitran s-a culcat cu slugile boierului, în odaia lor. Frate-său Ion a rămas să doarmă afară, și s-a culcat în căruță. Dar peste noapte s-a pus ploaia și rugîndu-se de bucătăreasă, i s-a dat voie să doarmă în bucătărie. Acolo, după mirosul atîtor mîncăruri ce se preparaseră pentru casa boierului, pe Ion l-a apucat foamea. O scotocit pe întuneric în traista sa, a scos din ea un codru de

mămăligă și cîteva prune uscate. Și s-a tras lîngă vatră, unde se mai zărea cîte-o roșață de lumină de la tăciunii aproape stinși. A mîncat acolo și a aruncat sîmburii în spuză. Dar pesemne că sîmburii au ars, că a început să se simtă miros.

Jupîneasa boierului, cocoana, a ieșit peste noapte în cerdac, să se răcorească. Dar acolo a simțit mirosul de la sîmburii de prună. A bătut din palme și a cerut să i se aducă numaidecît mîncarea de la care vine mirosul. S-au sculat toți slujitorii și au mers la bucătăreasă. I-au spus porunca dumneaei, cocoanei, dar bucătăreasa altă mîncare decît cea pe care o dusese seara la masa stăpînilor nu avea. Cocoana însă, nu și nu, că să-i dea mîncarea aceea care miroase. Nici ea singură nu știa ce mîncare era aceea, căci așa miros nu mai cunoscuse, dar să i-o dea pe aceea, că dacă n-o mînca din ea, moare.

Nu i-a putut aduce nimeni acea mîncare, iar cocoana, de murit n-a murit, dar în zvîrcolirile poftei și supărării, căci era învățată să i se dea numaidecît tot ce cerea, a lovit-o damblaua.

Boierul s-a supărat rău de tot, iar cînd a auzit că mirosul cu pricina îl iscase omul care a dormit în bucătărie, a tăbărît cu pumnii pe el, apoi l-a dat slugilor să-l bată pînă l-or ucide. Dar aducîndu-și aminte că pe omul acela îl duce Mitran la judecă-

torie, s-a hotărît să-l ducă și el, să fie osîndit în văzul tuturor și trimis la ocnă, ca să fie de învățare prostimii.

A poruncit dar slugilor de au adus caleașca. Domnia lui s-a suit în caleașcă, slujitorul de casă pe scara din spate, iar pe „ucigaș" l-au suit tot în căruța lui frate-său.

— Da' să-l ții din scurt, Mitrane, să nu fugă, tîlharul! porunci domnia sa, iar fratele a tras de sub Ion fînul ce și-l pusese ca scaun și i-a poruncit să șadă jos pe fundul căruței, ca să nu poată sări din mers. Și mergînd ei așa peste cîmp, căci pe vremea aceea nu erau drumuri bătute decît cît ținea satul, au ajuns într-o poiană unde o căruță căzuse cu cai cu tot într-o groapă plină cu noroi și stăpînul căruței nu mai putea scoate de-acolo nici căruța, nici caii. Caii căzuseră unul peste altul și zbătîndu-se cu streangurile la gît puteau să moară acolo înăbușiți.

— Vai, păcatele mele! se văicărea stăpînul cailor, care avea beteșugul gîngăvelii. Miluiți-vă de mine, boieri ma-mari, și po-porînciți slugilor să mă ajute ca să-mi scot măcar un cal!

Ion, aci voia să se scoale, că nu-l răbda inima să nu sară în ajutorul cailor, aci se așeza înapoi în căruță, de frica lui frate-său.

— Ce caști gura ca prostu? se răsti Bogătanu la frate-său. Sări și dă ajutor omului!

Ion sări din căruță, iar la porunca boierului sări și slujitorul lui. Și se duseră amîndoi să ajute. Sluga boierului, om de casă, pirpiriu și leneș și încălțat în iminei, stătea pe mal cu omul speriat de nenorocire și îndemnau amîndoi cu gura. Ion însă, desculț, sări în noroi în groapă. Acolo deshămă rînd pe rînd caii și se puse pe opinteli. Și trage, și împinge, și vîră-te sub cal și ridică, și în cele din urmă ridică în sus cu spinarea întîi un cal, apoi pe celălalt — căci era un haiduc de bărbat, înalt cît un stînjen brîncovenesc și lat în spate cît o ușă boierească. Pînă cînd scoase pe mal amîndoi caii. Apoi puse hamurile căruței cap la cap, la care se înhămă el, căci caii speriați nu mai voiau s-o ia din loc — și scoase și căruța din groapă. Dar cînd se bucura că a isprăvit cu bine treaba, se pomeni cu o coadă de cal în mînă.

— Vai, pă-păcatele mele ! se văicărea acum și mai rău omul cu caii. Mi-ați vătăma-mat calul, boieri mari ! Eu îl țin aici pe omul ăsta pînă mi-o plă-plăti calul.

— Nu-l poci ține ! se răsti boierul. Că-l ducem noi la județ, pentru fapte mai rele.

— Atunci îl tra-trag și io la judecată ! se hotărî gîngavul. Să-și ia do-dobitocu sluțît și să-mi plătească în loc cal bun. Că i-am spus io să nu tragă tare.

— Bine! încuviință boierul. Dar atunci haide, că ne grăbim.

Și s-a luat și ăst om cu căruța lui după căruța Bogătanului. Așa că Ion avea acum trei pîrîși pe capul lui, cît o mai avea cap, căci se gîndea că pentru atîtea belele, la judecată, nimic alta nu-i face decît că-i taie capul.

Dar tot mergînd ei așa înșirați pe drum, i-a apucat vremea prînzului. Boierul a poruncit de a oprit calașca. A oprit căruța și Bogătanu. S-a oprit și căruța cu calul betejit.

Slujitorul boierului a scos traista de mîncare și a întins boierului său masa. Bogătanu și omul cu calul fără coadă au scos și ei trăiștile de sub nutreț și au început a mînca, fiecare în căruța lui.

Lui Ion Sărmanul, după ce o bucată de vreme i-a lăsat gura apă, apoi i-a venit o amărăciune din stomac și ca să nu scuipe chiar lîngă frate-său, care mînca, s-a dat jos din căruță. Dar era așa de necăjit, că îi venea să-și înfigă ghearele în gît și să se sfîșie singur acolo în drum. Cînd, aruncîndu-și ochii într-o parte, văzu o rîpă. „Am să-mi dau drumu în rîpa aceea, că tot de o moarte am să mor", se gîndi el și se repezi înfuriat într-acolo. Iar ajungînd la marginea dîmbului, se aruncă în prăpastie.

Numai că prăpastia aceea nu era chiar prăpastie, cum crezuse el, ci era o adîncătură pe sub mal. Așa că, aruncat, scurt a ajuns jos și numaidecît auzi sub el un țipăt. Căzuse pe o babă, care culegea acolo ciuperci.

— Vai, măiculița mea care m-ai făcut! țipă baba. Vai, vai, vai! mi-a rupt oasele ucigașul! Vai, păcatele mele cele grele!

Ion, speriat, s-a agățat de rădăcini de copaci și a ieșit sus pe mal. Dar baba, după el. A ieșit și ea, iar cînd a văzut pe boier, s-a dus la el șonticăind, ținîndu-se cu mîinile de coaste și de șale.

— Să-mi plătiți sănătatea, că m-a ucis sluga voastră. Eram bătrînă, dar eram zdravănă, iar acum m-a calicit. Cum o să mă mai hrănesc eu?

— Să-ți plătească sănătatea vinovatul, îi răspunse boierul, că nu e în simbria nimănui. Noi îl ducem la judecată, că mie mi-a îmbolnăvit nevasta.

Baba făcu ochi mari către criminal. Cel cu coada calului holbă prostit ochii la Ion.

— Îl trag și eu la judecată pe ucigaș! se hotărî baba și vru să se urce în caleașcă. Dar boierul o înlătură cu mîna.

Baba vru să se urce pe scara din spate, lîngă slujitorul boierului, dar și slujitorul o îndepărtă, ocărînd-o.

— Ce, numai în caleașcă boierească te-ai călătorit ? Suie-te într-o căruță ! zbieră la ea sluga boierului.
— Lîngă ucigaș ? se sperie baba și în cele din urmă s-a urcat și ea în căruța din urmă, cea cu calul ciont.
Acum Ion avea patru pîrîtori pe capul lui.
Și merseră ei așa, pînă ajunseră în oraș, unde traseră la casa judecătorului.
Dar acolo, un slujitor, un „poslujnic" tînăr le spuse că judecătorul a isprăvit ce avea de judecat în ziua aceea și a plecat la moșie cu jupîneasa lui, cu cocoana.
Cînd a auzit boierul că judecătorul nu este acasă, a început să țipe și să facă scandal în curte, căci se socotea boier mare. Auzind gălăgia, din odăile slujitorilor mai ieși un slujitor, mai bătrîn. Boierul începu să strîge și la acel slujitor arătînd către Ion :
— Mi-a-mbolnăvit jupîneasa cu sîmburi.
Slujitorul făcu ochi mari către boier.
— Mi-a ucis boii cu sfînta duminică ! sări cu gura și Bogătanu.
Slujitorii judecătoriei zgîiră ochii unul către altul. Sînt săriți din minți ! înțeleseră ei.
— Pe mine m-a ucis tîlharul, că a sărit de pe munte ! se văicări și baba.
— Mie mi-a ru-rupt coada ! strigă cel cu coada calului ruptă, nemaiputînd isprăvi plîngerea, de necaz.

— Toți sînt... ! își făcură semn slujitorii și se dădură mai deoparte.

— Să-mi vie numaidecît judecătorul ! țipă boierul. Eu sînt boier Slugeru ot Clăcașii din Vale și am de făcut drum lung înapoi. Nu pot aștepta. Îmi scapă din mînă ucigașul.

Slujitorii își aruncară ochii către ucigaș. Era Ion, cel din satul de sub munte. Îl cunoșteau bine, că venea din cînd în cînd la tîrg, de ajutor cărăușilor. Și cînd venea, tot tîrgul era numai joc și cîntec, că „zicea" din fluier de jucau pînă și popii. Acum, Ion cel vesel și fălos sta gheboșat, de parcă aștepta să-i dea stăpînirea cu o ghioagă în cap, să-l răpună.

— Tu nu spui nimic, măre Ioane ? întrebă bătrînul pe vinovat.

— Ce să spun eu, tată bătrîne ? răspunse Ion descurajat. De-acum asta îmi e tristea. Mă poci pune eu cu boierii și cu bogătanii ? I-am ucis pe toți și pace.

Bătrînul se uită la rînd la fiecare pîrîtor, care, de înfuriați ce erau, făceau fel de fel de strîmbături, încît unchiașul se convinse că erau toți scăpați din grosul celor smintiți la cap.

„Pe ăștia numai Păcală i-ar judeca cum li se cade", se gîndi el. Și venindu-i în minte una, făcu cu ochiul celuilalt poslujnic și se îndreptă cu vorba către boier :

— Mărite boier ! vorbi el acum cu glas supus. La moşie e dus numai boierul cel mic, dar boierul cel mare, Căpitanu de judeţ, e în casa Măriei sale.
— Aşşa-a ? Să vie dar boier căpitanu !
— Dacă domnia ta pohteşte a ţinea judecată cu însuşi dumnealui boier Paharnicu, aşteptaţi să-l chem.
— Păi, aşteptăm ! răspunse boierul pîrîtor, care auzind că judecătorul e în grad de boierie mai mare decît el, îşi muie glasul.
— Îl chem numaidecît, fără numa' să-l adăstaţ în odaia de adăstare, spuse bătrînul slujitor şi deschizînd o uşă îi făcu boierului plecăciunile cuvenite, ca să intre.
Boierul intră în odaia de aşteptare şi se aşeză, vezi bine, la locul boierilor, pe laviţă. Iar bătrînul făcu semn poslujnicului cel tînăr să vină după el şi dispărură.

*

După o bucată de vreme, în care slujitorul boierului Slugeru îşi tot serveşte stăpînul cu ciubuc, iar Ion Sărmanu aştepta amărît într-un colţ, ieşi din odaia de judecată un dorobanţ cu o puşcă lungă — o „şuşana" — pe umăr şi încălţat în opinci maronii. (Era poslujnicul cel tînăr care, după înţălegerea cu bătrînul, făcea acum pe aprodul judecătoriei.)

— Să intre la boierul Paharnic întîi pîrîșul cel dintîi păgubit! strigă dorobanțul-aprod către cei din odaia de așteptare. Și intră Mitran Bogătanu.

Aci, în odaia de judecată era așezat pe „divan", adică pe un pat, un boier cu o căciulă înaltă și umflată la fund cît banița — un „ișlic" — și cu mustața și tîmplele încărunțite. Ședea la măsuța de la divan, cu picioarele cruciș sub fund, boierește. Era dumnealui judecătorul.

— Sărut cinstita mînă dreaptă a domniei tale, boier judecător! salută mieros intrînd Bogătanu.

— Sărut-o și spune ce pîră ai! îi întinse mîna judecătorul. Iar Mitran îi sărută mîna de două ori și se plînse cum i-a făcut bine unuia, Ion Sărmanu, iar nemernicul acela i-a ucis boii.

— Și vrei să-ți dea alți boi în loc? deslușì judecătorul.

— De und' să-m dea alții, că e calic. Să fie osîndit a mă sluji pînă o plăti cît făceau boii, alta nimic. Sau să-mi dea țarina lui ca despăgubire.

— Să-mi aduceți aici pe Ion vinovatul! strigă judecătorul către dorobanț.

Și dorobanțul aduse în odaia de judecată pe Ion, care intră smerit, adus de șale, cît era de lung, și călcînd în vîrful tălpilor lui mari, ca să nu supere pe boieri.

— Cum de ai ucis boii omului ăsta mare, vlejgane? întrebă judecătorul pe Ion.

— Mărite boier-județ, nu i-am ucis eu ; ei au crăpat — răspunde Ion și povesti judecătorului povestea cum s-a întîmplat. Așa că nu am nici o vină eu, ci el e vinovat, că mi i-a dat să-i înjug în ziua de sărbătoare. Iar dacă moșul acela mi-a zis să aleg una din două : ori să crape frate-meu, ori să crape boii, mi-a fost milă de frate-meu și de copilașii lui, care ar rămîne sărmani și i-am spus moșului că mai bine să crape boii, crezînd că asta poate o fi și glumă. Și au crăpat boii. Asta e !

— Dar cine e frate-tău ? întrebă judecătorul.

— Păi... el... nenea... dumnealui Bogătanu — răspunse Ion arătînd pe pîrîtor.

— Așa-aaa ! se miră județul, înțelegînd pînă la fund cum stau lucrurile. Bine ! zise dînsul întunecat. Apoi porunci Bogătanului :

— Să dai lui Ion un plug, un car și doi boi, dar boi mari, că el te-a apărat în fața moșului, ca să nu mori, iar tu l-ai adus aici ca să-l ucidem.

— Păi... de ce să-i dau ? că... mi-e frate.

— Așa-aa ! ! ? De luat puteai să-i iei și țarina, dar de dat nu, că ți-e frate. Iacă nu-ți mai e frate, este pîrît, iar tu ești pîrîș. Să-i dai ce am poruncit, că așa e pravila cea dreaptă, hotărî judecătorul bătînd poruncitor cu palma o carte pe care o pusese pe măsuța lui slujitorul cel bătrîn. Auzi ?

— Aud, Măria ta ! se înfricoșă Bogătanu. Am să-i dau precum ați poruncit.

Slujitorul cel bătrîn, care toată vremea stătuse în picioare lîngă divan, șopti ceva judecătorului.

— Cu condei știi a te lega ? întrebă judecătorul, pesemne după învățătura poslujnicului.

—Știu, Măria ta, căci am fost pîrcălabul satului pentru strînsul birelor, răspunse Bogătanu, ca să se și laude.

— Aha-a ! pîrcălab ai fost domnia ta ? zise judecătorul înțelegînd acum de ce e așa de bogat și de rău.

Moș poslujnicul se plecă iarăși către judecător, îi mai șopti ceva, îi arătă cu degetul pe scoarța dinlăuntru a cărții de pe masă, luă apoi pana de gîscă din ulcicuța cu „negreală" și i-o întinse Bogătanului. Acesta trase cartea sub ochi și însemnă cu pana numele lui.

Judecătorul îi luă cartea înapoi, se uită mult, cu ochi mari la ce însemnase acolo Bogătanu și în cele din urmă i-o arătă și poslujnicului. Acesta făcu și el ochi mari, privi și el lung-lung semnele făcute pe carte, încît, boierul judecător, ca să isprăvească treaba asta cum trebuie, găsi că e mai bine să facă cum știe el.

— Moaie deștiu ăl mare aici în negreală și apasă cu el aici ! porunci iar judecătorul, iar Mitran făcu ce-i spuse autoritatea. Așa ! aprobă mulțumit județul. Acum, că te-ai legat de două ori, dacă nu dai lui frate-tău plug cu car și cu boi, cum am poruncit,

trimitem dorobanții de te leagă burduf și te băgăm în Ocna Veche de unde nu mai ieși cîtu-i vacu. Auz' ?
— Aud, Măria ta !
— Dacă ai auzit, așa să faci !
Bogătanul făcu închinăciune mare către cinstitul boier și păși spre ușa de intrare de-a-ndaratelea, ca să nu necinstească fața boierului cu fundul său mare. Iar cînd se întoarse, ca să deschidă ușa, dorobanțul îi trase una peste fund cu latul șușanelei.
— I-am pus pecetea ! lămuri el judecata, apoi îi deschise ușa cealaltă dinspre curte ca să iasă pe acolo, spre a nu împărți cu cei din sala de adăstare ce căpătase aci.
Rămași între ei, judecătorul își mai îndesă işlicul pe cap, ca să nu-i cadă de sub el pletele, pe care le ridicase în sus, ca să pară ras în cap ca boierii. Fiindcă, dumnealui boierul judecător, fiind însuși Păcală, nu era ras în cap. Nemerindu-se să fie în acea vreme argat în curtea popii de peste drum de judecătorie, a fost poftit de slujitorii judecătoriei să vină numaidecît, ca să împartă el dreptatea în acea zi, că sînt pricini taman pe măsura lui. Ca să se încărunțească și să-și mai ascundă asemănarea, se frecase cu săpun pe mustață și pe tîmple, cît se mai vedea păr sub işlic.
— Să intre împricinatul următor ! porunci Păcală dîndu-și capul pe spate, autoritar.

Dorobanțul strigă și apoi bägă în odaia judecății pe dumnealui boierul Sluger ot Clăcașii din Vale. Acesta făcu închinăciunea de cuviință, ca un boier mai mic către unul mai mare, strîngîndu-și antereul în jurul trupului și ducînd mîna la piept, la gură și la frunte. Apoi arătă că se plînge împotriva lui Ion cel de față, care, cu sîmburii lui i-a ucis jupîneasa, care nu mai poate merge decît purtată în brațe de cineva. Iar pentru această faptă criminală, acest Ion să fie osîndit la ocnă.

— Domnia ta spui adică, precum că acest om ți-a făcut această nenorocire pentru că n-a dat cocoanei domniei tale să mănînce sîmburii de prună arși. Așa e?

Boierul stătu pe gînduri încurcat și, în cele din urmă, zăpăcit, adeveri:

— Dară, boier județ, taman așa.

— Iară pentru asta, domnia ta l-ai certat atunci pe loc, cu biciul, după obiceiul boieresc, împlini vorba judecătorul.

— L-am certat după dritu nostru boieresc, răspunse boierul pîrîtor, iar acum te pohtesc plecat pe domnia ta a-l mustra și domnia ta după pravila criminalicească.

— Și ce crez domnia ta că i să cade după pravila criminalicească pentru așa răutate?

— Apăi, precum eu sînt boier, iar el, precum se vede, e un trențos, cată a i se face mustrare cu șireangu, ca unui ucigaș ce se află.

— Sînt deslușit ! îl liniști Păcală, înțelegînd că are de-a face cu un om al dracului. Drept vorbești — se făcu el a-l părtini — și cred că taman așa scrie și-n pravilă. Ia să vedem în pravilă.

Dar boierul nu se lăsă pe ce va zice pravila. Voia să se asigure bine de judecător, ca între boieri, și urmă :

— Evghenestate Arhontas județ[1] ! Aici nu e vorba de oarecare ponoșenie[2]. Tîlharul mi-a ucis jupîneasa cu ischiuzarlîcuri[3] și dacă domnia ta volnicește...

— Oriste ! îi tăie vorba judecătorul, care nu înțelesese nimic din vorbăria asta boierească, și după știința lui credea că „oriste" înseamnă „destul".

Dar boierul, care știa că asta înseamnă „poftim", crezu că-l poftește să pledeze înainte și urmă cu acuzarea :

— Iară domnia ta, ca evghenit prahticos[4] știi ce ai de făcut cu un trențos : șireangu sau Ocna Veche. Asta e !

---

[1] Evgensestate Arhontas județ — nobile domn judecător.

[2] Ponoșenie — mustrare.

[3] Ischiuzarlîc — șmecherie.

[4] Evghenit prahticos — nobil cu experiență.

— Apăi numaidecît ! îl aprobă prefăcut dumnealui judeţul. Dar după obicei, noi, giudecătorii, sîntem ţinuţi a ceti şi în pravilă.

Şi Păcală se făcu a căuta prin cartea de pe masă, pe care, de altfel nu ştia să citească nici boierul sluger, iar dacă ar fi ştiut-o ceti ar fi văzut că era cartea cu povestea lui Alexandru Machedon, care s-a bătut cu Scaraoţchi în iad. O adusese moş poslujnicul din chilia judecătoriei.

— Iacătă ce scrie în pravilă, boier domnia ta ! ridică judeţul ochii de pe carte. Stă scris că, dacă ţi-a prăpădit jupîneasa, aşa precum domnia ta spui, cu sîmburi arşi în spuză, giudecata trebuie să-l ducă pe criminal de grumaji în casa domniei tale, ca să poarte el în braţe pe bolnavă, pînă cînd dumneaei s-o înzdrăveni cum a fost.

Boierul îşi ascuţi mintea ca să înţeleagă osînda, iar cînd o înţelese, holbă ochii la vlăjganul de Ion.

— Îl duci domnia ta cu caleaşca, sau să ţi-l aducă acasă dorobanţii noştri ? întrebă judeţul, închizînd un ochi către moş poslujnicul.

— Mă împotrivesc ! sări de pe laviţă boierul pîrîtor. Asta e mai abitir decît ca judecata lui Păcală, zise el răutăcios, ţinînd să măscărească pe judecător şi ieşi din odaia de judecată izbindu-se cu nasul de uşă, căci tocmai atunci dorobanţul, vrînd să vadă cît îi e de lungă şuşanaua, o-ntinsese între picioarele boier slugerului.

Moș poslujnicul, boier Păcală și dorobanțul-aprod, adică întreg completul de judecată, rîseră de data asta în toată legea, sub privirile amărîte ale lui Ion vinovatul.

— Să intre următoru ! porunci apoi grav dumnealui judele Păcală, deprins acum bine cu procedura. Dorobanțul băgă în odaia de judecată pe cel cu calul ciont.

— Tu cu ce ții de ăst criminal ? întrebă judecătorul.

— Să-mi plătească calu, asta e ! răspunse acesta și povesti ce și cum s-a întîmplat cu coada calului. Că omul pîrît, în loc să umble cu băgare de seamă cu caii, cînd îi scotea din groapă, a tras de un cal așa de tare, încît i-a rupt coada și a rămas bietul dobitoc slujit.

— Așa ! ? se miră judecătorul. Și cît făcea calul tău ?

— Măcar... 50 de taleri fă-făcea, Măria ta, mări prețul păgubașul, văzînd bunătatea judecătorului.

— Da' coada, ce zici, face 5 taleri ?

— Așa, precum zice pravila, Măria ta ! răspunse pîrîșul, nepricepînd unde vrea să ducă întrebarea asta.

— Bun ! se învoi judecătorul și se făcu iarăși a căuta în cartea de pe masă. Apoi înălță capul și porunci : fiindcă omul ăsta ți-a scăpat calul de la pierire, să-i dai jumătate din preț, adică 25 de taleri. Da' să-i dai acum pe loc, că așa zice pravila, porunci aspru

judecătorul, care mirosise că și gîngul ăsta era chiabur.

Omul cu calul se gîndi că dacă ar spune că nu are bani, poate cade rău. Iar el avea bani chiar la el, căci vînduse la tîrg o căruță cu brînză.

— Ei, ce faci ? se răsti judecătorul la pîrîtor. Plătești talerii au...

— Plă-plătesc, Măria ta, se învoi pîrîtorul și scoase din chimir 25 de taleri, pe care îi dădu lui Ion.

— Acum tu, Ion Sărmanu, recunoști că ești vinovat că ai rupt coada calului ?

— Recunosc, Măria ta, dar...

— Dar, ne-dar, pravila te osîndește a-l despăgubi.

— Cum să-l des...

— Plătește pîrîșului 5 taleri.

Ion scoase repede din sîn 5 taleri și-i dădu omului cu calul. Apoi judecătorul își mai îndesă pe cap șișlicul și porunci dorobanțului :

— Să intre altul !

Dorobanțul băgă acum în odaia de judecată pe babă.

— Sărut mîinile Măriii tale, boier județule, maică ! se ploconi baba cum știa ea mai bine, ca să cîștige de partea ei judecata.

— Tu ce vrei de la omu ăsta, mătușă ?

— Să mă ia în casa lui. Asta e ! Și să mă hrănească cîte zile oi mai avea de la Cel-de-sus.

— Așa-a-a ! ! Da' de ce să te hrănească el ?

— Pentru că s-a slobozit de pe un munte, drept în spinarea mea, care culegeam ciuperci într-o rîpă și m-a betejit de șale — se văicări baba. Vai, vai, vai, cum o să mă mai hrănesc eu acum beteagă ?

— Bre-bre-bre ! se făcu a se mira judecătorul, rîzînd către dorobanț. Bagsamă a fost mare de tot rîpa aceea, o căină el.

— Mare de tot, maică, boierule, domnia ta !

— Așa-a-a ! Da' dacă a fost așa de mare, cum ai putut ieși din ea betejită și să te ții scai de ucigaș pînă la caleașca boierului ?

— ?!

Aici baba se încurcă și dorobanțul care rîdea cu toți dinții se pregătea să-i aplice și ei o pecete la fund. Dar judecătorul îl opri.

— Eu zic, mătușă, că ar fi mai bine să te despăgubească pîrîtul cu un taler și să-l ierți, că n-a fost cu voia lui și e și el om sărman.

— Da' ce să fac eu numa' cu un taler ? se supără baba. O să trăiesc cu el două săptămîni, da după aceea, ce mă fac eu ?

— Drept cuvînt, mătușă ; atunci trebuie să judecăm după pravilă, răspunse Păcală și iarăși începu a răsfoi cartea cu împăratul Machedon.

— Păi numa așa ! Să fie osîndit după pravilă, încuviință mătușa, apoi strigă către vinovat ca să-l înfricoșeze : să mă iei în casa ta și să mă hrănești că te bagă boieru agiucător la gros, ucigașule !

Sărmanu ucigaș, văzînd cît de bun e judecătorul cu baba, se gîndea că a scăpat el de ceilalți, dar cu asta i s-a înfundat.

— Iacă ce zice pravila, mătușă! se pronunță judecătorul. Zice că pîrîtul să se ducă în rîpa aceea, unde culegeai tu ciuperci, și tu să te urci pe munte și să te arunci de-acolo în jos peste criminal, ca să-i rupi și lui șalele. E bine?

— Vai, păcatele mele, cum să fie bine? începu să se văicărească și mai rău baba. Vai, păcatele mele! se văicărea ea lăsîndu-se șchioapă pe un picior, ca să vadă judecata cît de rău a ucis-o criminalul. Și mergînd de-a-ndăratelea, uitîndu-se să nu vină Ion după ea, cînd ajunse la ușă, o zbughi afară.

Abia acum se îndreptă și Ion de șale, răsuflînd ușurat. Și învîrtindu-și în mîini căciula jupuită, cu ochii către judecător, ca-n chip de „să rămîneți sănătoși" vru să plece.

— Stăi, nu pleca! îi porunci de data asta moș poslujnicul. Tu măre, Ioane, nu știi că după pravilă și obicei împricinații trebuie să dea judecătorilor havaet, adică plată pentru osteneala lor?

— Știu! răspunse Ion și băgă repede mîna în sîn după legăturica în care legase talerii primiți de la omul cu caii.

— Ei, atunci drept plată să zici din fluier, ca hăl anțărț în mustăria din tîrg, de a giucat și popa Tănăsache.

— Numa că... n-am fluier, că mi l-a spart pe drum frate-meu, cînd am vrut să zic din el.
Judecătorul bagă mîna în sîn, scoase un fluier și i-l întinse împricinatului. Ion îl luă și numaidecît suflă în el de cîteva ori, ca să-l cunoască, apoi găsindu-l bun îl admiră și pe dinafară.
— Să ne zici întîi jalea ciobanului cînd a pierdut oile, porunci Păcală, amintindu-și că a păștit-o și el odată.
Și Ion Sărmanu prinse a jălui din fluier... lung-lung... de parcă răsunau dumbrăvile.
Poslujnicul cel vîrstnic, în vremea cît a ținut judecarea pricinelor, ieșise din odaie de cîteva ori și odată cu straiele lui Păcală adusese și o ploscă cu rachiu. Așteptă acum pînă se ostoiră de amărăciune Ion și judecătorul lui, apoi ridică plosca, ură noroc și sănătate, bău din ea, ca să-i ia credința și o dădu lui Păcală. Acesta o cinsti cu măsură și o trecu dorobanțului-aprod. Aprodul, după ce se îndestulă, o dădu împricinatului Ion, pentru cinstire. Iar după această bine îndeplinită procedură, cerură cu toții pîrîtului să zică „bătuta" popii Tănăsache. Ion, suflă în fluier întîi cîteva ghersuri alungite în sus, apoi o-ntinse pe bătută. Și dă-i bătaie ! Dă-i bătaie, nene ! Încît, moș poslujnicul și poslujnicul dorobanț începură a juca vrăjmaș, taman ca popa Tănăsache. „Bine ar merge treaba cu Păcală judecător", se gîndeau ei. Și cum nici județul cel mare și nici cel

mic nu erau acasă, fiind plecați amîndoi la moșiile lor cu jupînese cu tot, zaiafetul putea ține pînă a doua zi, căci și rachiu se găsea destul în zămnicele boierilor. Dar cîntecul Popii Tănăsache parcă a fost vrăjit, căci ușa se deschise din senin și intră înlăuntru chiar un popă !

— Domnu ! zise sfinția sa, închipuind cu mîna o cruce în vînt către cei din odaie, după obicei, ca binecuvîntare. Era un om cu antereu, dolofan, negricios, cu buzele groase și o barbă rară. Popă.

Județul făcu cu ochiul bătrînului poslujnic, își controlă pletele, ca să stea liniștite sub işlic și își apără vîrfurile mustăților, ca să stea în sus, boierește, nu ca ale lui Păcală.

— Cu ce treabă în odaia noastră de judecată, părinte popo ? îl luă repede Păcală.

— Apăi am și eu o pîră mare, taică boiearule.

— Ești chemat la judecată cu „hîrtie de zi" ?

— Ba, fără, numa' că pîra mea e de tot grabnică. Și am două pîre, amîndouă grabnice.

— Să aștepți puțintel aici, sfinția ta, că iacă omul ăsta avu o pîră pe care am judecat-o și acuma plătește ce ni se cuvine. Zi, sărmane ! îi porunci lui Ion să fluiere înainte.

Ion începu acum una de brîu. Pe Păcală îl furnicau picioarele a joacă, dar nu uită că are de judecat pe popă. Dădu însă poruncă celorlalți să dea ei urmare.

Se luară toți de brîu și începură alunelul, moșul conducînd jocul cu plosca în sus. Iar cînd ajunseră în dreptul popii, care privea aiurit, bătrînul se opri și îi dete și sfinții sale plosca. Stăpînul lui Păcală, numai de dat îi cădea greu, dar de luat bătea doi. Așa că bău ca de la altul. Încît, cînd o lăsă de la gură, înțelese numaidecît cum merg acum judecățile și vru să apuce pe doroboanț de brîu. Dar, pesemne că Păcală voia să înceapă mai degrabă judecata popii, că strigă la cîntăreț :

— Ei, Ioane, tu dă-mi acum fluierul meu și ești slobod de la judecată. Și să-ți iei boii cu carul și cu plugul de la tîlharul de frate-tău.

Ion se repezi la judecător să-i sărute mîna, dar Păcală nu-l lăsă și-i porunci :

— Du-te în tîrg, de-ți cumpără opinci și căciulă bună și cele de lipsă pentru ai tăi de acasă și să te întorci aici, că mai am treabă cu tine. Apoi dumnealui boier judecătorul se îndreptă către împricinat :

— Cum e numele sfinției tale ?

— Păi eu sînt părintele popa Ispas de la biserica de peste drum, precum prea bine mă cunoaște slujitorul domniei tale — arătă popa pe poslujnicul cel vîrstnic. Și dumnealui boierul cel tînăr m-ar cunoaște, de ar fi aici.

Dorobanțul-aprod, ostenit de joc și de rachiu, știind că el este tînăr aci, sări să ajute pe sfinția sa la identificare :

— E părintele popă Zăr-Acrit.
— Apăi că taman și de asta țin a mă jălui eu Măriei tale, că mi-a scos procletul cela și porecla asta.
— Da' cin' ți-a scos porecla asta ?
— Ia cine ? Sluga mea, tricletu [1] de Păcală, bătu-l-ar toți sfinții de slugă blestemată, că mi-a mîncat sufletul și m-a calicit.
— Dacă e așa de blestemat, de ce nu-l dai afară din simbrie ?
— Cum să-l dau afară ? ! Îl țin să-mi slujească pînă mi-oi scoate paguba cu oile de care știe tot ținutul, că m-a făcut și de rîsul lumii.
— O fi aia că a venit acasă cu oile în trei picioare ? întrebă, judele.
— Aia, blestematul.
— Apăi, de, părinte Zăr...
— Ispas, îl ajută popa ca să nu-i greșească numele.
— Părinte, popo, Zăr-Ispas, se îndreptă judecătorul, lumea știe că-i opreai mereu simbria, că ziceai că nu aduce acasă oile sătule, că nu merg sărind în sus, vesele.
— Așa e ! interveni poslujnicul cel bătrîn, ca să lumineze judecata. Păcală, om mintos, le-a tăiat cîte un picior, ca să sară în sus, pe placul sfinției tale.
— Ba de soi rău ce e le-a tăiat picioarele, că Zăr-Acrit de ce m-a poreclit ?

[1] Triclet — de trei ori blestemat.

— Pesemne că nu-l hrăneai decît cu zăr stricat, răspunse judecătorul.

— Auz' scornitură! Da' nu-şi făcea singur zamă de lobodă acolo la stînă? Că slavă domnului, e valea plină de lobodă, şi sare avea destule droburi pentru oi.

— Bu-un, sfinţia ta! Asta, una. Altă pîră?

— A doua, iacătă, asta e pîra mea cea mai de seamă. Nemernicul de Păcală a plecat az-dimineaţă şi n-a mai venit.

— Poate că vine.

— Nu mai vine, că şi-a furat şi ţoalele şi mi-a bătut şi tîrcovnicul.

— Adu-l aici să-l judecăm.

— Să fie căutat cu potera căpităniei isprăvnicatului şi să fie adus de grumaji, după pravilă, că mai are a-mi sluji măcar încă vreo zece ani, ca să-mi întoarcă toate pagubele.

— Zău, bre! Aşa de mult te-a păgubit? se miră de-a binelea Păcală.

— Aşa, ba încă mai mult, se-ndemnă popa a încărca la socoteală pe slugă, văzînd că judele e om de treabă.

— Juri, părinte popo, pentru aşa mare pagubă? Că lumea zice că n-a scurtat picioarele la toate oile, ci numai la cele mai arătoase, ca să fie de învăţare pentru sfinţia ta.

— Jur !

— Să se facă așa care minte ? întrebă judele ridicînd o mînă în sus, cu degetul cocîrjit.

— Eu jur ! răspunse popa, dar nu ridică degetul.

— Juri, juri, că după biblii ești învățat a jura, strîmb da' să să facă așa care minte ? repetă judele formula lui de jurămînt cu degetul cocîrjit.

— Jur după biblii că a plecat tîlharul cu opincile noi-nouțe, pe care i le dădusem acum tri ani și cu un cojoc de cinci ani cu petece noi-nouțe care mai putea ține măcar zece ani buni. Și a plecat și cu ciomagul ăl mare, cu moacă.

— Bre-bre-bre ! Mare pagubă ! îl căină judele, apoi îi șopti ceva bătrînului, iar bătrînul întrebă pe popă :

— Sfinția ta știi că pîrîtorii trebuie să plătească boierilor judecători havaet, adică taxă de judecată ?

— Știu și plătesc, treaba să se facă. Iaca, pentru poteră dau doi taleri, să fie adus Păcală de grumaji și osîndit a mă sluji măcar zece ani pentru pagubele cășunate. Iar pentru poreclă mai dau încă... douăzeci de parale, să fie băgat în butuc și bătut cu o sută de nuiele, ca să știe a să cuminți.

La auzul acestor sume de nimic și pretenții, dorobanțul rîse chiuind chiar în nasul sfinției sale.

— De ce rîzi, dorobanțule ? Ce, crezi că sfinția sa popa Zăr... Ispas nu dă atîția taleri ? zise judele cu înțeles.

— Da' de ce să dai sfinția ta taleri ? intră în vorbă moș poslujnicul, după înțelegerea cu judele. Mai bine să ne dai, adică să dai dumnealui boierului un burduf de rachiu și unul de vin.

— Și o halcă de slănină, și una de pastramă de capră, să aducă pentru obezi, adăugă judele, iar moș poslujnicul îi întinse plosca.

Popa Zăr-Acrit apucă plosca judecătoriei și o gîlgîi și de data asta cum se cuvine, dar la tocmeală nu se învoi.

— Nu mă leg ! răspunse el înapoind plosca. Deși amețit îl ținea treaz zgîrcenia. E „peste asupra", lămuri el. Da' iacă dau o troacă de rachiu și una de vin și aduc și... ca de-un lat de mînă pastramă.

— Părinte Zăr... Ispas, aici nu e tocmeală ca cu sîmbria lui Păcală, răspunse judecătorul. Aici, ce zice pravila aia facem, alta ba. Iar voi, porunci el ajutoarelor sale, să-mi aduceți numaidecît aici obezile de osîndă.

— Cît timp a trecut pînă cînd cei doi să aducă obezile în odaia de judecată, judecătorul întorcea foaie după foaie, în cartea Împăratului Machedon, mormăind a cetire, cu glas din care se putea înțelege că n-o să cam fie cum vrea popa.

— Și mai dau și o juma' de caș de urdă dulce, numa' treaba să se facă, își mai dezlegă popa băierile inimii, nerăbdător să se răzbune pe Păcală.

Între timp, cei doi poslujnici aduseră falanga — cum

ziceau boierii butucilor de ispășire — și o așezară la picioarele popii. Iar lîngă ea așezară un stoc de nuiele.

— Asta e falanga, tată popo ! î-o arătă judele, iar poslujnicul cel vîrstnic îi explică :

— Pe osîndit îl descălțăm de opinci, dacă are, îl băgăm cu amîndouă picioarele aici (arătă bătrînul golurile obezilor), apoi strîngem aici de nu mai poate să-și miște picioarele și dorobanțul îi trage la tălpi atîtea nuiele cîte poruncește judele, după fapta fișticăruia.

— Și nu scapă din obezi ? vru să fie asigurat popa, că dacă dă așa havaet măcar să meargă la sigur.

— Nu scapă că... așază-te sfinția ta puțin în ele, îl îndemnă Păcală *mieros*, făcînd cu ochiul *poslujnicilor*. Dorobanțul îl trase pe popa de mînă, ca să-l așeze, dar popa se înțepeni pe rășchitoarele sfinției sale din răsputeri și nu se așeză. Încercarea avu totuși darul să deschidă bine ochii sfinției sale de străjnicia acestei scule și, aiurit și de rachiu, parcă îl și vedea pe Păcală cum este băgat cu sila în butuci și cum dorobanțul îi trage la tălpi o sută de nuiele. Și mare aht îi veni să vadă cum îl bate pe nemernic dorobanțul și cum el țipă și se roagă de sfinția sa să-l ierte, iar sfinția sa nu-l iartă, că prea i-a făcut mult venin la burtă.

— Dacă dau cît... e havaetu, la cîte nuiele o să-l ăla... o să-l osîndiți ? întrebă popa, bîlbîindu-se de plăcere.
— La cîte vrea sfinția ta, răspunse Păcală, văzînd că măcar tîrgul ăsta merge.
— O sută de nuiele.
— O sută, și dacă vrea sfinția ta, poți a-l bătea chiar sfinția ta.
— Se poate ?
— Se poate.
Popa își aduse aminte că a vrut să-l bată o dată pe Păcală, dar nemernicul s-a scuturat de el ca de o gînganie, și zîmbind la falangă, se hotărî :
— Atunci să meargă cu mine domnia lui, arătă popa pe dorobanț, iar dorobanțul, care atît aștepta, plecă numaidecît cu sfinția sa.
Păcală, rămînînd în odaia de judecată numai cu bătrînul, rîseră din toți rărunchii, de cele ce îi mai așteaptă.
După o bucată de vreme, ușa odăii se deschise și intră pe ea întîi dorobanțul, ducînd în brațe un burduf și o halcă de slănină, iar, băgat pe mînă, adusese un colac mare cît țăstul. Apoi intră și sfinția sa, popa Ispas, cu alt burduf și cu o halcă de pastramă (fără cașul de urdă, pe care-l oprise în schimbul colacului).
— Aici, aici ! porunci moș poslujnicul și „taxele" fură puse lîngă ușa de ieșire în curte.

— Să le iau credința ? întrebă popa, gîndindu-se că bînd din burduf mai micșorează taxele procesului.
— Păi neapărat ! hotărî poslujnicul și popa bău de data asta cu pauze, înlăuntrul cărora se șterse de cîteva ori de lacrimi, cu poalele antereului.
— A-șa, tată popo ! Și acum șezi sfinția ta pe lavița boierească, îl răsfățã judele, văzînd că i s-au muiat picioarele, ca să vedem ce zice pravila.
Păcală începu a întoarce foi din cartea de pe masă, făcîndu-se a căuta ce scrie acolo despre Zăr-Acrit și repetînd :
— Zăr-Acrit... Zăr-Acrit... Zăr-Acrit... se făcea a ceti Păcală. Și de cîte ori repeta porecla, popa se strîngea în el ca pișcat, spre marea desfătare a dorobanțului.
În cele din urmă se pronunță :
— Pentru așa poreclă, pravila îl ferește pe făptaș de orice osîndă. Iacătă ce scrie în pravilă, se făcu a ceti judele : frunză vearde lobodă... gura lumii-i slobodă. Între timp, moș poslujnicul cercetase legătura cu pastramă, își scoase din brîu cuțitul și tăiase pastrama felii-felii. Tăiase și cîteva felii din colac. Și cum tocmai isprăvise rachiul din ploscă, umpluse plosca din burduful cu vin. Și le-a dus lui Păcală la divan, la acel ceas fiind pe deplin convins că mai mare boier ca Păcală nici nu poate fi. Și așa și era. Căci după ce boier-județul ospătă bine dregîndu-se și cu plosca se îndreptă cu vorba către împricinat :

— Acuma, tată popo Ispas, apropie-te de mine și mulțămește-mi pentru judecată, ca să știu că ești „cu dreptu", zise Păcală, întinzîndu-i pulpana antereului.

Popa, crezînd acum că asta face parte din procedura de judecată, se apropie de divan pe două cărări, și-i sărută poalele antereului.

— Pupă-i și mîna, tată popo, că un boier paharnic este mai ca un popă ! îl sfătui bătrînul și Păcală îi întinse și mîna, iar sfinția sa, mîndru de așa socotință, sărută și cinstita mînă dreaptă a tricletului.

— Da... cea de a doua... pricină ? întrebă împricinatul pe Măria sa județul, aducîndu-și aminte că venise pentru două pricini.

Păcală, desfătat de desfășurarea procesului, uitase că mai are ceva de judecat.

— Care a doua pricină ? !

— Ceea... de trebuie adus cu potera... și osîndit... ca să-mi slujească.

— Aha ! Drept cuvînt ! Stăi să vedem și pravila. Drept cuvînt ! repetă Păcală, ca să-și îmblînzească împricinatul și începu să răsfoiască din nou cartea Împăratului Machedon. Păcală... Păcală... Păcală... se făcea a ceti el acolo. Păcală... Păcală... Tricletul de Păcală... (În vremea asta popa se însenina de bucurie că a găsit scris în cartea criminalicească pe sluga lui nemernică.) Aha ! Am găsit. Iaca ce zice pravila : „Păcală se osîndește a fi slugă silnică la sfinția sa

popa Ispas douăzeci de ani (popa înalță capul triumfător, dar judele urmă :) dacă sfinția sa îl aduce pe vinovat la judecată."

— Cum să-l aduc eu ? zise popa, mai aducîndu-și aminte de învoială. Să-l aducă potera, de grumaji ! Moș poslujnicul îi puse iar plosca în brațe și sfinția sa, care acum cunoștea bine procedura de judecată, o luă ca pe ceva care i se cuvine. Iar cînd se hotărî s-o lase, nu știa dacă s-o dea bătrînului sau boierului-județ.

— Păi de unde să-l ia potera ? se răsti Păcală la popa. Doar sfinția ta ai învățat multă psaltichie, pe biblii mari, îl lăudă judele, iar ca să-i arate că-i dă toată socotința, îl luă cu vorbe boierești ; musaca, tacîm, caldarîm, mindir, ceac-pac.

Popa se frecă cu dosul pălmii peste ochi și peste frunte, ascuțindu-și mintea, ca să priceapă ceva. Dar pînă să-și lege gîndurile, îi veni în jutor moș poslujnicul :

— Să zică părintele popă Ispas : bou breaz bîrlobreaz din vacile bîrlobrezenilor, dacă a-nvățat psaltichie.

Popa încruntă sprîncenele, ca pentru a cugeta profund, apoi, probabil crezînd că la acel ceas și asta îl va ajuta la ceva, încercă :

— Bou baz... bîlo... baz... din cireada brîzo... leanilor.

— Ei vezi că nu poci ? Cum vii atunci aici să pierzi vremea boierilor ? îl certă credinciosul poslujnic pe

împricinat, iar dorobanțul îl și luă de mînă, și-l împinse către ieșire.
Popa, ajuns la ușă și știind că la plecare trebuie să-și ia rămas bun, se întoarse către divan și îngînă :
— Bo... baz... biru... baz... și ieși ajutat din spate de ușa dorobanțului.

*

Cînd Ion Sărmanu s-a-ntors din tîrg, încălțat în opinci cu boturile întoarse obraznic în sus, cu o căciulă albă mare dată pe ceafă și pe brațul stîng cu o desagă, a găsit la ușa judecătoriei, așezat pe o buturugă, un om, nici înalt, nici scund, cu ochii mari și limpezi, cu fața senină ca o icoană și cu pletele și mustața ca toți rumânii.
— Nu ești tu Ion Sărmanu ? îl întrebă omul.
— Eu sînt ! îi răspunse Ion. Mi-a poruncit boierul-judecător să vin că măi are cu mine...
— Dumnealui boier Paharnicu-judecător plecă la moșie și am poruncă de la domnia lui să-ț dau astea, îi spuse omul. Iacă burdufu ăsta e plin cu rachiu, iar în basmaua asta e slănină și pastramă și colac. Mi-a spus că scrie la pravilă că rachiul e laptele diavolului, iar tu să-l dai în tîrg și să iei în loc cele de lipsă muierii și copiilor tăi.

Ion Sărmanu se uită la rumân. Era îmbrăcat într-un cojoc vechi cu petece noi și încălțat cu niște opinci triste. Iar în mînă avea un ciomag zdravăn, cu moacă. Părea cînd județul, cînd Păcală.

— Unde e dumnealui boierul județ ? întrebă el.

Vreau să-i sărut mîna pentru bunătate.

— Lasă-l nu mai pupa mîna boierului, că-și ia pomana înapoi, zise omul și plecă.

— Stăi, măi creștine, măcar să ospătăm împreună.

— N-am vreme. Mă duc să-mi caut stăpîn bun în lumea albă, că am învățat să mănînc fără să dau din barbă. Drum bun !

Cît de buimac a rămas Ion Sărmanu și după această din urmă ciudățenie, asta e altă poveste, pe care eu nu v-o pot spune, că văd că-n traista mea nu este. Pe asta am găsit-o și iaca v-am spus-o toată, măi nepoți și nepoate. Iar de n-o fi cum m-am lăudat mai bună decît toate și n-o avea căutare, e de vină tata-mare, că el a încălecat pe-o șa și mi-a spus povestea așa. Iar mie mi-a spus să nu care cumva să-ncalec pe mătrăgună, c-o să credeți că iar v-am spus o minciună.

(Dar eu tac chitic din gură, că știu bine că și asta e scornitură. Și rîd de el, de nu mai pot, da-n față nu i-o spun, că și eu îi sînt lui nepot.)

Dar mă-ntorc și zic și eu ca el, că dacă n-ar fi defel, dar defel, defel n-ar fi, nu s-ar povesti.

Feciorul cel viteaz și lebăda

SE POVESTEȘTE CĂ o femeie sărmană avea un singur fecior, dar acesta era foarte îndrăzneț și puternic.

Într-o bună zi, flăcăul se hotărî să plece în lume și să-și caute norocul, să i-l aducă și măicuței sale. După ce făcu pregătirile trebuitoare, porni la drum. Merse ce merse, pînă ce poposi pe moșia unui mare boier. Acolo se tocmi pe vreme de un an.

Odată, cam prin vremea strînsului bucatelor de pe cîmp, tocmai cînd anul de slujbă se împlinise, băiatul zări o pasăre mare, albă și de o frumusețe neînchipuită, coborîndu-se într-un lan de grîu.

Uimit de frumusețea și albeața ei, flăcăul o luă la fugă spre locul unde se coborîse pasărea, cu gîndul s-o prindă. Dar pasărea se ridică, ușor, în văzduh, și se îndreptă, în zbor, către o pădure învecinată. Flăcăul își continuă goana către pădure, căutînd-o prin toate părțile ; însă, oricît se osteni, de urmele păsării nu mai izbuti să dea.

De altminteri, începuse să se și însereze. Se rătăcise și nu mai știa încotro s-o apuce, cînd văzu, în depărtare, o luminiță. Porni, grăbit, într-acolo și, nu în multă vreme, ajunse în fața unui castel.

Castelanul era un bătrîn singuratic, care tocmai își pregătea cina. Băiatul i se înfățișă, îi povesti cine era și ce căuta, și, fiind nespus de ostenit, se rugă de castelan să-l adăpostească pentru o noapte.

Bătrînul primi să-i dea flăcăului adăpost și apoi îi grăi :

Dacă te-ai învoi să mă slujești, un an întreg, cu credință, eu te-aș putea ajuta, în schimb, să afli pasărea pe care ți-o dorești și despre care ți-aș putea spune, încă de pe acuma, că este o lebădă.

Flăcăului atîta îi trebui.

— Primesc să-ți fiu slujitor, îi răspunse el, numai să pot dobîndi lebăda cea atît de albă și minunată !

În dimineața următoare, bătrînul îl chemă pe flăcău și-i spuse :

— Eu trebuie să plec. Am o mulțime de treburi și nu mă voi mai putea înapoia acasă decît deseară, foarte tîrziu. În lipsa mea, să ai grijă de casă. Îți încredințez cheile tuturor încăperilor. Poți să deschizi oricare dintre uși. Numai în încăperea din fund să te ferești să intri...

Flăcăul luă cheile și, dînd ascultare poruncilor bătrînului, după plecarea acestuia, îndeplini toate

muncile pe care le avea de făcut. Descuie, în acest scop, fiecare cameră, la rînd ; dar se feri, ca de foc, să pătrundă în încăperea din fundul castelului, după cum îi atrăsese atenția, la plecare, bătrînul, în mod deosebit.

Castelanul, într-adevăr, nu se întoarse decît foarte tîrziu, în toiul nopții. Își cercetă castelul în amănunțime și îl lăudă pe băiat, pentru că îi dăduse, în totul, ascultare.

La fel se petrecură lucrurile și în ziua cealaltă, ca și în toate zilele care urmară.

Bătrînul pleca în zori și, înainte de plecare, îi da, mereu, aceleași porunci.

Multă vreme, flăcăul nici nu se gîndi la încăperea în care-i era oprit să intre.

Trecuse aproape și anul acesta de slujbă. Nu mai avea de stat decît o săptămînă, cînd începu să-l macine curiozitatea.

„Ai stat atîtea luni în slujba bătrînului castelan, își spunea el. Curînd vei pleca. Și n-ai avut și tu parte să-ți arunci măcar o privire asupra comorilor, care, desigur, se găsesc ascunse acolo, în încăpere..."

Gîndurile acestea, odată iscate, nu-i mai dădură pace, frămîntîndu-l necontenit.

În sfîrșit, sosi și ultima zi dinainte de plecare. Băiatul nu se mai putea stăpîni. Se duse pînă lîngă ușa pe care n-avea voie s-o deschidă. Pe de o parte ar fi vrut să intre, pe de alta, nu.

Se zbuciumă îndelung, pînă ce simți că nu se mai poate stăpîni. Se hotărî să intre fie ce-o fi. Vîri cheia în broască și deschise.

În fața ochilor săi uluiți se ivi o sală largă, în mijlocul căreia se afla un lac cu o limpezime de cristal. Deasupra lacului, se vedea cerul albastru și senin. Iar în apă se scăldau trei fete, una mai frumoasă decît cealaltă.

Cum îl zăriră pe flăcău, fetele se prefăcură în trei lebede albe ca neaua, și, bătînd din aripi, se ridicară în văzduh, pierind, curînd, în depărtări.

Abia de astă dată flăcăul își dete seama că a făptuit o mare greșeală și, cuprins de neliniște, ieși din încăpere, încuind-o la loc.

Seara, de cum se înapoie bătrînul, flăcăul îi căzu la picioare și-i mărturisi :

— Stăpîne, ți-am călcat porunca. Ai tot dreptul să mă pedepsești.

Bătrînul însă, mulțumit că băiatul îi destăinuise cu atîta sinceritate greșeala săvîrșită, în loc să se supere, îi glăsui prietenos :

— Pentru că te căiești, am să te iert. Nu-ți voi mai da pedeapsa pe care-o meriți. Dar, dacă totuși îți mai dorești lebăda minunată, va trebui să mai îmi slujești încă un an întreg, cu credință.

Ascultîndu-i cuvintele, băiatul simți că i se ia o piatră de pe inimă. Știa că era vinovat. Așteptase o

pedeapsă grea. Și-n loc de asta, bătrînul îi da și mai departe prilejul să-și dobîndească pasărea minunată, pe care și noaptea și-o visa.

Primi, deci, să rămînă în slujbă încă un an. Și de atunci înainte, ispita de a deschide ușa nu mai avu nici o putere asupra lui.

Anul trecu destul de greu ; cu toate astea trecu, și, într-o dimineață, bătrînul castelan îl chemă. Luă cheile cu sine și îl pofti pe băiat să-l urmeze pînă-n încăperea, în care, pînă atunci, îi fusese oprit să pătrundă.

Acolo sclipea lacul. Cerul se vedea la fel de senin. Și, în apa cu limpezime de cristal, se scăldau cele trei fete, una mai frumoasă decît cealaltă.

Fetele, de cum deschise bătrînul așa, se prefăcură în lebede și zburară. Bătrînul însă zîmbi și-l întrebă pe flăcău :

— Care dintre cele trei fete, prefăcute în lebede, ți-a plăcut cel mai mult ?

— Mai mult și mai mult, răspunse sfios băiatul, mi-a plăcut cea mai mică dintre ele. Am și recunoscut-o. Ea a fost lebăda care s-a coborît, cu doi ani în urmă, în lanul de grîu.

— Dacă ea ți-a plăcut, grăi bătrînul, și pentru că ai recunoscut-o, ascultă-mă bine și fă întocmai ce te-nvăț.

— Voi face întocmai ce mă-nveți, îi răspunse băiatul.

— La coborîrea serii, întoarce-te în sala aceasta, a cărei uşă voi lăsa-o deschisă. Caută sub patul de colo. Vei găsi trei cutiuţe. Tu s-o iei pe cea care se află-n colţ şi să mi-o aduci mie.

Nici nu se poate povesti cu cîtă nerăbdare aşteptă băiatul să vină seara. Şi, de cum începu să se înălbăstrească văzduhul, se repezi, înapoi, în sala cea largă, căută sub pat, găsi cutiuţele, o luă pe cea din colţ şi i-o duse bătrînului.

— Acum, rosti castelanul, ia cutiuţa cu tine şi porneşte spre casă. Fecioara pe care ai îndrăgit-o va veni după tine. Numai un lucru să bagi bine de seamă. În tot timpul cît vei călători şi pînă vei ajunge acasă, să nu-ntorci capul, orice-ar fi să se-ntîmple. Pe urmă, după ce vei ajunge acasă, o vei putea ruga pe mama ta să-ţi pregătească nunta, cu fata pe care o iubeşti. Dar îţi atrag luarea-aminte... păzeşte cutiuţa ca pe ochii din cap. Nu te-nvoi, pentru nimic în lume, s-o-ncredinţezi miresei tale, chiar dacă ea te-ar ruga-n genunchi şi cu lacrimi în ochi, altminteri o vei pierde şi pentru totdeauna !

Plutind în al nouălea cer, flăcăul îi făgădui castelanului că nu-i va ieşi din cuvînt. Îşi luă înapoi cutiuţa şi plecă la drum.

Cea dintîi poruncă o împlini cu destulă uşurinţă. Deşi îl chinuia curiozitatea, nu se întoarse, nici măcar o singură dată, s-o privească pe fată. Ştia doar

foarte bine ce pățise pentru neascultarea lui și se învățase minte.

Abia cînd călcă pragul casei părintești, își întoarse, repede, capul și o văzu pe fata cea frumoasă venind spre el.

Ea îi căzu la piept și el o îmbrățișă.

Fecioara purta un veșmînt alb și era mai frumoasă decît o zi senină. Iar băiatul nu se mai sătura s-o privească.

Se făcu apoi logodna. Băiatul era cum nu se poate mai fericit; dar fata, curînd după logodnă, începu să se întristeze. Umbla mereu abătută. Mihnirea ei întuneca flăcăului toată bucuria.

Atunci, el începu să se frămînte, gîndindu-se în ce chip ar putea s-o înveselească pe iubita sa din nou. Născoci, în scopul acesta, felurite jocuri. Se străduí s-o facă să rîdă. Însă totul fu în zadar. Nici un zîmbet nu mai înflorea pe buzele ei.

— O! Aș da orice pe lume, numai să te văd iarăși zîmbind, îi spuse el într-o zi.

— Dacă-i adevărat că ești gata să-mi dăruiești orice pe lume, glăsui fata, iată, îți cer un singur lucru, care-i chiar în stăpînirea ta și deci îți este foarte ușor să mi-l dai.

— Rostește numai un cuvînt, ce anume-ți dorești, și dacă este-n stăpînirea mea, sînt gata să ți-l dau numaidecît, se pripi el.

— Ei bine, rosti fata. În cutiuța pe care ți-a dat-o bătrînul castelan se găsesc niște rochii de-o rară frumusețe. Te rog să mi-o dăruiești.

Flăcăul, auzind rugămintea logodnicii sale, se făcu alb la față, de mihnire. În sinea lui se întreba : cum de fusese atît de prost, încît să-i facă bătrînului o asemenea nechibzuită făgăduială ?

Cuvîntul pe care și-l dăduse îl lega de mîini și de picioare, alunga de pe chipul dragei sale zîmbetul și avea să-i aducă numai nenorocire.

Multă vreme șovăi flăcăul, nehotărît, între a-i împlini sau a nu-i împlini iubitei sale rugămintea. Foarte multă vreme...

Pînă la urmă birui dragostea cea mare pe care i-o purta fetei. Deși avea amare mustrări de cuget, se hotărî să deschidă cutiuța.

Încercînd să se încredințeze că nu se va petrece, după aceea, nimica rău, își spuse : „Ce se poate-ntîmpla ? Să mor ? Să piară cutiuța din mîinile mele ? Nu cred că poate fi cu putință nici una, nici cealaltă. Deci, s-o deschid."

Cu toate astea, prevăzător, înainte de a lua în mîini cutiuța, închise, cu grijă, toate ușile și ferestrele. Pe urmă, luă cutiuța și, cu inima bătîndu-i, o deschise. Înăuntru se găseau o mulțime de rochii frumoase, foarte mici, care, însă, dacă erau luate în mîini, căpătau mărimea obișnuită a unui trup de fată.

Logodnica lui alese cea mai frumoasă dintre rochii. Cîntînd, cu glasul ei dulce, fata îmbrăcă rochia.
Cînd, iată, într-o clipă, ea se preschimbă în lebădă, se zbătu puțin, speriată, prin încăpere, și, zărind căminul, se avîntă în el, se înălță prin horn, se ridică în văzduh și se depărtă spre zări.
Băiatul, cuprins de o disperare fără margini, se repezi la fereastră. Dar pasărea nu se mai vedea decît ca un mic punct negru, gata și el să piară, în cerul fără nori.
Cu inima oprită, de spaimă și durere, alergă, într-un suflet, pînă în pădurea unde se găsea castelul.
Bătu la porți, intră și se prăbuși la picioarele bătrînului, povestindu-i cîte se petrecuseră.
Bătrînul îl ascultă, în tăcere, cu trăsăturile feții aspre, dar, pînă la urmă, grăi :
— Logodnica ta nu este aici !
— Dar unde e ? Dacă știi, spune-mi, rogu-te, unde e ? Mă voi duce s-o găsesc, chiar dacă-ar fi nevoie să merg pînă la capătul lumii. Fără ea nu mai pot trăi. Îmi este mai dragă decît lumina ochilor.
Înduioșat, bătrînul îi răspunse :
— Fata pe care-o iubești atît de mult se găsește, într-adevăr, foarte, foarte departe, peste rîuri și munți, într-o insulă întinsă, plină de lumină și comori, din mijlocul unei mări, în paza unui balaur cu șapte capete. Pînă la insulă, nici nu este, în chip

firesc, cu putință, să ajungi. Și chiar dacă, printr-o minune, ai reușit s-ajungi la insulă, pe față nu vei izbuti s-o salvezi, pentru că balaurul este înfiorător de puternic, și el te va ucide !

Toate aceste pericole și greutăți de care-i vorbea bătrînul nu izbutiră să-l descurajeze pe băiat. El îi mulțumi bătrînului pentru lămuriri. Se înapoie acasă. Își luă, într-un sac, toate veșmintele și încălțările pe care le avea. Și plecă în căutarea copilei iubite.

Drumul prin lume, peste rîuri și peste munți, dură șapte ani.

Toate hainele și încălțările i se rupseră, în cursul acestei nespus de grele călătorii. Învinse sute și mii de piedici. Și, istovit peste măsură, abia mai putea să se tîrască pe cale. Iar drumul se arăta încă lung, și marea cea largă încă nu se vedea în zare.

Continuă, cu toate astea, să meargă pînă ce-și slei și ultimul strop de putere. Și, numai cînd simți că picioarele nu-l mai ajutau să facă nici un pas, se opri la poalele unei coline, gîndindu-se că va închide ochii acolo.

Știa că va muri, cînd, pe neașteptate, auzi o mare gălăgie. Glasurile, care făceau gălăgia aceea îngrozitoare, se apropiau de locul unde sta el trîntit într-o rînă, gata să-și dea sufletul. Băiatul se încordă, deschise ochii și văzu, înaintea lui, trei uriași care

trăgeau de un cufăr, smucindu-l de la unul la celălalt. Flăcăul se încordă și mai mult și izbuti să-i întrebe pe cei trei uriași care era pricina vrajbei dintre ei.

— Eh! strigară uriașii. Ne certăm pe trei lucruri, aflate aici în cufăr. Sînt lucrurile cele mai de preț de pe lume. O mantie, cu ajutorul căreia, îmbrăcînd-o, te poți face nevăzut; o pălărie, care, pusă pe cap, este-n stare să te poarte, în cîteva clipe, unde-ți poftește inima; și o spadă. Cu spada poți învinge, dacă, bineînțeles, o mînuiești cu curaj, orice dihanie sau monstru de pe fața pămîntului. Și cine va stăpîni aceste trei lucruri fermecate, va putea s-o scape pe fata cea frumoasă, ținută-n robie de un balaur înfricoșător, pe o insulă, din mijlocul unei mări întinse. Și, o dată cu ea, va dobîndi cea mai bogată dintre împărății.

Cînd auzi băiatul cuvintele uriașilor, uită de orice oboseală, se învioră și își recăpătă nădejdea că va izbuti s-o scape pe draga lui.

— Dacă vă-nvoiți, le spuse uriașilor, vă pot eu împăca. Aduceți cufărul lîngă mine. Începeți tustrei lupta și eu am să hotărăsc cine dintre voi este cel mai puternic și curajos, sau, într-un cuvînt, cine merită să capete lucrurile din cufăr.

Uriașii, puternici, dar destul de mărginiți la minte, începură să sară în sus de bucurie. Fiecare dintre

ei se socotea cel mai puternic și mai curajos. Îi aduseră băiatului cuțărul, și, cu o și mai mare îndîrjire, reîncepură păruiala dintre ei.

În timp ce uriașii se băteau, nemaivăzînd nimic în jur, flăcăul nostru deschise cuțărul, își îmbrăcă pe el mantia, luă în mînă spada, își puse pe cap pălăria și porunci :

— Să ajung numaidecît pe insulă !...

Se auzi un vîjîit, și, cu iuțeala gîndului, porni în zbor, prin văzduh.

Uriașii, auzind vîjîitul, își opriră lupta, dar nemaifiind nici un mijloc să-l poată opri, nu le rămase altceva decît să privească, lung, cu gurile căscate, în urma flăcăului ; și, pe urmă, să înceapă să-l blesteme. Numai că blestemele nu au nici o putere împotriva celor viteji și îndrăgostiți.

Flăcăul și ajunsese pe insulă.

Acolo își scoase mantia și pălăria, păstrînd doar, în mîini, spada. Așa, înarmat, porni, cu îndrăzneală, către palatul ce se vedea, pe o colină, de pe coastă, în locul cel mai îmbietor al insulei.

Balaurul stătea lungit la soare, în fața palatului.

Poate dormea ; dar nările lui simțiră, de-ndată, mirosul cărnii de om.

Se ridică, aidoma flăcărilor dintr-un vulcan, clocotind de mînie, își răsuci trupul, de cîteva ori, bătînd cumplit cu coada, făcînd să se clatine și marea și

pămîntul, şi zvîcni spre băiat, gata să-l înghită. Numai că nici flăcăul nu-l aştepta nepăsător. Mînuindu-şi, cu măiestrie, spada, rotind-o fulgerător prin aer, îi reteză balaurului toate cele şapte capete.

Îşi puse apoi mantia, pătrunse în palat, luă cutiuţa în care se găseau rochiile cele frumoase — cutiuţă pe care lebăda o luase cu ea, cînd zburase — şi o aruncă pe fereastră, în valurile mării.

După ce săvîrşi şi lucrul acesta, îşi scoase mantia şi o căută pe mireasa lui. O regăsi şi ea, recunoscîndu-l de îndată, i se anină de gît, plîngînd de fericire.

Cu ajutorul pălăriei, feciorul se înapoie acasă. O luă şi pe măicuţa sa, aducînd-o, din căsuţa ei veche şi dărăpănată, în palatul balaurului, din insula fermecată.

Se făcu o nuntă mare. Băiatul se încoronă drept împărat al insulei şi fata împărătiţă.

Au avut mulţi copii şi unii povestesc că ar mai trăi şi astăzi, la fel de îndrăgostiţi unul de celălalt, ca-n prima zi, şi fericiţi, nespus de fericiţi.

În româneşte de
ALEXANDRU MITRU

Calul năzdrăvan

A FOST ODATĂ un flăcău care era orfan de mamă și de tată. De pe urma tătîne-său nu-i rămăsese altă moștenire în afară de o spadă voinicească.

Neavînd altceva mai bun de făcut, flăcăul și-a încingat, la șold, spada și a plecat să cerceteze lumea, s-o vadă, s-o cunoască.

Mergînd așa, a întîlnit un moșneag căruia îi lipsea un ochi — dar nici măcar cu ochiul pe care-l avea nu vedea deloc bine.

Moșneagul l-a întrebat :

— Unde te duci, măi flăcău ?

— Ia, să-mi caut și eu vreo slujbă ! a răspuns băiatul.

— Eu aș avea nevoie de-un slujitor, a grăit moșneagul. Am o turmă de oi și, pentru că nu văd, nu are cine să mi le pască. N-ai vrea să te tocmești, la mine, păstor ?

Băiatului îi plăcea munca, așa că s-a învoit ; iar moșneagul l-a luat cu el acasă.

După ce i-a încredințat turma, moșneagul i-a spus :

— Du-te pe unde vrei cu turma, numai de pădurea aceea care se vede-n zare să nu te-apropii... De-acolo, cîți au intrat, nici unul nu s-a mai întors ! Începînd din dimineața următoare, flăcăul începu să ducă turma la păscut și multă vreme nici nu se apropie de pădure ; dar mai apoi, într-o bună zi, își spuse în sine :

„Trebuie să-ți iei curajul și să pătrunzi în pădure ! Să vezi ce se ascunde acolo... Ce ți se poate întîmpla ?... Ai doar o spadă destul de bună la șold !“ Așa-și zise și-așa făcu. Își luă cu el turma și pătrunse în pădure.

De cum intră în pădure, rămase uimit de măreția ei ; dar dintr-o dată se ivi, în fața lui, un balaur cu trei capete și acesta-i strigă :

— Hei, pui de om ! Cum de-ai cutezat să pătrunzi în pădurea mea ?... Nici o păsărică nu are voie s-o atingă, și tu gîndești că mi-o vei putea murdări cu oile tale ?... Pentru această mare vină, va trebui să lupți cu mine !... Spune-mi cum vrei !... Cu pumnii să ne lovim sau în luptă dreaptă să ne trîntim ?...

— În luptă dreaptă să ne trîntim ! răspunse flăcăul.

Și unde mi-l apucă balaurul pe flăcău și, izbindu-l, îl vîrî pînă la genunchi în pămînt.

Flăcăul prinse atunci, în mînă, spada lui voinicească și, dintr-o singură lovitură, îi tăie balaurului cele trei capete. Luă capetele cu sine, le aduse acasă și le înfipse pe toate în parii de la gard.

— Ce-ai adus acolo ? îl întrebă moșneagul, fiindcă nu putea să deslușească deloc ce înfipsese băiatul în pari.

— Trei capete ale unui țap fermecat, pe care l-am vînat în pădure !...

— Ei flăcăule, flăcăule, mormăi moșneagul, treaba asta poate să-ți aducă multe necazuri... Nu te mai duce-n pădure, ascultă-mă pe mine !

Flăcăul ascultă ce spunea moșneagul, dar în ziua următoare nu se putu stăpîni și pătrunse și mai adînc în pădure. Pe sub bolțile verzi era liniște adîncă și pădurea avea o frumusețe fără seamăn.

Pe negîndite, îi ieși înainte un alt balaur, însă acesta cu șase capete. Balaurul îi strigă :

— Hei, pui de om !... Nici o păsărică nu zboară printre ramurile copacilor mei și tu cutezi să-mi tulburi liniștea și să-l răpui pe fratele meu ? Această vină vei ispăși-o luptînd cu mine. Spune-mi doar cum vrei !... Cu pumnii să ne lovim sau în luptă dreaptă să ne trîntim ?...

— În luptă dreaptă să ne trîntim !

Și unde mi-l apucă balaurul pe flăcău și-l trînti, de-l vîrî pînă la brîu în pămînt...

Flăcăul prinse, în clipita aceea, repede, în mînă, spada lui voinicească și dintr-o singură lovitură îi tăie balaurului cele șase capete. Luă capetele cu sine acasă și le înfipse pe toate în parii de la gard.

— Ce-ai mai adus tu acolo ? îl întrebă moșneagul.

— Șase capete ale unui țap fermecat, pe care l-am vînat în pădure !...

— Treaba asta teamă mi-e că-ți va aduce multe necazuri... glăsui moșneagul. Nu te mai duce-n pădure, ascultă-mă pe mine !

În ziua următoare, flăcăului îi veni însă cheful să intre și mai adînc în pădure.

Era o liniște și mai adîncă decît rîndul trecut și pădurea era uimitor de frumoasă prin locurile acelea.

Pe neașteptate, îi sări în cale un alt balaur, de astă dată cu nouă capete, care-i strigă :

— Hei, pui de om !... Nici o păsărică nu ajunge pînă-n pădurea aceasta și tu ai cutezat s-o calci și pe frații mei să-i răpui ? De aceea trebuie să lupți cu mine. Spune-mi cum vrei !... Cu pumnii să ne lovim sau în luptă dreaptă să ne trîntim ?...

— În luptă dreaptă să ne trîntim !

Și unde mi-l apucă balaurul pe flăcău, și-l trînti, de-l vîrî în pămînt, pînă la subsioară.

Așa cum se găsea, flăcăul tot mai putea să-și rotească spada voinicească, așa că, izbind curajos cu

ea, dintr-o singură lovitură îi tăie balaurului cele nouă capete. Luă capetele cu sine, le aduse și le înfipse în parii de la gard, alături de celelalte.

— Ce-ai adus iarăși acolo ? îl întrebă moșneagul.

— Nouă capete ale unui țap fermecat, pe care l-am vînat în pădure !... răspunse el rîzînd.

— Treaba asta poate să-ți aducă foarte multe necazuri... Nu te mai duce-n pădure, ascultă-mă pe mine ! glăsui, mîhnit, moșneagul.

Flăcăul îl ascultă, dar în ziua următoare intră și mai adînc în pădure. Și era înlăuntrul pădurii o liniște atît de deplină, încît nici nu mai socoteai că te găsești pe pămînt, iar bolțile ei erau de-o măreție neînchipuită.

Pe cînd flăcăul se minuna de frumusețea pădurii, înainte îi sări un balaur cum încă nu mai văzuse, căci balaurul acesta avea douăsprezece capete ; și balaurul îi strigă :

— Hei, pui de om !... Nici o păsărică nu tulbură văzduhul pădurii mele și tu ai îndrăznit să înaintezi pînă aici și pe frații mei să-i răpui ? Vina ți-o vei ispăși luptîndu-te cu mine. Cum vrei ?... Cu pumnii să ne lovim sau în luptă dreaptă să ne trîntim ?...

— Cu pumnii să ne lovim ! răspunse flăcăul, și asta, deoarece se temea că balaurul îl va vîrî pînă la frunte, în pămînt, și nu va mai putea să-și rotească spada sa voinicească.

Atunci, unde mi-i lovi balaurul, pe băiat, cu coada, atît de tare, de-l azvîrli la doisprezece stînjeni depărtare de-acolo.

Flăcăul nu se lăsă ; veni înapoi în fugă și, învîrtindu-și, curajos, spada, îi tăie balaurului, dintr-o dată, unsprezece capete. Numai că pînă să-i taie și pe cel de-al doisprezecelea, îi crescură balaurului la loc cele unsprezece dinainte. Și după ce le tăie iară pe cele unsprezece, îi crescu la loc cel de-al doisprezecelea. Și tot așa se petrecu, într-o luptă neîncetată, pînă spre seară.

Cînd soarele apuse și răcoarea începu să-nvăluie pădurea, balaurul își pierdu puterile. În schimb, băiatului începură să-i crească.

Flăcăul se porni să-și rotească sabia cu tot mai mult curaj și, curînd, izbuti să-i taie balaurului toate cele douăsprezece capete, dintr-o singură lovitură. Cînd se-ntoarse acasă, băiatul le înfipse și pe aceste douăsprezece capete, în parii gardului, alături de celelalte.

Moșneagul întrebă :

— Iar ai adus ceva acolo ?

— Sînt douăsprezece capete ale unui țap fermecat, pe care l-am vînat în pădure ! glumi el.

— Treaba asta poate să-ți aducă multe necazuri !... Nu te mai duce-n pădure, ascultă-mă pe mine !... se amărî și mai rău moșneagul.

Numai că băiatului abia i se deschisese pofta de luptă și era mort de curiozitate să vadă ce soi de balauri va mai afla în calea lui, prin pădure.

„Ce mi se mai poate întîmpla ? se gîndea el. Mai rău decît a fost ultima oară nu poate să fie !"

Și, în ziua următoare, pătrunse și mai adînc în pădure.

Aci era, cum nu fusese încă niciodată, o liniște și o măreție fără pereche în lume.

Deodată zări, în depărtare, o căsuță, în fața căreia se afla o femeie bătrînă. Aceasta nu era alta decît Muma-Pădurii. Flăcăul se îndreptă către ea și-i dete cuviincios ziua bună.

— Vino-năuntru, flăcăule ! îl îmbie bătrîna.

Băiatul o ascultă și baba îl duse într-o încăpere, în care zăcea un mort.

— Iacătă-l pe fiul meu cel mai mic, pe care l-ai răpus tu, întîia oară cînd ai intrat în pădure ! îi spuse ea, privindu-l cu ură.

Pe urmă intrară în altă încăpere.

— Aici zace fratele său mai mare, pe care l-ai răpus tu a doua oară, cînd ai intrat în pădure !

Merseră mai departe, în altă încăpere.

— Uite-l pe fratele și mai mare al celorlalți, pe care tu l-ai răpus a treia oară cînd ai intrat în pădure ! Sosiră și-n altă încăpere.

— Vezi-l și pe fiul meu cel mai mare, pe care tu l-ai răpus ultima oară cînd ai intrat în pădure! Bătrîna deschise apoi o ultimă ușă și țipă :
— Iar aici ai să zaci tu !...
Și vru să-l înhațe.
Flăcăul însă ridică spada sa voinicească și, cînd izbi, Muma-Pădurii căzu la pămînt.
Dar oricît o lovise de tare, văzu că, deși căzuse la pămînt — nici măcar nu era rănită, necum răpusă. Ba încă băbătia mai și rîdea și își bătea joc de el. Cînd vru flăcăul să mai ridice încă o dată mîna dreaptă, văzu că i-a înțepenit. Babornița i-o înțepenise prin vrajă. Nu-și pierdu totuși firea și își luă spada în mîna stîngă, pe care Muma-Pădurii uitase să i-o înțepenească.
— Vai de mine și de mine ! țipă babornița. Nu mai da cu spada, și-ți voi destăinui ceva care-ți va fi de folos !
— Spune iute, dacă mai ai ceva de spus ! rosti băiatul, ținîndu-și spada ridicată deasupra capului baborniței.
Vrăjitoarea glăsui tremurînd :
— În dosul casei se află un copac. La rădăcina copacului se găsește o piatră mare. Deasupra ei ai să găsești o broască rîioasă. Ia broasca și atinge cu ea, de trei ori, ochii moșneagului. Apoi izbește-l cu broasca-n frunte, așa de tare, ca ea să crape, și moșneagul va vedea cu amîndoi ochii.

— Asta-i tot ? întrebă flăcăul.
— Tot ! răspunse vrăjitoarea.
Cum rosti cuvîntul acesta, flăcăul lăsă să-i cadă spada și tăișul ei reteză, pe dată, capul baborniței. După aceea se duse în dosul casei. Săpă la rădăcina copacului, pînă cînd află broasca rîioasă, ce se găsea, într-adevăr, pe un pietroi mare.
Luă broasca. Fugi cu ea acasă. Îl atinse, de trei ori, pe moșuleț cu ea, la ochi. Și, pe urmă, il izbi, în frunte, atît de tare, că broasca se sfărîmă în sute de bucăți.
Îndată ochii moșneagului se făcură luminoși. Și el începu să privească în jur, la fel de limpede ca soarele cînd se ivește deasupra pămîntului.
Din sfărîmăturile broaștei, se ivi, tot în clipa aceea, o arătare mică, care-ncepu să sară, în jurul băiatului, și să strige :
— Îți mulțumesc, flăcăule, că m-ai scăpat... Bătrîna vrăjitoare nu ți-a spus totul. Eu m-am prefăcut, sub blestemul ei, într-o broască urîcioasă. Muma-Pădurii m-a osîndit să rămîn, pe veci, pe pietroiul acela mare, ca să păzesc comorile balaurilor !
Apoi arătarea, care era un spiriduș, se vîrî, iute, într-o crăpătură a pămîntului, și dispăru.
Băiatul nu-și pierdu vremea. Se înapoie în pădure și, căutînd bine, găsi, sub piatra cea mare, o comoară uriașă.

— Lasă comoara unde se află ! îl învăță moșneagul. Orișicînd vei pofti ai să poți s-o iei de-acolo. Și-acuma vreau să te răsplătesc și eu, pentru că tu mi-ai redat lumina ochilor, răpită mie de vrăjitoarea cea bătrînă. Ia calul pe care-l am în grajd și pornește cu el prin lume. Tu ești tînăr și vei putea să săvîrșești, ajutat de el, o seamă întreagă de isprăvi.

Calul moșneagului nu era însă ca oricare altul, ci era un cal năzdrăvan. Avea opt picioare și era minunat de frumos. Mai mult încă, știa să vorbească și era dăruit cu o mare înțelepciune.

Flăcăul mulțumi pentru darul primit ; se urcă îndată pe cal și porni prin lume. Călători mult, trăi fel de fel de întîmplări, dar într-o zi se hotărî să se întoarcă acasă. În aceeași zi, pe cînd gonea călare, văzu lucind, pe o latură a drumului, o pană de aramă.

— Ridică, de jos, pana aceea de aramă ! îl sfătui calul.

Băiatul îl ascultă.

Mai încolo zări o pană de argint ; apoi, puțin mai departe, o pană de aur.

Flăcăul ridică, la îndemnul calului, toate cele trei pene, deși nu știa încă la ce i-ar putea folosi. Le puse la brîu, și-și continuară drumul, pînă ce ajunseră în cetatea cea mare, unde locuia regele.

Aici se opriră și, așa cum îl învățâ calul, flăcăul se duse de-a dreptul la palat, înfățișîndu-se regelui și întrebîndu-l dacă nu are nevoie cumva de un slujitor fără simbrie. Singura lui rugăminte era să-l lase ca să slujească împreună cu calul. Și regele se-nvoi.

După un timp, regele făcu o mare vînătoare. Flăcăul nostru vînă, cu prilejul acesta, o mulțime de sălbăticiuni. Dar izbînda lui se datora, în mare măsură, calului, care-l ajuta să ajungă din urmă și să doboare orice animal din pădure, chiar dacă acesta era o fiară cît de primejdioasă.

Regelui îi plăcu priceperea flăcăului la vînat, și începu să-l țină mereu în preajma lui.

Lucrul acesta făcu să se nască printre ceilalți slujitori o invidie neagră. Ba, mai mult, slujitorii puseră la cale, din invidie, să-l piardă pe flăcău. Mai ales că el dăruise regelui și cele trei pene găsite pe drumul către cetate !

Într-o seară, slujitorii cei pizmăreți se înfățișară stăpînului lor și-i șoptiră :

— Măria ta, slujitorul cel priceput la vînat s-a lăudat că pentru el ar fi o nimica toată să prindă păsările care și-au pierdut cele trei pene de aramă, de argint și de aur !

Regelui atîta-i trebui. Trimise să-l cheme pe flăcău și-i spuse :

— Dacă-n timp de trei zile nu-mi vei aduce păsările de aramă, argint și aur, s-a sfîrșit cu viața ta!
Cînd îl văzu calul venind în grajd, copleșit de tristețe, îl întrebă :
— De ce ești atît de amărît, stăpîne ?
Flăcăul îi povesti ce se petrecuse și calul îl sfătui :
— Du-te înapoi la rege și cere-i să-ți dea trei colivii : una de aramă, una de argint și una de aur!
După ce băiatul primi coliviile, calul îi spuse :
— Acum urcă-te pe spinarea mea și să pornim afară din cetate.
Ajungînd la marginea cetății, calul îl învață :
— Strigă în toate patru zările : „Păsări, păsărele, veniți degrabă la mine!"
Abia isprăvi de strigat, că, în jurul lor, se adunară, ciripind, o mulțime de păsărele. Însuși regele păsărelelor veni pe umărul băiatului, întrebîndu-l ce poruncă dorește să-i dea.
— Ai putea tu să-mi spui, îl întrebă băiatul pe regele păsărelelor, unde anume se găsesc cele trei păsări, care și-au pierdut aceste pene : de aramă, de argint și de aur ?
— Păsările care și-au pierdut aceste pene nu se găsesc sub stăpînirea mea! îi răspunse regele păsărelelor. Voi întreba însă, de îndată, pe păsărelele mele, dacă nu au auzit, totuși, vreuna din ele ceva despre ceea ce vrei să afli tu!

Dar nici o pasăre nu putu să-i dea lămuriri regelui în această privință.

— Lipsește vreuna din păsărelele noastre ? întrebă regele.

Și, cînd se numărară, văzură că dintre ele lipseau, într-adevăr, trei păsărele. Acestea tocmai veneau, în zbor, de departe, și erau foarte obosite.

— Noi am auzit cînd ne-ai chemat, ciripiră cele trei păsărele întîrziate ; dar n-am putut veni așa de ușor, fiindcă ne găseam tocmai la capătul lumii !

Apoi ele povestiră ce lucruri minunate văzuseră în timpul zborului : una întîlnise un balaur de aramă și o pasăre de aramă ; a doua un balaur de argint și o pasăre de argint ; și cea de-a treia un balaur de aur și o pasăre de aur. Mai istorisiră cum balaurii stăteau lungiți la soare, iar păsărelele le cîntau.

Flăcăul își arătă dorința de a vedea și el balaurii și păsărelele de aramă, argint și aur. Și regele porunci celor trei păsărele să-l însoțească și să-i arate drumul pînă la capătul lumii.

Călare pe bidiviul său năzdrăvan și călăuzit de cele trei păsărele, ajunse curînd pînă la capătul lumii. Începu lupta cu balaurii. Le reteză, cu spada, capetele. Și, după victorie, păsărelele de aramă, de argint și de aur se lăsară ușor prinse.

Cînd flăcăul aduse la palat cele trei păsărele de aramă, de argint și de aur, regele se bucură nespus ;

și din acea zi îl ținu pe băiat în și mai multă cinste decît înainte.
Ceilalți slujitori, de ciudă, deveniră însă și mai pizmăreți, și mai prefăcuți. Și se înțeleseră între ei să caute și să afle cel mai potrivit mijloc prin care să-l piardă pe nevinovatul băiat.
— Slujitorul cel nou, îi spuseră, într-o zi, ei regelui, s-a lăudat că pentru el ar fi o nimica toată să-i aducă stăpînului său pe sirena mărilor.
Regele, auzind aceste cuvinte, simți, numaidecît, o dorință arzătoare s-o vadă pe sirena cea frumoasă. Porunci să vină băiatul și-i spuse :
— Dacă-n trei zile nu-mi aduci aici pe preafrumoasa sirenă, s-a sfîrșit cu viața ta ! Dacă însă mi-o vei aduce, îți voi dărui jumătate din regatul meu și pe sora mea de soție !
Flăcăul se bucură în ceea ce privea făgăduielile ; dar cînd se gîndi mai apoi la sarcina grea, care-i era încredințată, se mîhni foarte mult.
Calul său îl întrebă iarăși de ce este atît de trist și auzind despre ce este vorba, îl învăță :
— Du-te la rege și cere-i să-ți dea o pîine albă și o sticlă cu vin din cel mai bun.
După ce flăcăul aduse pîinea și vinul, calul îl sfătui :
— Urcă-te acuma pe spinarea mea și eu voi alerga, într-o întinsoare, pînă la mare !
Sosiră la mare și calul îl învăță mai departe :

— Pune pîinea și vinul pe țărm. Și, îndată ce marea va-ncepe să crească, se va ivi sirena mărilor. Va mînca pîinea și va bea vinul. Cînd vei vedea că se va petreçe lucrul acesta, tu să strigi, îndată, din ascunzătoarea ta : „Te-am zărit ! Te-am prins !". Dar să nu strigi înainte ca ea să fi mîncat toată pîinea și să fi băut tot vinul, căci altfel osteneala ne va fi fost zadarnică. Sirena ar dispare, cît ai clipi, în valuri ! Dar nici să nu întîrzii, pînă ce ea își va muia, din nou, picioarele-n valuri. Dacă vei împlini întocmai cîte te-nvăț, sirena va fi vrăjită de noi și va trebui să ne urmeze la palat.

Așa făcu băiatul, cum îl învățase calul său năzdrăvan.

Sirena ieși, din apă, încet ; privi mai întîi, prevăzătoare, de jur împrejur ; trase cu urechea la fiece zgomot ; și, după ce se încredință că nu era nici o primejdie pe aproape, înaintă spre mal. Mîncă pîinea, bău vinul, și era gata să se-ntoarcă. În clipa aceea, răsună strigătul :

— Te-am zărit ! Te-am prins !

Sirena se făcu palidă și se simți cu totul supusă vrăjii urzite de calul năzdrăvan... Flăcăul, călare pe cal, se ivi în fața ei, o salută prietenos și o rugă să-l însoțească, deoarece urma să devină soția regelui său.

Sirena îl însoți, pentru că nu avea alta ce face ; dar în sine era destul de supărată că-și părăsea marea în care se născuse.

Cînd regele o văzu sosind, împreună cu băiatul, pe șaua lui, nu mai știu ce să facă de bucurie. O primi cu un alai bogat ; puse la cale cîntări și jocuri, și ar fi fost dornic să facă numaidecît nunta ; dar sirena mărilor avea ochii-ntunecați și-i ceru regelui :

— Ca să primesc a fi mireasa ta, trebuie să-mi aduci, mai întîi, armăsarul, și herghelia mea de iepe.

Regele, grăbit să facă nunta, îl chemă iară pe băiat și-i porunci :

— Tu mi-ai adus sirena mărilor, tot tu trebuie să-mi aduci și armăsarul și herghelia ei de iepe ; altminteri viața ta s-a sfîrșit ! Dacă însă îmi îndeplinești, cu bine, porunca, nu-ți voi mai cere nimic, și vei primi răsplata pe care ți-am făgăduit-o !

Băiatul se-ntristă din nou ; plecă spre grajd și calul, văzîndu-l atît de supărat, îl întrebă ce s-a mai petrecut. El îi povesti despre ultima poruncă dată de rege, și calul îl sfătui :

— Du-te la rege și cere-i să-ți dea douăsprezece piei de bivol și douăsprezece măsuri de rășină. Învelește rășina cu pieile și pune-mi-le pe toate, ca o saltea, pe spinare.

După ce flăcăul făcu tot ceea ce-l învățase calul năzdrăvan, acesta urmă :

— Acum urcă-te pe mine și să pornim împreună spre mare !

Cînd sosiră pe țărmul mării, îl învăță iarăși calul pe băiat :

— Ia-mi, de pe cap, căpăstrul și ascunde-te cu el, undeva. Eu voi ademeni încoace armăsarul mărilor și mă voi lupta cu el. Cînd vei vedea că a căzut la pămînt, vino și prinde-i căpăstrul de grumaz.

Abia se ascunsese flăcăul, și calul năzdrăvan începu să bată cu copitele în pămînt și să necheze. Deodată se auzi venind, în galop, armăsarul mărilor, care sforăia și sufla foc pe nări.

Lupta începu.

Armăsarul, încercînd să-l muște pe calul năzdrăvan, nu făcea alta decît să-i sfîșie pieile de bivol, puse pe spinare, una după alta. Iar cînd ajunse să străbată cu colții și cea de-a douăsprezecea piele, căzu jos, sfîrșit de oboseală.

Băiatul alergă atunci într-acolo și puse căpăstrul calului său pe grumazul armăsarului mărilor.

— E foarte bine ! Ridică-te, încalecă-mă și să pornim ! îi șopti calul năzdrăvan.

Fără să mai aștepte să fie îmbiat a doua oară, flăcăul încălecă și trase de căpăstru. Armăsarul trebui să-l urmeze.

Îl urmă ; dar începu să bată din picioare atît de năpraznic și să necheze cu atîta furie, încît pe flăcău îl străbătu un fior de teamă pînă în oase.

După o vreme calul năzdrăvan îl întrebă pe băiat :
— Nu se vede nimic ? Privește-napoi !...
— Zăresc niște nori, care cresc mereu ! îi răspunse băiatul, după ce privi înapoi.
— Norii de care vorbești nu sînt altceva decît herghelia de iepe a mărilor și dacă ne ajunge din urmă sîntem pierduți. Ne vor zdrobi sub copitele lor !...
Parcă pentru a le îndemna pe iepe să gonească mai tare, armăsarul bătu încă o dată din picioare și necheză, mai strașnic și mai cu furie decît întîia oară.
— Privește-napoi ! șopti calul.
— Se văd înapoia noastră o mulțime de capete de cai ! îi răspunse, tot în șoaptă, băiatul.
Porniră atunci la goană cu și mai multă iuțeală, cu toate puterile pe care le avea calul năzdrăvan. Cînd sosiră la porțile palatului, armăsarul mai bătu pentru a treia oară din picioare și necheză. În momentul acela îi ajunse din urmă și herghelia de iepe, și așa, cu toții intrară în curtea palatului.
Flăcăul își vîrî calul în grajd și se duse, degrabă, să-l vestească pe rege că i-a împlinit porunca.
Regele se bucură ; dar sirena mărilor, nemulțumită că i se răpise libertatea, îi grăi :
— Dacă nu ai să mulgi toate iepele și nu ai să te scalzi în lapte clocotit, nu am să fiu nevasta ta !
Regele, neținîndu-și cuvîntul dat, îl chemă pe băiat și, cu glas aspru, îi porunci :

— Mulge de-ndată toate iepele acestea sălbatice într-o căldare mare și dacă nu izbuteşti s-a isprăvit cu viața ta !

— Bine, măria ta, îl întrebă flăcăul, așa-ți ții făgăduiala pe care mi-ai făcut-o ?

Și, întristat mai mult ca niciodată, băiatul se duse-n grajd, iar calul îl întrebă :

— Ce s-a mai întîmplat, de te văd atît de întristat, cum nu te-am văzut încă niciodată ?

Băiatul îi povesti. Calul năzdrăvan îl ascultă în tăcere și pe urmă îl învăță :

— Du-mă pe mine în ogradă și apucă-te îndată de muls iepele mării.

Cum ajunse în ogradă, calul năzdrăvan începu să sufle pe nara lui stîngă. Din nară se stîrni un vînt rece ca gheața. Picioarele iepelor mării înghețară și rămaseră nemișcate. Băiatul se apropie de ele fără teamă și le mulse cu ușurință, căci iepele stătură blînde ca mieluşeii.

După ce umplu căldarea, aprinse focul. Puse căldarea deasupra, pe pirostrii, și laptele începu să clocotească. Regele, văzînd laptele cum clocotește, se înfricoșă, deoarece își da seama că, într-o asemenea baie, viața nu mai făcea nici un ban

Sirena mărilor spuse :

— Doresc ca slujitorul să se scalde cel dintîi, pentru că el m-a adus aici, pe mine, armăsarul și herghelia mea de iepe !

— Da ! Foarte bine te-ai gîndit, glăsui regele. Și, dacă lui nu i se-ntîmplă nimic, nu mi se va-ntîmpla nici mie. Hai, ticălosule, tu nu ești decît un slujitor și, dacă pieri, nu-i nici o pagubă. Sări înăuntru, ca să nu pățești și mai rău !

Flăcăul se gîndi :

„S-a isprăvit cu mine. Pînă aici mi-a fost !" și se amărî atît de rău, cum nici nu se poate-nchipui.

Și, fiind atît de amărît, se rugă de rege :

— Lasă-mă cel puțin, măria ta, să mai îmi mîngîi, pentru ultima oară, calul !

Dorința îi fu-ngăduită. Băiatul se apropie de cal și acesta-l sfătui, în șoaptă :

— Trage-mă de căpăstru pînă alăturea de căldare și nu te mai teme de nimic !

Așa făcu băiatul și, cînd se vîrî în căldarea aceea mare, plină cu lapte, calul năzdrăvan suflă pe nara dreaptă, un vînticel, care răcori laptele și acesta se făcu numai bun pentru baie.

Era chiar plăcut de tot acolo-n baie și flăcăul strigă :

— Phiii, da' bine mai este, aici, în căldarea cu lapte !

Regele, văzînd că slujitorului său nu i se-ntîmplase nimica rău, prinse curaj și porunci :

— Acuma vreau să mă scald eu !...

Băiatul ieși afară și regele sări el în căldare.

La început, baia i se păru cum nu se poate mai bună ; dar calul începu să sufle, cu amîndouă nările,

atîta fierbințeală, încît laptele dete, pe loc, din nou, în clocot și regele cel rău și fără cuvînt pieri opărit.

Sirena mărilor începu să rîdă. Mărturisi că i-ar fi plăcut să-l aibă pe flăcău de soț; numai că el se îndrăgostise de sora regelui. Totuși, înțelegînd-o cît suferise, fiindcă i se răpise libertatea, băiatul nu o pedepsi pe sirenă, ci o lăsă să se-ntoarcă în mările ei.

În sfîrșit. băiatul ajunse rege și stăpîn peste locurile acelea; iar calul îi spuse:

— Numai o dată mai pot, stăpîne, să te slujesc!... Încalecă pe mine, ia armăsarul și toate iepele cu tine, și hai s-aducem aici comoara!

Flăcăul ascultă, plecară cu toții și aduseră pe spinările cailor, în saci mari, comoara aceea uriașă, lăsată anume, după sfatul moșneagului, în pădurea balaurilor, la rădăcina copacului.

După ce termină și lucrul acesta, calul năzdrăvan grăi pentru ultima oară:

— De acum înainte, stăpîne, nu vei mai avea nevoie de mine! și pieri din ochii flăcăului.

Pesemne că s-a întors la moșneagul care-l stăpînise mai-nainte. Îl căută băiatul, îl căută și pe moșneag, dar nu-i mai găsi. Numai armăsarul sirenei mărilor și herghelia ei de iepe îi rămaseră pentru totdeauna.

Şi bogat, puternic şi drept, noul rege trăi mulţi, foarte mulţi ani, purtîndu-se bine cu supuşii, atît de bine cum nu s-a mai purtat nici un alt rege, nici înainte de el, nici în timpul său şi nici după moartea lui.

În româneşte de ALEXANDRU MITRU

Regele penelor

SE SPUNE CĂ TRĂIAU, odată, într-o țară al cărei nume s-a uitat, doi oameni sărmani — un bărbat și o femeie — care munceau întreaga zi la cîmp, luîndu-și cu ei și copilul, pentru că acasă nu aveau cu cine-l lăsa. Copilul, un băiețel, îl culcau într-un leagăn, sprijinit pe patru țăruși.

Dar, într-o seară, se ivi, din pădure, o pisică sălbatică. Pisica se furișă pînă la leagănul copilului, îl înhăță și-l duse în scorbura unde sălășluia.

În scorbură, pisica nu-i făcu vreun rău, ba, dimpotrivă, îl îngriji și-l hrăni, adunîndu-i mure, fragi și alte poame de pădure, așa ca băiețelul să nu ducă nici o lipsă.

După ce crescu mare, pisica îi spuse :

— A venit vremea să te-nsori cu fata regelui !

— Dar eu sînt gol pușcă ! îi răspunse băiatul. Cum să mă-nfățișez astfel la palat ?

— Nu-ți face griji în privința asta ! Îl liniști pisica. Am să-ți fac, îndată, rost de veșminte.

Şi pisica fugi în pădure. Ea avea un fluieraş de argint. Începu să sufle în el, scoţînd felurite sunete. Îndată se adunară o mulţime de păsări şi animale sălbatice.

Pisica luă de la fiecare pasăre cîte-o pană şi făcu din penele acelea un veşmînt deosebit de frumos, pe care-l dărui băiatului.

Băiatul îl îmbrăcă şi, oglindindu-se în apa unui lac, văzu că-i stătea foarte bine. Apoi pisica adună animalele în faţa lui şi, arătîndu-i-le, grăi :

— Acum, du-te la rege şi animalele acestea îmblînzite de mine te vor urma. Cînd vei intra în palat, să rosteşti : „Domnule rege, stăpînul meu, regele penelor, îţi trimite darul acesta !“

Băiatul plecă spre palat, se înfăţişă regelui şi-i spuse ceea ce-l învăţase pisica.

Regele, văzînd atîtea animale sălbatice îmblînzite, se bucură şi, mulţumindu-i băiatului pentru dar, glăsui :

— Bogat rege trebuie să fie stăpînul tău !

În ziua următoare pisica trimise iarăşi pe flăcău la palat, cu o mulţime de animale sălbatice îmblînzite.

Înainte de plecare, îl învăţă :

— Vezi, dacă regele, primind acest nou dar, îţi va spune : „Mi-ar place ca un rege atît de bogat cum e stăpînul tău să ia pe fiica mea de nevastă !“ tu să-i

răspunzi numaidecît : „Regele penelor va fi bucuros să-ți devină ginere și, peste trei zile, va veni la palat, să facă nunta !“

Așa se și întîmplă.

Regele se înveseli primind noul dar și mărturisi că s-ar bucura dacă un rege atît de bogat, ca stăpînul băiatului, ar dori-o pe copila lui de nevastă.

Băiatul îi răspunse, așa precum îl învățase pisica :

— Regele penelor se va bucura să-ți devină ginere și, peste trei zile, va veni la palat, să facă nunta.

Cînd se împlini sorocul, pisica fugi iarăși în pădure. Suflă în fluieraș, de trei ori, apoi scoase și alte felurite sunete, cum numai ea știa cu meșteșugul său pisicesc.

Pe dată, începură să se adune puzderie de păsări și animale sălbatice.

Pisica alese penele cele mai frumos colorate ale păsărilor și făcu din ele o mantie, care scînteia și strălucea, ca stelele de pe cer. Și mantia o dădu băiatului.

De data aceasta, pisica îl însoți și ea pe băiat.

Ajungînd aproape de palat, ea-i spuse :

— Rămîi puțin locului și așteaptă-mă liniștit ! Îți voi aduce, îndată, niște straie frumoase ; pentru că mantia de pene, pe care ți-am făcut-o, va trebui s-o porți, peste ele, numai ca podoabă. Ea îți va da o altă înfățișare și regele nu te va mai recunoaște...

O luă apoi la goană strigînd :
— Repede !... Daţi-mi cele mai frumoase haine regeşti !... Soseşte bogatul rege al penelor ; însă, pe drum, a căzut într-o mlaştină, s-a murdărit şi are nevoie de haine noi !...
În graba mare, regele îi dădu pisicii straiele lui cele mai bune. Pisica o luă înapoi la fugă, duse hainele băiatului şi el le îmbrăcă.
Astfel, cum nu se poate mai frumos gătit, urmat de pisică şi de toate celelalte animale, băiatul ajunse la palat.
Înainte de a intra, îşi puse, peste hainele regeşti, mantia de pene, care scînteia şi strălucea ca stelele de pe cer, dîndu-i o cu totul altă înfăţişare decît avusese înainte.
Regele şi fata lui făcuseră toate pregătirile şi nunta începu. Nunta dură trei zile.
În sfîrşit, regele grăi :
— Doresc acum, dragă ginere, să-ţi văd ţara şi palatul. De aceea vă voi însoţi şi eu pe drumul către casă.
Se urcară, cu toţii, într-o caleaşcă. Dar regele penelor, în loc să se uite numai la mireasă, îşi tot privea mantia, a cărei strălucire îi lua oricui ochii. Pisica, văzînd lucrul acesta, îi sări pe ceafă, şi haţ !... îl zgîrie.
— Uită-te la nevasta ta ! îi şopti. Şi dacă, totuşi, te vor întreba de ce-ţi priveşti atîta mantia, tu să

le răspunzi că ai acasă mantii și veșminte mult mai frumoase.

După ce rosti cuvintele acestea, pisica sări din caleașcă și o luă la goană, întrecîndu-i, cu mult, pe cai, în iuțeală.

Nu după mult timp, băiatul, uitînd, pentru o clipă, ce-l sfătuise pisica, își aruncă iar ochii la mantie. Și tînăra soție îl întrebă :

— De ce tot te uiți la mantia și la hainele tale ?

Și el îi răspunse :

— Mă gîndesc că aveam acasă mantii și haine mult mai frumoase și aș fi putut să mă-mbrac cu ele.

În vremea asta, pisica ajunsese în dreptul unei pajiști pe care păștea o turmă de oi. Ea se repezi la cioban, pe ceafă, și hap !... îl zgîrie de-i dete sîngele, după care-i grăi :

— Dacă te-ntreabă cineva a cui e turma, să răspunzi : „A regelui penelor !“ — altminteri mă-ntorc și te voi zgîria și mai rău.

Cînd regele și tînăra pereche ajunseră, cu caleașca, în dreptul turmei, regele porunci să fie opriți caii și-l întrebă pe cioban :

— A cui este turma, păstorule ?

Ciobanul, temîndu-se de zgîrieturile pisicii, răspunse :

— Este a regelui penelor !

— Da. Este, într-adevăr, turma mea ! adăugă băiatul, dîndu-şi seama că pisica pusese lucrul acesta la cale.

Curînd ajunseră într-un alt loc, unde păştea o cireadă de bivoli. Pisica trecuse mai înainte pe-acolo şi, zgîriindu-l pe păzitorul cirezii, îi poruncise să spună că şi bivolii erau ai regelui penelor.

Aşa că atunci cînd regele, poruncind să fie oprită caleaşca, îl întrebă pe păzitor :

— A cui e cireada aceasta ?

Păzitorul răspunse :

— Este a regelui penelor !

— Da. Şi cireada este a mea ! întări flăcăul, din caleaşcă.

Regele se minună :

— N-aş fi crezut niciodată că eşti chiar atît de bogat !

Într-acestea ajunseră la marginea unei păduri, unde păştea o herghelie de cai. Pisica trecuse, mai înainte, şi pe-aici şi, zgîriindu-l pe păzitor, îl învăţase ce trebuia să răspundă regelui, dacă l-ar fi întrebat.

Şi, cînd regele, oprind caleaşca, îl întrebă :

— A cui este herghelia asta mare de cai ?

Păzitorul răspunse :

— A regelui penelor !

— Da. Este a mea, rosti şi tînărul din caleaşcă.

— Dragă ginere, se minună și mai mult regele, după cîte am văzut și am auzit astăzi, m-am încredințat că tu ești cu mult mai bogat decît mi-am putut închipui.

În cele din urmă, ajunseră la palatul unui vrăjitor, renumit pentru răutatea lui. Aci toate lucrurile erau făcute numai din aur, argint, cristal și pietre prețioase. Masa era pusă și aștepta doar oaspeți.

Regele, prințesa și băiatul se așezară la masă și începură să mănînce.

Numai pisica rămase afară, la ușă, de strajă.

Peste cîtva timp, iacătă sosi și vrăjitorul cel rău. El simți că-n palat erau oameni străini și se porni să strige :

— Tîlharii !... Au intrat tîlharii-n palatul meu și s-au așezat la masa mea !... Aha !... Dar va fi vai de ei !...

Pisica însă stătea la intrare și nu-i da voie să treacă. Ea-l întrebă :

— Spune-mi, mai întîi ! Tu ești cu adevărat cel mai mare vrăjitor din lume, așa cum am auzit ?... Oamenii povestesc despre tine că ai putea să te prefaci, oricînd, în tot felul de animale, mari sau mici...

— Este adevărat. Sînt cel mai mare vrăjitor, zise el, și, pentru mine, e o nimica toată să mă preschimb în orice fel de animal.

Și se prefăcu, pe dată, într-un leu.

Pisica se sperie și sări, agățîndu-se de grinda tavanului, dar de acolo, de sus, îl îndemnă :

— Asta am văzut-o !... Acum aș vrea să mă-ncredințez că ai putea să te prefaci și într-un animal mic, într-un șoricel bunăoară !... Treaba asta trebuie să fie, cu siguranță, mult mai grea. Și eu cred că ție-ți va fi, de fapt, cu neputință să te preschimbi într-un șoricel.

Îndată vrăjitorul, ambițios, se prefăcu într-un șoricel. Pisica sări de pe grindă, cît ai clipi, și sfîșie șoricelul.

Îl chemă apoi pe flăcău să vină puțin afară, și-i spuse :

— De astăzi înainte nu mai ai nevoie de ajutorul meu ! Palatul și cu tot ce se află înlăuntru sînt ale tale. L-am răpus pe vrăjitorul care le stăpînea. Și-acum îți cer, în schimb, să-mi faci o slujbă : ia spada-n mînă și taie-mi capul !

Flăcăul nu vroia să facă lucrul acesta, zicînd :

— Cum aș putea, oare, să-ți arăt atîta nerecunoștință ?

— Dacă n-ai să faci lucrul acesta imediat, îl amenință pisica, sar la tine și-ți scot ochii ! Ai să rămîi orb și mireasa te va părăsi...

Atunci băiatul, silit, dar cu durere în suflet, ridică spada și-i tăie capul pisicii.

Însă ce să vezi ? În fața lui se ivi o femeie nespus de frumoasă. Flăcăul o luă de braț și o aduse la masă, înfățișînd-o regelui și miresei sale, și glăsui :
— Iat-o pe aceea care m-a crescut și căruia-i datorez totul !
Numai că femeia-i plăcu mult regelui, căruia-i murise de mult soția. El îi luă mîna și-o întrebă :
— N-ai vrea să fii regina mea ?
Femeia primi și, în felul acesta, petrecerea mai dăinui încă nouă zile.
Pe urmă regele cel bătrîn și noua lui soție se-ntoarseră la palatul lor.
Iar flăcăul rămase cu fata regelui, în palatul vrăjitorului. Aici îi aduseră și pe părinții lui buni, de care, băiatul trăise despărțit, din fragedă pruncie. Ei se bucurară, văzîndu-l atît de bogat, fiindcă avuția vrăjitorului făcea cît bogățiile a șapte regi luați laolaltă. Această mulțumire a lor răscumpără toată mihnirea, pe care o avuseseră crezînd că și-au pierdut, pe totdeauna, copilul. Și trăiră mulți, foarte mulți ani, fiecare zi fiind plină de alte și alte bucurii.

În românește de ALEXANDRU MITRU

Copacul fermecat

ÎNTRO- ZI, pe cînd își păștea oile, un ciobănaș zări, în pădure, un copac, ce era atît de mare și frumos, încît el rămase multă vreme locului, privindu-l uluit.

Deodată îi veni poftă să se cațere pe copacul acela. Gîndul îi venise, mai ales, fiindcă văzuse că ramurile crescuseră pe copac în așa fel, încît păreau treptele unei scări. Ciobănașul își scoase din picioare încălțările pe care le purta. Le vîrî în traistă. Își puse traista pe umăr și începu să se urce.

Se urcă, se urcă, fără oprire, vreme de nouă zile. Și ce să vezi !... Ajunse pe o cîmpie întinsă, unde se vedeau mai multe palate clădite numai din aramă. În spatele acelor palate se găsea o pădure mare cu copacii de aramă. Și, în vîrful celui mai înalt copac, stătea un cocoș de aramă. La poalele copacilor, era un izvor din aramă topită, care bolborosea într-una. Și acesta era singurul zgomot ; încolo totul părea mort. Nimeni nu se vedea și nimic nu se mișca de la locul său.

Cînd văzu băiatul una ca asta, rupse dintr-un copac o rămurică și pentru că picioarele sale erau foarte obosite, după un urcuș atît de lung, vru să și le împrospăteze la izvor.

Își muie deci picioarele în apa de aramă a izvorului și, cînd le scoase iarăși afară, ele erau acoperite cu un strat curat de aramă strălucitoare.

Se întoarse repede la copacul cel mare ; dar acesta se înălțase, pînă sus, în nori, și capătul nici nu i se mai vedea.

„Acolo sus trebuie să fie mult mai frumos !“ se gîndi el.

Și începu să se cațere din nou. Se urcă iarăși, timp de nouă zile, fără să simtă nici o oboseală, pînă ce ajunse la o altă cîmpie întinsă.

Aci erau, de asemenea, o mulțime de palate, dar toate erau făcute numai din argint. În spatele lor se găsea o pădure mare cu copacii din argint. Și, în cel mai înalt copac, era un cocoș de argint.

La poalele copacilor era un izvor din argint topit, care bolborosea într-una. Și acesta era singurul zgomot ; încolo totul părea mort. Nimeni nu se vedea și nimic nu se mișca de la locul său.

Cînd văzu băiatul una ca asta, rupse dintr-un copac o rămurică și vru să-și spele mîinile în izvor. Dar cînd își scoase mîinile afară, văzu că ele erau acoperite numai cu argint sclipitor.

Se întoarse la copacul cel mare; însă acesta se înălțase și mai sus, între nori, și nici vorbă să i se vadă capătul.

„Acolo sus trebuie să fie și mai frumos!“ se gîndi băiatul.

Și începu din nou să urce. Se urcă timp de nouă zile. Și, iacătă, ajunse în creștetul copacului. Aci se deschidea o altă cîmpie întinsă, pe care se înălțau numai palate de aur. În spatele palatelor era o pădure mare cu copacii de aur. Și, în cel mai înalt copac, stătea un cocoș de aur.

La poalele copacilor era un izvor de aur topit, care bolborosea necontenit. Acesta era singurul zgomot; încolo totul părea mort. Nimeni nu se vedea și nimic nu se mișca de la locul său.

Cînd văzu băiatul una ca asta, își rupse o rămurică dintr-un copac, își dete jos pălăria de pe cap, se aplecă deasupra izvorului și își lăsă părul să i se moaie în undele de aur. Iar cînd și-l scoase afară din apă, părul era aurit.

Își puse la loc pălăria pe cap, și, după ce privi bine toate cîte se aflau acolo, se întoarse iarăși la copacul cel mare. Începu să se coboare, fără să se simtă cîtuși de puțin obosit.

După ce ajunse jos, își scoase încălțările din traistă. Se încălță și vru să-și găscască oile, pe care le lăsase pe cîmp. Dar de urma lor nu mai izbuti să dea.

În zare se vedea un oraș mare. Și abia acum băgă el de seamă că se coborîse în altă țară.
Ce era de făcut ?
Se hotărî să meargă înainte, sperînd că va reuși să-și afle vreun rost și în țara aceea.
Păstorul purta o mantie lungă, care-l apăra, pe cîmp, cînd își păzea oile, de vînt și de ploaie. Din poalele mantiei își croise niște mănuși cu care să-și acopere mîinile, ce-i erau acum de argint. Vîrî cele trei crenguțe, de aramă, de argint și de aur, în sînul cămășii, sub mantie, și porni la drum.
Tocmai la vremea aceea, cînd el intra în oraș, căuta și bucătarul regelui un ajutor la bucătărie, și nu putea găsi. Tot căutînd așa, ajunsese la marginea orașului. Îl văzu pe păstor și-l întrebă, așa cum îi întrebase și pe alții, dacă nu i-ar place să aibă o slujbă bine plătită.
Băiatul primi să fie ajutor de bucătar, dar numai dacă i se va îngădui să nu-și scoată niciodată încălțările din picioare, pălăria de pe cap, mantia din spinare și mănușile din mîini.
Zicea că el are niște urme de răni și se rușinează să i se vadă.
Bucătarului nu prea-i venea bine la socoteală lucrul acesta ; dar trebui să se învoiască, deoarece nu izbutise să găsească pe nimeni altul, care să-i fie de ajutor la bucătărie.

În sinea lui se gîndea :
„Am să-l folosesc pe băiatul acesta ciudat numai în bucătărie, unde nimeni n-o să-l mai vadă ! N-o să se știe, și totul o să fie bine !"
Într-adevăr, lucrurile merseră așa, o bucată de vreme, fără nici o supărare. Flăcăul era foarte harnic, își îndeplinea cum nu se poate mai conștiincios toate treburile la care era pus. Încît bucătarului, cu timpul, începu să-i fie drag băiatul.
Dar, într-o zi se întîmplă ca, în orașul acela, să se adune o mulțime de nobili, baroni și cavaleri, din suita regelui, care voiau să se urce pe un munte de sticlă, ce se găsea nu prea departe de-acolo.
Pînă atunci, pe munte, nu reușise să se urce decît preafrumoasa fiică a regelui. Ea rămăsese pe munte, într-o căsuță de cleștar. Și cine ar fi urcat pînă la ea avea dreptul s-o ceară de soție.
Ce-i drept, mai încercaseră și înainte unii cavaleri să se cațere pe muntele de sticlă. Dar toți alunecaseră și căzuseră, unii dintre ei frîngîndu-și gîtul.
Ajutorul de bucătar, aflînd despre această încercare, îl rugă pe mai marele său să-i îngăduie ca să vadă și el, de departe, cum se vor desfășura lucrurile.
Bucătarul îl lăsă să se ducă să vadă ce se petrecea pe muntele de sticlă, tocmai pentru că fusese tot timpul atît de harnic și săritor ; dar, la plecare, îl sfătui :

— Trebuie să te fereşti, să nu te vadă cineva ! Regele s-ar supăra foarte rău, aflînd că te-ai dus tu, un simplu ajutor de bucătar, ca să-i priveşti pe cavaleri.

Băiatul îl făgădui că nu se va lăsa văzut şi porni, în grabă, spre muntele de sticlă.

La poalele muntelui se şi adunaseră baronii şi cavalerii, bine pregătiţi, cu cizme de fier şi, în curînd, începură să se urce, unul după celălalt.

Atîta că nici unul dintre cei care încercară să se urce nu izbuti să ajungă nici măcar la mijlocul muntelui. Se prăbuşiră unul după celălalt ; ba, unii dintre ei rămaseră morţi pe loc.

Băiatului îi trecu prin gînd :

„Ce-ar fi să-ncerci şi tu ?"

Deodată îşi dădu jos pălăria şi mantia, îşi scoase mănuşile şi încălţările ; luă, în mînă, crenguţa de aramă ; şi, înainte ca vreunul dintre cei de faţă să bage ceva de seamă, trecu prin mulţime şi ajunse la poalele muntelui de sticlă.

Conţii şi cavalerii se dădură înapoi. Priveau şi se minunau. Flăcăul începu să urce pe munte, fără teamă. Sticla se muia, sub paşii săi, parcă era de ceară, şi el nu mai putea să alunece.

Cînd ajunse sus, întinse prinţesei, smerit, rămurica de aramă ; şi se întoarse cu grabă, călcînd apăsat şi sigur de el, pînă jos.

Şi, înainte ca oarecine din cei de faţă să înţeleagă ce s-a petrecut, pieri printre oameni.
Se grăbi pînă în locul unde-şi lăsase lucrurile, se îmbrăcă, se încălţă, îşi puse pe cap pălăria, în mîini mănuşile, şi se duse repede la bucătărie.
Curînd după aceea veni şi bucătarul. Acesta-i povesti ajutorului său un lucru de care se mira foarte mult. Şi anume că un tinerel frumos, cu picioare de aramă, mîini de argint şi păr de aur, se urcase pe muntele de sticlă şi-i dăruise prinţesei o rămurică de aramă, după care se reîntorsese şi pierise-n mulţime.
Apoi îl întrebă pe ajutorul său dacă nu l-a văzut şi el pe tinerelul cu pricina şi dacă n-a fost de faţă cînd s-au petrecut aceste întîmplări, de care vuia tot oraşul.
Flăcăul îi răspunse :
— Am fost de faţă, dar n-am putut să văd nimic, pentru că tinerelul cu pricina sînt chiar eu !...
Bucătarul rîse cu poftă de cuvintele ajutorului său şi-i grăi, în glumă :
— Dacă tu eşti tînărul acela, atunci şi eu voi ajunge un domn mare !
În ziua următoare se adunară de două ori mai mulţi conţi şi cavaleri, decît în prima zi. Şi toţi vroiau să încerce să se suie pe muntele de sticlă.

Băiatul îl rugă, încă o dată, pe bucătar, să-i îngăduie să privească și el din depărtare la cîte urmau să se petreacă.

Bucătarul nu se îndură să-l oprească ; dar îl sfătui :

— Trebuie să te ferești, ca de foc, să nu te vadă careva ! Regele s-ar mînia rău...

Băiatul îi făgădui și porni spre locul unde stătuse ascuns și cu o zi în urmă.

Cavalerii începură să urce. În zadar... Alunecară unul după altul și mulți dintre ei rămaseră morți pe loc.

Băiatul nu șovăi multă vreme și încercă, pentru a doua oară, să se urce pe munte.

Își scoase mantia din spinare, pălăria de pe cap, încălțările din picioare și mănușile din mîini. Luă crenguța de argint în mînă și porni, sigur de el și liniștit, în sus, pe munte.

Sticla se muia sub pașii lui, parcă era de ceară, și, unde călca el, rămîneau urme. Curînd ajunse sus, întinse prințesei, smerit, crenguța de argint. Și ea i-ar fi prins cu dragă inimă mîna, dacă băiatul i-ar fi dat-o ; dar el se întoarse, cît ai clipi, înapoi, și pieri în mulțime.

Își puse mantia, pălăria, încălțările și mănușile și plecă, iute, către bucătăria unde slujea.

La cîteva minute, după el, veni și bucătarul, care povesti cum tinerelul acela frumos, cu picioare de aramă, mîini de argint și părul de aur, se urcase

iarăși pe munte, întinzîndu-i prințesei o rămurică de argint. Iar după ce săvîrșise lucrul acesta, se coborîse și pierise în mulțime. Și bucătarul îl întrebă pe ajutorul său dacă n-a văzut și el toate acestea.

Flăcăul îi răspunse :

— Nu puteam să le văd, deși am fost de față, fiindcă tînărul care s-a urcat pe munte sînt chiar eu.

Bucătarul rîse din toată inima, și rosti în glumă !

— Ei, dacă tu ai fost tînărul acela, cu siguranță că voi ajunge și eu un domn mare !

În cea de a treia zi, baronii și cavalerii vrură să-și mai încerce pentru ultima dată puterile și se adunară în fața muntelui de sticlă.

Flăcăul îl rugă, din nou, pe bucătar, să-i îngăduie ca să privească și el totul din depărtare.

Bucătarul nu se îndură să-l oprească, dar îl învățâ :

— Trebuie să te fereşti, mai bine decît oricînd, să nu te vadă careva ! Pentru că tare s-ar mai mînia regele !...

Băiatul îi făgădui și se duse repede în locul unde stătuse ascuns și în cele două zile dinainte.

Baronii și cavalerii încercară cu deznădejde să se urce pe munte. Dar, în zadar. Se prăbușiră unul după altul și mulți rămaseră morți pe loc.

Flăcăul se gîndi :

„Hai să mai încerc și eu încă o dată !“

Își azvîrli straiele de pe el, luă crenguța de aur și porni în grabă, prin mulțime, către muntele de sticlă, înainte de a se băga de seamă dincotro venea.
Toți se dădură înapoi dinaintea lui și el păși, sigur și apăsat, în sus, pe munte. Sticla se muia parcă era de ceară și pașii săi lăsau urme.
Cînd ajunse sus, îi dărui fetei de rege rămurica de aur, întinzîndu-i mîna dreaptă. Ea-i prinse, bucuroasă, mîna și ar fi fost fericită să poată coborî muntele împreună cu flăcăul. Dar el își trase înapoi mîna și coborî singur ; apoi pieri, repede, în mulțime.
Își puse hainele pe el și se grăbi spre bucătărie. Reîntorcîndu-se acasă, bucătarul povesti cum tinerelul acela frumos, cu picioare de aramă, mîini de argint și păr de aur, urcase muntele de sticlă pentru a treia oară, îi dăruise fetii de rege o rămurică de aur, îi întinsese și mîna, dar apoi se coborîse singur și pierise în mulțime.
Îl întrebă dacă nu a văzut și el lucrul acesta.
Băiatul îi răspunse cinstit :
— Cum puteam să le văd, cînd tînărul care s-a urcat pe munte am fost chiar eu ?
Bucătarul rîse din nou, auzind cuvintele băiatului, cuvinte ce i se păreau doar niște glume pline de haz și glăsui :
— Ei, dacă tu ai fost tînărul acela, fără-ndoială că și eu voi ajunge curînd un domn mare !

Regele şi fiica sa erau însă foarte mîhniţi, pentru că tinerelul cel frumos nu voia să se arate şi să le spună cine era în realitate.

Şi-atunci, regele, sfătuit de curteni, dădu următoarea poruncă : toţi băieţii din ţară, cu capul gol, desculţi şi fără mănuşi, vor trebui să treacă prin faţa lui şi a copilei sale. Aceştia se înfăţişară şi trecură prin faţa lui şi a copilei sale ; dar cel pe care-l căutau nu fu văzut printre ei.

Regele dădu din nou sfoară-n ţară să se cerceteze dacă nu se mai află cumva vreun băiat, care încă nu s-a înfăţişat înaintea lui şi a copilei sale.

Bucătarul, auzind porunca, se duse la rege şi-i destăinui :

— Stăpîne, eu am un ajutor de bucătar care mă serveşte cu cinste şi credinţă. Numai că el nu poate fi, cu nici un preţ, acela pe care-l cauţi... Şi asta pentru că ajutorul meu are pe el nişte urme de răni şi s-a tocmit la bucătărie numai fiindcă i-am îngăduit să poarte întruna mantia, pălăria, încălţările şi mănuşile !...

Regele vru să se încredinţeze ; iar fata regelui, bucurîndu-se în taina inimei sale, se gîndea :

„Nu poate să fie altul decît el !“

Bucătarul fu silit să rămînă în faţa regelui. Un slujitor se duse şi-l chemă pe tînărul ajutor de la bucătărie. Acesta sosi, şi regele-l întrebă :

— Tu eşti acela care s-a urcat, de trei ori, pe muntele de sticlă ?

— Eu sînt ! îi răspunse flăcăul.

— Dezvelește-ți capul, mîinile și picioarele ! îi porunci regele.

Îndată flăcăul azvîrli cît colo pălăria, mantia, încălțările și mănușile, și rămase, în fața tuturor, în deplina sa frumusețe. Întinse prințesei mîna și ea i-o strînse, nespus de fericită.

Se făcu nunta și, nu multă vreme după aceea, regele încredință țara urmașului său.

— Crezi acum că eu am urcat muntele de sticlă de trei ori ? îl întrebă noul rege pe bucătar.

— Dacă n-aș crede asta, ce-aș mai putea să cred ? răspunse bucătarul și se rugă pentru iertare.

— Bine. Pentru că te-ai încredințat de adevărul celor ce ți le-am spus, pe cînd eram ajutorul tău, am să te fac și pe tine un domn mare, așa după cum nădăjduiai. Te voi face dregător. Vei veghea asupra tuturor bucătarilor din țară.

Bucătarul îi mulțumi cu lacrimi în ochi.

Trecu însă un timp, și, într-o zi, regina îl rugă pe soțul ei să-i povestească felul cum își dobîndise părul de aur, mîinile de argint și picioarele de aramă, ca și cele trei crenguțe, de aramă, de argint și de aur.

— Îți voi povesti totul, pe îndelete, draga mea soție, spuse regele. Ba chiar am să te duc să vezi și tu acele minunății.

Noul rege voia ca, împreună cu soția lui, să se urce încă o dată în copacul fermecat și să-i arate palatele ce se aflau acolo.

Numai că atuncea cînd ajunseră în pădurea unde regele știa că fusese copacul, acesta pierise cu totul și nici un om din întreaga țară nu văzuse și nici nu auzise să fi fost vreodată pe lume așa ceva...

In românește de ALEXANDRU MITRU

Fiul nerecunoscător

A FOST ŞI N-A FOST... A fost odată într-un oraş un negustor preacinstit, care avea legături de afaceri cu mai mulţi prieteni din acel oraş. Temîndu-se ca nu cumva tovarăşii săi să risipească banii pe care-i adusese în tovărăşie, el se despărţi de ei şi luă înţeleapta hotărîre de a părăsi acel oraş, ducîndu-se să-şi facă treburile într-altul.

Îşi luase, cu el, soţia şi băiatul.

În acel oraş, el deschise o prăvălie care, încetul cu încetul, propăşi, dîndu-i mijloace să trăiască cu îmbelşugare.

Trecură douăzeci de ani de cînd înjghebase treaba aceasta şi veni vremea să se lase de negoţ, să se mai odihnească.

Iată însă că, dintr-o dată, nevasta lui muri. Trăiseră aproape treizeci de ani în bună înţelegere. Nici unul dintre ei nu dăduse celuilalt cel mai mic prilej de supărare.

E uşor de înţeles cîtă durere a fost pentru negustorul nostru moartea femeii. Totuşi, văzînd că fiul său era,

de asemenea, foarte îndurerat, el încercă să-şi potolească durerea, ca să-şi mîngîie băiatul.

— Maică-ta nu mai e, îi spuse el. E o pierdere care nu mai poate fi înlocuită. Tot ce putem face este să ne rugăm lui Dumnezeu pentru sufletul ei, întrucît lacrimile noastre nu i-ar putea da înapoi viaţa. Aici eu nu mai am pe nimeni, care să mă iubească în afară de tine, căci prietenii mei au rămas în oraşul unde am locuit la început. Dacă vrei să dai dovadă de înţelepciune, să te porţi cum trebuie.

Şi într-adevăr, bătrînul porni să caute o mireasă pentru fiul său.

În vecinătatea lor locuiau trei fraţi, dintre care cel mai mare avea o fată. Fuseseră bogaţi odinioară, acum însă erau scăpătaţi şi trăiau într-o stare vecină cu sărăcia.

Bătrînul se gîndise deseori la copila acelor vecini.

Într-o zi se hotărî, îmbrăcă haine noi şi se duse să ceară pe fată pentru băiatul său.

Se gîndea că fiind săraci, ca trebuia să fie cinstită.

Întîia întrebare a celor trei fraţi a fost aceasta :

— Ce avere are băiatul tău ?

— Toată averea mea, răspunse bătrînul. Lucrurile din casă şi banii care s-ar putea ridica la o mie de lire. Eu le dau chiar de acum jumătate din avutul meu, iar restul, cealaltă jumătate, o să le rămînă tot lor, după moartea mea.

Se învoiră şi făcură nunta.

După cîtăva vreme, tinerii soți aduseră pe lume un băiat, care se arăta foarte deștept și cu multe daruri sufletești.

Dar viața bătrînului a fost nefericită, noră-sa nu-l iubea. La început s-a purtat destul de bine cu el, dar curînd pierdu orice măsură și începu să-l nesocotească, să-i vorbească urît și nu mai voia chiar să-i dea pîine să mănînce.

Întristat, și-ascundea durerea și nu îndrăznea să se plîngă nimănui.

Într-o zi, auzi pe noră-sa, care-i spunea bărbatului ei :

— Eu nu mai pot răbda să trăiesc sub același acoperiș cu omul ăsta.

Și, într-o bună zi, feciorul bătrînului îl pofti să-și caute altă locuință, spunîndu-i că-l va ajuta să trăiască.

Auzind aceste cuvinte, bietul om îngălbeni și începu să tremure din tot trupul.

— Cum, fiule ? îi spuse el. Tu vorbești așa ? Tot ce ai de la cine ai primit ? Nu mă goni ! Dă-mi un adăpost aici, pînă cînd mi-o veni moartea. Gîndește-te, dragul meu copil, cît am trudit eu, ca să te cresc !

Aceste cuvinte ale bătrînului au mers drept la inima băiatului, dar nora nu voia să-l mai vadă.

— Unde vrei să mă duc ? mai zise bătrînul. Ce-aș putea aștepta eu de la străini, cînd însuși fiul meu mă gonește ?

Și vorbind așa, lacrimile îi curgeau pe obraz.
Totuși el sfîrși prin a-și lua toiagul și se ridică rugîndu-se lui Dumnezeu să-l ierte pe fiul nerecunoscător.
Apoi îi spuse :
— Uite, vine iarna și n-am nimic să m-acopăr. Dă-mi, rogu-te, ceva vechituri, ceva haine pe care tu nu le mai porți.
Nora, care auzise această cerere, îi răspunse cu dîrzenie că ei n-aveau haine de prisos.
Atunci bătrînul se rugă să-i dea cel puțin o pătură de cal.
Fiul său făcu semn tînărului său copil, nepotul bătrînului, să-i aducă una.
Băiatul, care auzise toate cuvintele schimbate pînă atunci, se duse spre grajd, luă pătura cea mai bună, o tăie în două bucăți și aduse una bătrînului.
— Toată lumea vrea să mor, strigă desnădăjduit. bătrînul, dacă pînă și copilul acesta mă urăște și-mi dă numai o jumătate de pătură !
Fiul își certă băiatul că n-a împlinit întocmai porunca ce-i dăduse.
— Am greșit, tăticule, zise copilul. Dar aveam altceva în cap : cealaltă jumătate voiam s-o păstrez pentru tine, cînd vei fi și tu bătrîn, la rîndul tău.
Răspunsul acesta tulbură mult pe fiul nerecunoscător. Înțelese toată greutatea păcatului său înspăi-

mîntător. Cuprins de remuşcare, îşi certă nevasta şi căzînd la picioarele moşneagului, îl rugă să rămînă cu el.

Bătrînul rămase acasă şi nora se pocăi. Ei fură fericiţi cu toţii şi noi vom fi mai fericiţi decît ei văzînd că s-a făcut dreptate.

Traducere de VICTOR EFTIMIU

Cocoșul și găina

A FOST ȘI N-A FOST... A fost odată un moșneag, care avea un cocoș, și o babă, care avea o găină ; găina aceasta oua în fiecare zi un ou. De asemenea, în fiecare zi, moșneagul venea la babă și îi cerea un ou, dar ea nu voia să-i dea, pînă cînd bătrînul îi spuse :

— Va veni vremea cînd îmi vei cere și tu mie ceva.

Apoi, adresîndu-se cocoșului :

— De ce nu faci ouă și tu ?

Cocoșul se duse în grădina unui împărat și începu să strige :

— Cucuriguuuuu !...

Auzindu-l, împăratul porunci slugilor să pună mîna pe cocoș și să-l închidă în hasnaua cu galbeni. Acolo, cocoșul se puse pe înghițit banii de aur pînă se umflă. Apoi făcu pe mortul. Oamenii împăratului, crezîndu-l într-adevăr mort, îl aruncară pe o movilită de gunoi din curte.

Cocoşul, rămînînd singur, privi în jurul său şi văzînd că nu-l observă nimeni o luă la goană spre casa moşneagului.

Cînd ajunse în ograda acestuia îi spuse :

— Cucuriguuu !... Spînzură-mă de labe cu capul în jos. Pe urmă, scutură-mă şi bate-mă cu bîta !

Bătrînul, la început nu înţelese de ce-i spusese cocoşul aceste cuvinte. Totuşi le făcu toate pe rînd. Întîi îl spînzură, apoi îl luă la bătaie.

Dar ce să vezi ? Cocoşul vărsă prin ciocul lui o întreagă moviliţă de ţechini de aur şi astfel stăpînul lui se îmbogăţi.

Cînd află baba că cocoşul oua bănuţi de aur, alergă la moşneag şi îi ceru să-i dea şi ei un ţechin.

— Nu ! îi răspunse moşul. Cînd îţi ceream un ou de la găina ta, adu-ţi aminte, mă trimiteai la plimbare. Uite, te trimit şi eu acum la plimbare !

Baba, supărată, se întoarse posomorîtă la coliba ei. Vorbi găinei :

— De ce nu-mi faci şi tu ouă de aur ?

Găina se duse la cocoş şi-l întrebă cum a făcut el de ouă galbeni.

— Dacă vrei să faci şi tu bani de aur, mănîncă cîţiva şerpi !

Găina alergă la vînătoare de şerpi şi înghiţi cîţiva. Apoi se înapoie acasă şi îi spuse bătrînei s-o ţină de labe şi s-o bată cu bătul.

Bătrîna atîta aşteptă.
Făcu întocmai cum îi spusese găina, dar n-apucă bine să-i tragă cîteva beţe, că şerpii înghiţiţi de găină începură să iasă prin cioc şi, aruncîndu-se cu toţii asupra babei, o mîncară.

Traducere de VICTOR EFTIMIU

Mireasa soarelui

A FOST ŞI N-A FOST. A fost odată o regină care n-avea odrasle şi se ruga toată ziua soarelui să-i dea un copil, fie măcar o fată.
Cînd această copilă va împlini doisprezece ani, soarele n-avea decît să şi-o ia înapoi.
Nu trecu mult şi regina născu o fată, care, crescînd mare, începu să se ducă la şcoală în fiecare zi.
Odată, pe cînd se ducea la şcoală, soarele îi spuse:
— Adu aminte mamei tale să-mi dea ce mi-a făgăduit!
Fetiţa se duse să-i povestească maică-si ce-i spusese soarele.
— Răspunde-i că eşti încă prea tînără!
Şi fetiţa repetă soarelui aceste cuvinte.
În ziua cînd împlini doisprezece ani, pe cînd se ducea ca de obicei la şcoală, soarele o răpi şi o duse la casa lui.
Mama îşi aştepta fiica acasă, dar, văzînd că nu se mai înapoiază, înţelese că o răpise soarele, aşa după cum le fusese învoiala.

Regina își zugrăvi toată locuința în negru, puse lacăt la poartă și nu o mai deschise niciodată, stînd toată ziua să ofteze și să se bocească.
Soarele avea la el acasă, între alte jivine, o lamie (un fel de femeie-balaur). Această lamie, simțind în apropiere de ea copila, zise :
— Îmi miroase a carne regească !
— E fata mea, îi răspunse soarele, așa că să nu te atingi de ea.
Într-o zi, el trimise fata în grădină să ia o varză și, în vreme ce copila tăia varza, spunea :
— Așa cum troznește varza asta, inima mea se rupe la gîndul mamei !
Și izbucni în plîns.
Văzînd-o înlăcrimată, soarele o întrebă :
— De ce plîngi ? Tînjești după maică-ta ?
— Îmi vine să mor de dor, îi răspunse ea.
— Dacă vrei să te duci la tine acasă, cheamă vreun dobitoc să te poarte pîn-acolo !
Fetița căută cîteva dobitoace s-o ducă-n spinare, în vreme ce soarele chemă lamia și îi spuse :
— Dacă tu porți pe fata asta spre casa ei și flămînzești pe drum, ce ai să mănînci ?
— O mănînc pe ea.
— Și dacă îi-e sete, ce ai să bei ?
— Am să beau sîngele ei.
Văzînd că nu-i de făcut nimic cu balaura, soarele îi spuse fetei să caute alt animal.

Ea chemă pe cerb. Soarele îl întrebă :
— Vrei să duci pe fata asta acasă la ea ?
— Bucuros !
— Și dacă ți-e foame, pe drum, ce ai să mănînci ?
— Iarbă verde.
— Și dacă ți-e sete, ce ai să bei ?
— Apă proaspătă de la izvoare. Atîta numai că atunci cînd voi ajunge acasă, maică-sa să-mi dea trei ocale de fîn.
— Bine ! Așa să fie !
Cerbul luă copila și o puse pe ramurile coarnelor lui. Pe drum îl apucă foamea și spuse fetei :
— Urcă-te în copacul acesta. Dacă trece cineva care-ți spune să te cobori, tu să nu te dai jos pînă cînd nu mă voi întoarce eu.
Și fetița se urcă în copac.
Iată că o altă lamie, care se tot uita de jur împrejur, zări copila și o pofti să se dea jos, să mai stea de vorbă amîndouă.
— Nu mă dau jos, spuse fetița, că mi-e frică să nu mă mănînci.
— N-am să te mănînc.
— Atunci du-te la tine acasă și treci mai tîrziu.
Lamia se depărtă. Cînd văzu pe cerb sosind, fata îi spuse :
— Grăbește-te că vine o balaură să mă mănînce !

Fetița se urcă din nou între coarnele cerbului, care o luă la fugă. Ea spunea fiecărui om cu care se întîlnea pe drum :

— Dacă întîlnești o femeie-balaur, să-i spui că cerbul și cu fata au luat o altă cale.

Ajungînd la palatul reginei, ei începură să zgîlțîie poarta. Dar degeaba. Poarta tot închisă rămînea. Atunci, bătînd cu pumnul în ușă, fata strigă :

— Mamă, deschide ! Eu sînt, fata ta, și m-am întors !

Mama îi deschise și, văzîndu-și copila și presimțind o nenorocire, nu prea se bucură. Fetele din palat, aflînd că domnița se reîntorsese, se duseră la regină și îi spuseră :

— Las-o să vină cu noi, să ne plimbăm și să ne jucăm !

Și regina își lăsă fata să se plimbe cu prietenele ei. Și toate împreună se îndreptară spre o grădină, care avea o poartă mare, ce nu voia să se deschidă. Dar cînd o atinse fata reginei, poarta se deschise și cum intră domnița se închise în urma ei.

Tovarășele de joacă rămaseră acolo să aștepte, dar văzînd că domnița nu se întoarce, și că poarta tot închisă rămîne, se duseră foarte întristate să povestească reginei ce se întîmplase.

Și regina căzu iar în tristețea ei veche. Tot rătăcind prin grădină, copila văzu oameni și dobitoace, care fuseseră schimbați în piatră.

Printre aceste făpturi împietrite era și un rege, care ținea în mînă o hîrtie pe care scria aceste cuvinte : „Femeia care va fi în stare să stea trei zile, trei nopți și trei săptămîni fără să doarmă, mă va face să înviez și am s-o iau de nevastă."

Prințesa înțelese și stătu trează, petrecîndu-și vremea citind cărți.

După ce trecură trei nopți, trei zile și trei săptămîni, se abătu pe acolo un om, care vindea roabe. Domnița scoase capul pe fereastră și întrebă pe drumeț :

— Cît ceri pentru o slujnică ?

— Cît vrei să-mi dai.

Și aruncînd negustorului un pumn de gologani, ea lăsă în jos o funie de care se agăță roaba. Fata reginei o trase pînă la ea.

— Trebuie să veghezi, îi spuse, două sau trei nopți, să pot dormi puțin, fiindcă n-am mai dormit de mult din pricina făgăduielii cuprinse în hîrtia pe care o ține regele. Și cînd regele va învia, îți poruncesc să mă trezești !

Și după ce povesti ce scria în acea hîrtie, se culcă și adormi.

Dar servitoarea se grăbi să-i scoată hainele și se îmbrăcă ea însăși cu ele, ca s-o ia de nevastă regele cînd s-o trezi.

După trei săptămîni, Măria Sa învie și o întrebă pe sclavă :

— Cine ești ?
— Sînt femeia care veghează, fără să doarmă, trei zile, trei nopți, trei săptămîni.
Și regele o luă de nevastă.
În același timp o întrebă cine era femeia care dormea.
— O sclavă pe care am cumpărat-o, pentru că mi-era frică să stau singură.
Cînd fata reginei se trezi, regele îi spuse soției sale :
— Ce să facem cu sclava asta ?
— Puneți-mă să vă păzesc gîștele, spuse prințesa, care auzise.
Și îi făcură o colibă, ca să locuiască în ea.
În colibă sărmana fată plîngea toată ziua gîndindu-se la fiecare nenorocire prin care trecuse.
Regele, auzind de două sau de trei ori cum se bocește, se apropie de ea și o întrebă :
— De ce plîngi ?
Și fata reginei îi povesti tot ce se întîmplase.
Atunci regele se căsători cu ea, iar pe roaba mincinoasă a tăiat-o într-o mie de bucăți.

Traducere de VICTOR EFTIMIU

Diavolii păcăliți

UN OM își trimisese băiatul la diavoli, ca să învețe drăcovenii.

După un an învățase atîtea, încît își întrecuse dascălii. Taică-su se duse să-l caute și să-l aducă acasă. Acolo, băiatul îi spuse :

— Mîine am să mă prefac în cal, dar într-un cal cum nu s-a pomenit mai frumos. Dumneata o să mă vinzi, după cît prețuiesc, dar să nu dai, o dată cu mine, cureaua care mă ține legat de grajd !

A doua zi, într-adevăr, se prefăcu în cal.

Tatăl său îl duse la tîrg și-l vîndu pe nu știu cîte mii de piaștri, avînd grijă să păstreze cureaua. Băiatul-cal fugi de la cumpărător și se întoarse acasă.

A doua zi, altă schimbare, de rîndul acesta într-un catîr și tatăl se duse-n tîrg să-l scoată la vînzare. Sosiră diavolii la care învățase flăcăul și-l întrebară pe negustor cît cere pe catîr. Se înțeleseră de preț și începură să-i numere banii.

— Dar să știți că nu vă dau cureaua ! zise tatăl, după ce puse mîna pe bani.

— Ba trebuie să ne-o dai !

Și se luară la ceartă : catîrul o luă la fugă și dracii se luară în goană după el.

Văzînd că nu poate scăpa, catîrul se preschimbă în iepure, iar diavolii în cîini și se luară după el. Iepurele era cît p-aci să fie prins și se prefăcu în măr, care căzu în șorțul unei regine.

Cîinii luară chipul a doi dervișI [1] și spuseră reginei :

— În numele lui Alah, dă-ne mărul care ți-a căzut în șorț, că umblăm după el de cîteva zile de ne-au trecut nădușelile.

— N-o să vă fac rușinea să vă trimit la plimbare pentru atîta lucru ! le răspunse regina. Pentru un biet măr vă căzniți atîta ? Poftim, luați-l și lăsați-mă-n pace !

Și le aruncă mărul.

Mărul se prefăcu în bobi de mei, care se risipiră pe pămînt. Cît ai clipi din ochi, dervișii se preschimbară în găini și începură să ciugulească meiul. Meiul atunci se schimbă în vulpe, care mîncă găinile. Atît de bine învățase flăcăul notru diavoleasca meserie, încît le veni de hac chiar celor care îl dăscăliseră.

Traducere de VICTOR EFTIMIU

---

[1] Dervișul este un fel de călugăr-cerșetor musulman, care se învîrtește pe loc, pînă cînd cade amețit. (N.T.).

Frumoasa pămîntului

A FOST ȘI N-A FOST. A fost odată un rege care avea trei feciori. El mai avea, de asemenea, o grădină în care se afla un măr cu roadele de aur și un puț. Și-n acest puț locuia o lamie — o femeie-balaur — care în fiecare zi ieșea de acolo și lua un măr de aur.

Într-o zi, băiatul cel mare veni în fața tatălui său și-i spuse :

— Tată, însoară-mă !

— Cu dragă inimă, îi răspunse regele, dacă ești în stare să ucizi lamia, te însor !

Flăcăul se duse îndată să cumpere un arc, se puse la pîndă și-n clipa cînd balaura ieșea din puț, o săgetă cu arcul, dar fără s-o poată răpune.

Al doilea băiat ceru tatălui său același lucru și primind același răspuns încercă, dar fără să izbutească, să omoare lamia.

La rîndul său, fiul cel mic se duse la taică-său, care îi răspunse ca și celorlalți doi băieți. Fiul cel mic cumpără un buzdugan, o măciucă numită de

turci *topuz*, și care avea vîrful mai gros, un fel de bilă plină de cuie, se sculă de cu noapte și se puse la pîndă în grădină. Lamia, după cum îi era obiceiul, ieși din puț, ca să ia un măr. Cum o văzu, băiatul o lovi în cap cu buzduganul și-o ameți, dar lighioana, tîrîndu-se cu greu ajunse la marginea puțului și se cufundă în el.

Mare fu necazul flăcăului, care, după ce se gîndi ce să facă, își chemă slujitorii și le spuse :

— Am să mă leg de frînghia asta și-am să cobor în fîntînă, iar voi, cînd voi trage de frînghie, o să mă scoateți afară. Și, într-adevăr, după ce se legă și coborî în fundul puțului, dădu peste lamie și peste frumoasa pămîntului, pe care acel balaur o răpise și-o ținea acolo.

El legă lamia, apoi pe frumoasa pămîntului ; apoi se legă pe el însuși și scutură frînghia, iar servitorii traseră de ea și după ce scoaseră lamia și pe frumoasa pămîntului tăiară legătura și feciorul cel mic al regelui căzu în fundul puțului. Acolo găsi o deschizătură, sub pămînt, și porni prin ea și tot umblînd, dădu peste un munte și se culcă la umbra unui copac. Iată că pe cînd dormea, veni un șarpe, care se urcă în copac, să mănînce niște pui de pasăre, care se aflau într-un cuib.

Zgomotul făcut de șarpe trezi pe flăcău, care, văzînd tîrîtoarea, o ucise.

Şi-atunci iată că veni vulturul, care locuia în acel cuib împreună cu micuţii lui şi văzînd şarpele ucis, se întrebă :

— Cine l-o fi omorît ? Fără îndoială omul care doarme la poalele acestui copac !

Şi, întinzîndu-şi aripile, îl adăposti la umbra lor.

— Ce dulce somn am mai dormit ! strigă tînărul, trezindu-se.

— Tu ai omorît şarpele ? îl întrebă vulturul.

— Eu, da !

— Şi ce răsplată vrei pentru binele ce mi l-ai făcut ?

— Nici una ! Afară numai, de rugămintea să mă duci la mine-acasă !

— Să mergem, răspunse vulturul. Dar cînd voi striga eu „ga !“ să-mi dai o bucată de carne !

Vulturul se lăsă încălecat de feciorul regelui şi după ce zburară ei ce zburară, parărea strigă „ga !“ şi călăreţul îi dădu o bucată de carne şi, după o vreme, îi mai dădu una. Cînd se apropiară mai strigă o dată „ga !“ şi cum flăcăul nu mai avea carne, îşi tăie o bucată din pulpă şi-o vîrî în ciocul zburătoarei. Dar vulturul n-o înghiţi, ci o păstră în cioc. Cînd coborîră pe pămînt zburătoarea îl întrebă :

— Da' de ce şchiopătezi ?

— Cînd ai strigat a treia oară „ga !“, eu nu mai aveam carne şi mi-am tăiat o bucată din pulpă, ca să ţi-o dau !

Atunci vulturul îi dădu carnea omenească pe care o ținea în cioc, și-o lipi la loc în pulpă, apoi îi zise :

— Ia aceste trei pene, una roșie, una albă, a treia neagră. Cînd vei trece pe buze pana roșie, ai să vezi ivindu-se un cal înaripat. Dacă vei trece pe cea albă, o să vezi ieșind din pămînt un palat de toată frumusețea. Cînd vei trece pe buze pana cea neagră, o să te pomenești cu sclavi și cu bani cîți or să-ți fie voia !

În vremea aceasta, regele, care nu mai trăgea nădejde să-și vadă al treilea fecior, înecat în puțul lamiei, închise pe frumoasa pămîntului într-un turn, înconjurase acel turn cu un șanț de apă și trimisese crainicii să strige pe toate ulițele că cel dintîi flăcău care va sări dintr-un singur salt șanțul ce înconjura turnul va lua de soție pe frumoasa pămîntului. Mulțime de oameni veniseră să-și încerce norocul, dar nici unul nu ieși biruitor. Iată că sosi și băiatul regelui. El își trecu pe gură pana roșie și pana roșie se prefăcu într-un cal înaripat. Încălecîndu-l, flăcăul sări șanțul și mare fu bucuria stăpînitorului acelor ținuturi cînd văzu că îndrăznețul era însuși copilul său.

Îi dete de soție pe frumoasa pămîntului. Tînărul soț își trecu pe buze pana cea albă și iată că un palat de-o nemaiasemuită frumusețe, mai strălucitor

decît însuși palatul regelui, se ivi din pămînt. Iar cînd mirele-și mai trecu și pana neagră peste gură, mulțime de slujitori și cufere pline de aur, pietre scumpe și arginți umplură odăile palatului, iar regele porunci mari petreceri și ospețe pentru supușii săi, iar pe slujitorii necredincioși, care tăiaseră frînghia, ca să-l înece-n puț pe-al treilea și cel mai vrednic băiat al său, puse să-i taie gîzii în bucăți și-n bucăți îi tăiară.

Traducere de VICTOR EFTIMIU

Leul dăruitor de aur

A FOST ŞI N-A FOST, a fost odată un muncitor care avea o nevastă şi un băiat. Ei trăiau într-o sărăcie cumplită, trăiau din ce cîştiga bărbatul, cărînd pietre cu cîţiva măgari pe care îi avea. Se ducea să caute acele pietre la un ceas depărtare de oraş şi nu se ducea niciodată mai departe. Într-o zi, văzu în cale un leu, care se încălzea la soare, întins pe o lespede. Văzînd că acel leu se ridică, omul se înspăimîntă foarte, rămase îngheţat de frică. Dar leul, dîndu-şi seama că acel muncitor nu-i voia răul, ba, dimpotrivă, îi era frică, se culcă din nou pe lespedea caldă.

La rîndul său, muncitorul văzînd că leul se culcase iar, se apropie de el şi leul iar se ridică şi iar se culcă. Iar omul îşi zice : „Ia să m-apropii de el, să vedem ce-o să-mi facă. Dacă era vorba să mă mănînce, mă mînca de la început. Dar îmi trece prin cap că ar putea să-mi facă vreun bine."

Într-adevăr, văzînd că acel om are gînduri paşnice cu el, leul se ridică şi căscă o gură mare, lăsînd

să cadă din ea un ban de aur, care făcea o mie de piaștri. Pe urmă se culcă iar. Omul, beat de bucurie, luă galbenul, își încărcă măgarii cu pietre și se întoarse acasă vesel, strălucind de fericire. Își descărcă pietrele și povesti neveste-si de ce era atît de bucuros.

— Ia te uită ce mi-a dat un leu, pe care l-am întîlnit în cale! Dacă mi-ar da cîte unul în fiecare zi, am ajunge bogați, nevastă!

A doua zi, se duse iar, împreună cu măgarii, la locul unde se odihnea leul și iar se alese cu un ban de aur. Cîteva zile ținu povestea asta, pînă cînd femeia spuse cărăușului:

— Știi ce-ar trebui să faci? Să închizi cu niște gratii de fier locul de odihnă al leului, ca să nu poată nimeni să pătrundă pînă la el, să-l lase lumea-n pace. Și fiindcă ne face-n fiecare zi darul ăsta de preț, se cuvine să-l răsplătim și noi, ducîndu-i patru ocale de carne și trei ocale de lapte.

Omul îndeplini tot ce-l sfătuise soția.

În fiecare zi ducea de mîncare leului, de la care primea, tot în fiecare zi, același dar. În doi-trei ani își ridică o casă mare. Avea o mulțime de slujitori.

Oamenii care vedeau pe acest biet muncitor ajuns atît de avut, nu mai știau ce să spună de uimire.

— Oricîți bani ar fi cîștigat el, cu zece sau chiar douăzeci de măgari, nu se poate să fi strîns atîta

avuție, să-și fi ridicat o asemenea casă. Trebuie să fi găsit vreo comoară !

Pînă la urmă, aflară povestea cu leul.

Într-o bună zi, băiatul muncitorului pricopsit, jucîndu-se cu tovarășii lui, aceștia îi spuseră :

— Nătărăule, fricosule, să nu mai vii în mijlocul nostru ! Taică-tău a găsit undeva un leu, care-i dă aur în fiecare zi, dar ție părinții nu ți-au spus nimic, fiindcă știu că ești un dobitoc.

Înfuriat pe tovarășii lui de joacă și supărat pe părinții săi, care nu-i spuseseră nimic de comoara lor, neluîndu-l în seamă, ca pe un prost, se duse la maică-sa și-i spuse :

— Mamă, prietenii mei mi-au spus că noi eram săraci înainte, că tata era un biet truditor, care trăia de pe urma cîtorva măgari, cu ajutorul cărora căra pietre. Astăzi văd că e bogat, are o casă mare cît un palat și eu însumi sînt slujit de mai mulți servitori. De unde are avuția asta ? N-ați închis cumva, între niște gratii de fier, un leu pe care-l hrănește și care l-a pus pe urmele unei comori ? De ce mi-ați ascuns lucrul acesta ? Au nu sînt eu fiul vostru ?

— E drept, îi răspunse maică-sa, că am închis între ziduri un loc în care se află un leu, care ne dă în fiecare zi cîte un galben, dar tu nu trebuie să te apropii de el, fiindcă nu te cunoaște și te-ar face bucățele !

— Așa ! Atunci am să iau o sabie și am să-l omor, dacă s-o repezi la mine ! Te rog, numai, să-mi dai o slugă și un cal și fii fără grijă, că n-are să-mi vie de hac !

Mama se porni pe plîns și pe bocete, încredințată că leul abia îi va vedea băiatul și se va repezi la el și-l va sfîșia. Biata femeie blestema pe tovarășii flăcăului, care-i vorbiseră așa.

Pînă la urmă îi spuse :

— Mă duc să-i spun lui taică-tu și ce va hotărî el, va trebui să i te supui !

Aflînd gîndurile fiului său, îl chemă și-i spuse :

— Ce-ți trecu prin minte să te duci la leu ? Nu știi că abia te va zări și se va arunca asupra ta și te va înghiți ? De ce vrei să ne lipsești de acel ban de aur pe care ni-l dă în fiecare zi ?

— Orice mi-ai spune dumneata, răspunse fiul, n-am să mă clintesc din hotărîrea mea și-am să mă duc să văd ce este acolo, fiindcă mi se pare că vă bateți joc de mine ! Dați-mi cheia de bună voie, altminteri am s-o iau cu sila.

Și-și amenință mama că o va ucide.

Sărmana n-avu încotro și-i dădu cheia de la cușca leului. El luă un cal și un slujitor și plecă. Ajungînd acolo, leul, cînd se deschise ușa, recunoscu pe feciorul omului care primea de la el un ban de aur în fiecare zi și se culcă iar. Dar, cînd îl văzu venind spre el cu sabia întinsă, se ridică iar în picioare.

Flăcăul se repezi la el și-l răni ușor la coadă. Dar nu i-a fost de-a bună, căci fiara-l prinse-n gheare și-l făcu bucăți-bucăți.

Servitorul își aștepta stăpînul, dar degeaba-l aștepta, căci tînărul său stăpîn era pe lumea cealaltă... El luă calul și se întoarse acasă. Mama băiatului îl întrebă unde-i este odrasla, de ce-a rămas acolo?

— Iată ce s-a întîmplat. L-a tăiat pe leu cu sabia și leul l-a sfîșiat!

Auzind aceste vorbe, sărmana femeie izbucni în lacrimi și văicăreli. Bărbatul ei, de asemenea, auzind de moartea feciorului său se puse și el pe plînsete.

După două săptămîni, el ridică un mormînt chiar pe locul unde acesta murise și se duse la leu, să-i ceară obișnuitul ban de aur, dar leul nu voi s-audă așa ceva, crezînd că însuși părintele își pusese fiul la cale.

A doua zi se duse iar și începu să se roage de leu.

— Îndură-te! îi spuse el, plîngînd, dă-mi ca și pîn-acum galbenul, că am sărăcit și nu mai am nici pîine să mănînc. Mi-ai omorît copilul, dar nu mai sînt supărat pe tine!

Leul îi răspunse:

— Am să-ți dau banul de aur, iar tu ai să-mi aduci obișnuitul tain, dar prieteni de azi încolo n-o să mai fim, căci văzînd mormîntul fiului tău ai să mă

blestemi. Ura și spaima o să-ți umple inima, iar eu, la rîndul meu, gîndindu-mă la sîngele care mi-a curs din coadă, nu vreau să te mai văd în ochii mei! Dar dacă mi-aduci tainul de mîncare, am să-ți dau banul de aur.

Și amîndoi, omul și leul, îmbătrîniră în bună pace și fură mulțumiți.

Traducere de VICTOR EFTIMIU

Balta fermecată

ÎNCEPUTUL POVEȘTII : bună seara, boieri dumneavoastră !

A fost odată într-o vreme un împărat și avea trei băieți ; și s-au făcut mari, de au ajuns să fie buni de însurat. Atunci bătrînul împărat a luat trei săgeți și trei arcuri. A dat fiecărui băiat cîte un arc și cîte o săgeată ; și le-a spus să meargă la locul cel mai înalt din curțile sale și fiecare să-și arunce săgeata ; și la ce casă va cădea săgeata, fata din acea casă să o ia de nevastă. S-a urcat la locul cel mai înalt din curțile împărătești feciorul cel mai mare ; dă cu săgeata și cade în ograda unei curți. Acolo trăia o fată frumoasă de împărat și o ia de nevastă. S-a suit și cel de al doilea ; dă cu săgeata și cade într-o casă frumoasă, în care era o fată frumoasă ; și o ia și el de nevastă. Acum a mai rămas cel mai mic. Am uitat să vă spun că împăratul încă înainte de a le da săgețile a făcut deosebit de curțile sale trei palate și le-a spus :

— Dragii mei, să vă însurați și să vă așezați cu nevestele voastre în palatele voastre, iar cînd voi muri, acela din voi care va avea să fie împărat, să se mute în curțile mele !

Feciorii de împărat s-au bucurat de vorbele acestea. S-a însurat, așadar, cel mai mare, s-a însurat și cel mijlociu și a rămas cel mai mic. Dar cel mai mic tot tărăgăna mereu. Ba azi are să dea cu săgeata, ba mîine și vremea trecea. Feciorii de împărat făceau deseori masă mare și pofteau și pe tatăl lor și stăteau și se veseleau. Și cum stăteau într-o zi la masă, la feciorul cel mai mare, împăratul zice către cel mai mic :

— Dragul meu, ai face bine să-mi împlinești dorința și să dai și tu cu săgeata, să te însori, să-ți văd nevasta și să mor cu inima împăcată.

Atunci feciorul de împărat i-a spus :

— Tată, nu vreau să-ți stric inima ! Mîne voi arunca și eu cu săgeata și unde va cădea, de acolo îmi voi lua și eu nevastă !

A dat Dumnezeu de s-a făcut ziuă. Se suie la locul cel mai înalt din curțile împărătești, își aruncă săgeata și nu o lasă din ochi ; și merge ea departe, departe și, în sfîrșit, a căzut.

Feciorul de împărat coboară, se uită încoace, se uită încolo ; unde i-a căzut săgeata nu e nimic. Se uită să-și afle săgeata unde e — și ce să vadă ? O baltă mare și în ea, în mijlocul bălții, o broască, în gură

cu o săgeată, înoată să meargă la cuibul ei. Feciorul de împărat nu pierde vreme, se repede înăuntru în baltă și apucă broasca, cu săgeata cu tot. O ia și merge acasă și o aruncă într-o cameră. Dar e nenorocit și necăjit, ce să spună tatălui său ? ! Alungă toate slugile, ca să nu afle nimic cumnatele lui și să-și bată joc de el. Ce-i vine în cap ? Să meargă la vînat ! Într-o zi aduce un vînat frumos, îl anină înaintea porții și-și zice : „Să merg la tatăl meu să-i spun numai să nu spună fraților mei".

Merge la tatăl său și-i spune ce i s-a întîmplat. Tatăl său s-a supărat mult pentru că l-a nenorocit pe băietul său cel mai bun. Vezi, că pe cel mai mic îl avea cel mai drag, mai mult decît pe ceilalți doi. Și-i spune :

— Vai, dragul meu, așa a fost să fie voia lui Dumnezeu, să rămîi neînsurat !

Cît a stat feciorul de împărat la tatăl său, broasca a dereticat prin casă. A ieșit din pielea de broască, de nu-ți venea să-ți crezi ochilor, și s-a făcut o fată frumoasă de împărat. A aprins focul, a gătit vînatul, a întins masa, a pus bucatele deasupra și s-a vîrît înapoi în pielea ei de broască și s-a așezat în colț. Feciorul de împărat vine, intră în casă și ce să vadă ? ! Dereticat, gătit, masa întinsă !

„Hm, zice, oare cine le face toate acestea ? !"

Se uită încolo, se uită încoace ; nu vede pe nimeni ! Se așază la masă, se ospătează, pune într-o farfurie

o bucățică mai bună pentru broască și se duce. Cînd vine înapoi, a găsit casa măturată, blidele spălate, dar om nu vede nici urmă.

„Aa, stai, își zice, e ceva la mijloc ce mi se întîmplă aici în casă; mîine am să merg la vînat să aduc ceva sălbătăciune și am să o atîrn iarăși la poartă; și apoi am să mă ascund."

A doua zi s-a sculat și a mers la vînat; a ucis un iepure, l-a aninat de poartă, s-a schimbat, a coborît scările și a încuiat poarta pe dinafară. Mai tîrziu ceva, s-a întors iarăși printr-o portiță din grădină și merge în casă și se ascunde. Dar aceea, cum a văzut că feciorul de împărat s-a dus și l-a auzit încuind poarta pe dinafară, iese frumușel din pielea ei de broască și se face fată frumoasă de împărat. Feciorul de împărat o vede și cît pe ce să se prăpădească, de frumoasă ce era. Ea însă nu l-a zărit, aleargă la fereastră și bate din palme. Atunci feciorul de împărat vede o broscuță mică, hup! hup! pe scări în sus. Și cum a ajuns în fața broaștei își aruncă pielea și începe să-i ajute, căci și ea s-a făcut o fată slujnică. Jupoaie iepurele, aprinde focul, gătește mîncarea; și fata de împărat îi ajută la pus masa. După ce broscuța își isprăvește lucrul, se vîră în piele și se duce. Și atunci se duce și cealaltă broască mai mare în pielea ei și se așază în colț. Atunci, feciorul de împărat, încet, încetișor, cum a

venit, se duce prin portița cea mică și se întoarce prin poarta cea mare, o deschide și se suie în sus pe scări. Intră înăuntru în casă, vede masa gata, se așază, mănîncă, apoi începe să se plimbe în sus și în jos prin casă. La urmă merge lîngă broască, o dezmiardă și-i spune :

— Aa, tu ai fost să fii partea mea ! Orice ai fi tu, eu nu mai iau pe alta, o dată ce ai apucat săgeata ! Nu mai vreau să-mi caut altă nevastă. Dar tu să-mi grăiești și să-mi spui cine vine de-mi gătește masa și-mi deretică prin casă ?

Broasca se uită cu drag la el, dar nu-i spune nimic. De unde pînă unde, nu știu cum s-a auzit că săgeata lui a căzut într-o baltă și că în palatul lui ține o broască. Într-o zi, cumnatele lui i-au spus :

— Nu-ți aduci la noi și nevasta, s-o vedem și noi ?

— Eu doar nu sînt însurat, le spune feciorul de împărat, cum să-mi aduc nevasta să o vedeți ? !

Necăjit de această întrebare, a plecat. Vine acasă, găsește iarăși masa gata, se așază la masă și mănîncă. Altă dată, se ascunde iarăși, și, cum merge ea, ca să bată din palme, să vină broscuța cea mică, feciorul de împărat se repede, apucă pielea de broască și o aruncă în foc. Dar broasca aleargă țipînd :

— Ard, vai ard ! Repede apucă feciorul de împărat pielea ei din foc și o aruncă într-un lighean de aur cu apă. Apoi cade la picioarele ei și o roagă să nu mai intre în pielea ei de broască și să nu-l mai chinuiască.

— Nu vezi cît sufăr, îi spune, că nu mă pot arăta în lume ca să nu-și bată joc de mine frații mei, în vreme ce tu ești mai frumoasă decît cumnatele mele ? !

Atunci, aceea i-a răspuns :

— Sînt de neam împărătesc, dar Dumnezeu ne-a blestemat neamul și ne-a scufundat împărăția, și ca să putem trăi acolo în mijlocul bălții, Dumnezeu ne-a dat piele de broască. Acolo în baltă e și toată averea mea, și un vrăjitor ne-a spus că îndată ce se va găsi cineva să mă aibă dragă și să nu blesteme ceasul în care m-a găsit, mă voi face iarăși om. Și acuma, deci, cînd te-am văzut că într-adevăr mă iubești, am să te fac fericit și cumnatele tale or să rămînă de rîsul lor.

Acela era să înnebunească de bucurie. Iar ea i-a spus să arunce pielea ei într-un izvor, ca să se prefacă în rouă. A făcut precum i-a spus. Și s-au grăit să rămînă așa o bucată de vreme și să nu spună nimănui nimic.

Într-o zi era ziua împăratului celui bătrîn. Fratele cel mai mare face masă mare și cheamă pe toți la masă. Și-și bat joc de cel mai mic și-i spun :

— Nu vii și tu cu nevastă-ta, s-o vedem, să stăm de vorbă, ca să ne mai treacă vremea ? !

Și acela pleacă și merge acasă foarte amărît. Nevasta îl întreabă :

— Ce ai, de ești amărît ?

— Ce să am ! ? Fratele meu mai mare dă o masă, pentru că e ziua tatălui meu, și, ca să-și bată joc de mine, mi-au spus și mie să vin cu nevasta mea.

— Bine, spune ea, dacă vrei, mergem ! Și în loc să-și bată joc de noi, ne vom bate noi joc de ei ! Haide, du-te la balta ceea, de unde m-ai luat, și să strigi : „Oaac, oaac !“ Și după aceea ai să auzi : „Pi-chi-chi, pi-chi-chi !“ Iar tu să spui că te-a trimis Florica, fata voastră, ca să-mi dați vergeaua cea de aur, ce-o țineți în colțișor, și una de argint, și să-mi mai dați un ou de gîscă și două de găină. Și să le iei pe toate și să vii înapoi.

Acela, bietul de el, a făcut ce i-a spus. A mers la baltă, a strigat, precum i-a spus nevasta, i-au dat cele două vergele și trei ouă și a venit acasă. Atuncea ea l-a întrebat cînd are să fie masa la fratele lui și el repede i-a spus.

A doua zi, cînd avea să fie masa, dă o dată cu vergeaua cea de aur și deodată vin trei slujnice, dă de două ori, și a ieșit iarăși o slujnică cu un coș mare plin de straie de aur, femeiești și bărbătești, bătute cu diamante și mărgăritare. S-a îmbrăcat și s-a îm-

podobit ea și s-a îmbrăcat și el, cu mantii de aur, cu podoabe și blănuri scumpe și tot cu straie totului tot de aur. Apoi a dat unor argați vergeaua cea de argint și au mers, de au dat cu ea de caldarîmul drumului și de îndată s-a ivit un rădvan frumos de aur cu patru cai albi, și s-au oprit la scară. Cînd loveau cu copitele de caldarîm, scăpărau numai scîntei.

Cumnatele ei intrau, ieșeau, rîdeau : „Ha ! ha ! oare cînd are să vină broasca ? !“ Şi cum rîdeau ha-ha-ha, zăresc un rădvan frumos cu vizitei îmbrăcați în aur, cu patru cai oprindu-se la poartă. Se uită curioase cine se va da jos din rădvan. Se uită și văd cum viziteii se dau jos și iau de mînă o cucoană frumoasă, de-i ajută să se dea jos din rădvan. Se dă jos de dinapoi și feciorul de împărat. Aleargă ceilalți doi feciori de împărat și-și aduc în sus cumnata. Aceea vine, sărută mîna socrului ; socrul o îmbrățișează și o sărută. Ea îi dă oul cel de gîscă, dă mîna cu un cumnat și-i dă un ou de găină, dă mîna cu celălalt cumnat și-i dă celălalt ou. Și ei încep să rîdă :

— Halal, ce bucurie de daruri ne-a adus ! Ouă de găină !

Dar ea nu spune nimic, ci numai se face a zîmbi. Apoi a spus socrului să spargă oul. Cînd colo, ce să vadă ? ! Înăuntru o coroană împărătească frumoasă, cu totului tot de diamant. Ea singură cu mîna

ei o ia și i-o pune socrului ei pe cap. Sparg și celelalte două ouă și iau dinăuntru două ceasornice cu lanțuri scumpe de diamant. Atunci ea și el spun :
— Ziua de azi să ne fie și nouă de nuntă !
Și s-au făcut cîntări și veselie mare. Chiar în ziua ceea s-a făcut nunta, și au scos din baltă toată zestrea Floricăi și au trăit bine și noi și mai bine.

In romîneşte de VASILE GRECU

Soldatul roman

AU FOST ODATĂ trei soldaţi. Într-o bună zi s-au hotărît să pornească toţi la drum. Unul era din Roma, unul din Marino şi altul din Ariccia.
Tot umblînd aşa pe cîmp, iată că se făcu noapte. Primul spuse :
— Băieţi, hai să căutăm un adăpost !
Şi ceilalţi doi : „Să căutăm !"
Şi mergi, şi mergi pînă ce dădură de un grajd gol.
— Tot e mai bine decît pe iarba umedă, spuse romanul.
Şi cel din Marino :
— Să ne oprim aici, dar nu-i chibzuit să dormim toţi trei odată.
Şi cel din Ariccia :
— Să facem de gardă, fiecare din oră în oră. Încep eu.
Hotărîte astfel lucrurile, cel din Ariccia rămase de pază şi ceilalţi doi adormiră.
Nici nu trecuse o jumătate de oră şi apăru un uriaş.

— Ce faci aici? îl întrebă pe soldatul din Ariccia.
Acesta, fără să se mai uite măcar la chipul lui:
— Ceea ce cred eu și ceea ce-mi place.
Uriașul se repezi asupra lui, dar soldatul, mai iute decît el, scoase sabia și-i tăie capul. Luă și capul și trupul uriașului și se duse să le arunce într-o groapă. Apoi, fiindcă trecuse ora de gardă, îl chemă pe cel din Marino. El se deșteaptă și întreabă:
— A fost cineva?
— Oh, spuse soldatul din Ariccia, chiar un uriaș, dar acum nu mai suflă — și se așeză și el să doarmă liniștit.
Nici nu trecuse o jumătate de oră și un alt uriaș i se înfățișă și soldatului din Marino; era fratele geamăn al primului uriaș și-l întrebă:
— Ce faci aici?
Și soldatul:
— Nu ție trebuie să-ți dau socoteală de ce fac eu.
Uriașul se năpusti asupra lui, dar soldatul, mai iute decît el, cu o lovitură de spadă îi tăie capul. Îi adună apoi și cap și trup și le aruncă într-o groapă. Cînd se întoarse, începu să se gîndească: „Mai bine să nu-i spun nimic fricosului acela de roman. Dacă simte miros de hoituri de uriași pe aici, fuge de rupe pămîntul. Se sculă și romanul.

— Ți s-a întîmplat ceva ?
Și soldatul din Marino :
— Nu, nimic, poți fi liniștit.
În timpul gărzii romanului, iată și al treilea uriaș :
— Ce faci aici ?
Și romanul :
— Ce-ți pasă ?
Aprig ca fulgerul, nici nu l-a lăsat bine pe uriaș să se azvîrle împotriva lui, că și scoase spada și-i tăie capul. Luă apoi capul și trupul și se duse să arunce totul într-o groapă.
„Gîndindu-mă mai bine — își spuse el — de ce să nu văd eu de unde a venit uriașul acesta ?“ Și-i lăsă pe tovarășii săi adormiți, și-o porni la drum. Și mergi, și mergi pînă ce dădu de o căsuță, cu una din ferestre luminată. Se apropie, se uită pe geam și văzu trei bătrîne, care vorbeau în jurul unui foc.
— A sunat de miezul nopții, spunea una, și bărbații noștri încă nu s-au întors.
— Eu încep să-mi fac gînduri negre, spunea alta.
Și a treia :
— Să mergem în întîmpinarea lor.
Spuse prima :

— Este o idee foarte bună. Eu iau cu mine felinarul fermecat, ce te face să vezi pînă la o sută de mile depărtare.

— Eu, spuse a doua, iau spada care dintr-o singură învîrtitură ucide o armată întreagă.

A treia spuse :

— Iar eu iau pușca în stare să omoare și lupoaica ce face de gardă la palatul regelui.

Și începură să coboare scara.

Romanul se așeză în spatele porții, cu spada gata de atac. Cum ieși prima bătrînă cu felinarul în mînă, poc ! o lovitură neașteptată și o lăsă fără viață, nedîndu-i răgaz măcar să mai spună „Doamne !". Ieși și a doua bătrînă și poc ! la fel cum făcuse cu prima. Ieși și a treia și poc ! și cu a treia.

Cînd soldatul se convinse că cele trei babe o porniseră pe lumea cealaltă, luă felinarul, spada și pușca. „Of, spuse el, să vedem acum dacă-i adevărat ce spuneau ele."

Ridică felinarul, și iată că la o depărtare de o sută de mile îi apăru o armată în fața palatului regelui, iar la poartă, în lanț, o lupoaică cu o limbă de foc.

— Aș vrea să-mi împlinesc o curiozitate, spuse soldatul și ridică spada în aer, rotind-o cu putere. Apoi privi în lumina felinarului miraculos și văzu că toți

soldații erau morți. Atunci ochi lupoaica cu pusca și poc ! lupoaica se prăbuși moartă la pămînt.

— Ei, acum să merg să văd...

Și mergi, și tot mergi pînă ce ajunse la palatul regelui. Făcu un salt peste soldații morți și peste lupoaica moartă, bătu în poatra palatului, strigă, dar nu apăru nici urmă de suflet omenesc.

Se sui pe o scară, trecu prin saloane și camere fără să dea de nici un slujitor măcar. Pînă cînd, în cea mai frumoasă cameră, pe un fotoliu văzu o preafrumoasă fată adormită.

Îi scăpase un papuc dintr-un picior. Soldatul l-a luat și și l-a pus în buzunar. Pe deget îi strălucea un inel și i-l luă. Avea un văl pe obraz, și i-l luă și pe acela ; dar era atît de frumoasă că înainte de a pleca cu papucul, inelul și vălul, îi dădu un sărut. Nici nu ieși bine soldatul, că frumoasa adormită, unica fiică a regelui, se trezi și-și chemă doamnele de onoare, de la care voi să afle cine fusese în camera ei. Dar ele știau și mai puțin decît ea. Atunci spuse :

— Duceți-vă la ferestre și priviți la cel ce iese acum pe poarta cea mare a palatului.

Doamnele de onoare făcură ochii mari cînd deslușiră bine că armata din fața palatului era distrusă, iar în pragul porții zăcea lupoaica moartă.

Și principesa :

— Alergați iute la rege și spuneți-i că un erou m-a eliberat de armata care mă ținea prizonieră și de lupoaica rea, care mă împiedica să ies !

Închipuiți-vă bucuria regelui la asemenea veste !

Chemă de îndată pe vestitorul palatului, ca să anunțe că salvatorul fiicei lui, chiar dacă ar fi vreun zdrențăros, se putea înfățișa la Curte, fiindcă regele, avea să-i dea mîna fiicei lui.

Între timp, soldatul roman se întoarse alături de camarazii săi, care abia se treziseră din somn.

Spuse soldatul din Ariccia :

— De ce nu ne-ai trezit mai devreme ?

Și cel din Marino :

— Era rîndul nostru să facem din nou de gardă.

— Nu mi-era deloc somn, spuse romanul, nevoind să le istorisească toate cîte se petrecuseră, și atunci discuția se sfîrși acolo.

Trecură multe zile, și în ținutul unde domnea tatăl fetei dezlegate de vrajă nu se înfățișase nimeni să-i ceară mîna.

— Cum se explică toate astea ? întrebă un oarecare.

— Și totuși prințesa e tare frumoasă, spuse un altul.

— Și e și foarte virtuoasă, adăugă cineva.

— Și e foarte bogată, mai spuse un altul.

Atunci prințesa avu o idee. Cu învoirea tatălui ei, ea deschise un han în plină cîmpie și puse să se atîrne următoarea firmă : „Aici se mănîncă, se bea și se doarme gratis trei zile".

Într-o seară trecură prin fața hanului și cei trei soldați.

„Aici se mănîncă... începu să citească soldatul din Ariccia, el fiind cel mai instruit dintre toți trei.

Și cel din Marino :

— Cine are bani să plătească ?

„...se bea și se mănîncă pe gratis", continuă cel din Ariccia.

Și romanul :

— Gratis ? Ai citit bine ?

— Foarte bine.

— Atunci este întocmai ceea ce ne trebuie !

Cei trei soldați intrară, comandară și fură serviți chiar de prințesă. Ajunși la fructe, prințesa întrebă :

— Voi care colindați prin lume, ce noutăți aduceți ?

Cel din Marino, fiind cel mai guraliv, povesti isprava sa cu uriașul și cel din Ariccia, ca să nu fie mai prejos, povesti și el întîmplarea sa.

— Și dumitale, se adresă prințesa soldatului roman, nu ți s-a întîmplat nimic ?

— Ce vreți să i se fi întîmplat ? întrebară într-un glas tovarășii săi. Este atît de sperios, că dacă zboară noaptea vreo muscă mai tare, el o ia drept un monstru zburător.

— Ei bine, spuse romanul, atins în mîndria lui de soldat, dacă vreți într-adevăr să știți ce-a fost, aflați că am omorît și eu un uriaș. Ba chiar am făcut și mai mult — și istorisi din fir-a-păr toate pățaniile lui.

Închipuiți-vă mulțumirea fiicei regelui !

— Și vălul, inelul și papucul pe care i le-ai luat fetei le mai păstrezi ?

— Cum să nu ? răspunse romanul — și puse pe masă toate trei lucrurile. Iată papucul, iată inelul, iată și vălul !

Fiindcă băuse un pahar mai mult, romanul căzu într-un somn adînc de îndată ce termină ultimul cuvînt.

Și prințesa îi spuse băiatului de la han :

— Du-l, te rog, în camera pe care am pregătit-o și execută întocmai poruncile mele.

A doua zi de dimineață, romanul se trezi într-o cameră princiară. Se dădu jos din pat să se îmbrace și găsi un costum de prinț adevărat. Uimit, sună clopoțelul și trei valeți i se prezentară în livrea de mare ținută, întrecîndu-se care mai de care în reverențe.

Și al doilea :
— V-ați odihnit bine ?
— Alteță, spuse primul, este o zi minunată !
Și al treilea :
— Ce comandați pentru micul dejun ?
Romanul se uită bine la ei apoi spuse :
— Ce Alteță și iar Alteță ! Redați-mi uniforma mea și să isprăvim cu gluma !
Și ei :
— Baia este gata. Eu vă rad. Eu vă pieptăn și vă parfumez.
— Vreau uniforma mea, insistă romanul. Vreau să-mi revăd tovarășii !
— Tovarășii dumneavoastră vor veni imediat. Altețe, îi spuneau valeții, și unul îl tîra spre cada de baie, altul spinteca aerul cu briciul, și altul destupa tot felul de sticle de parfum.
Romanul se lăsă în voia lor, și ei începură să-l săpunească, să-l radă, să-l pieptene, să-l parfumeze. Apoi îl îmbrăcară cu costumul de prinț și-i introduseră în cameră pe cei doi soldați, prietenii lui.
Cei doi, văzîndu-l atît de schimbat, rămaseră cu ochii holbați, și începură să-l întrebe :
— Cum de arăți astfel ?
— Poate știți voi ? le răspunse romanul. Eu nu !
— Vă voi spune eu adevărul, spuse regele, care intra chiar atunci în cameră, urmat de prințesă. Fiica

mea era vrăjită de o strigoaică și acest tînăr viteaz a salvat-o. De accea îi ofer mîna fiicei mele. Iar pe voi doi, fiindcă i-ați ucis pe cei doi uriași, ajutînd la salvarea fiicei mele, vă numesc duci.

Și totul se sfîrși cu veselie de nuntă și cu o masă ca la nuntă.

Traducere din limba italiană
de GEORGE LĂZĂRESCU

Ciucuraș, te-nvîrte acuș !

A FOST ODATĂ un tată care avea trei fete. Fiindcă o dată cu anii îmbătrînise și el, și nu mai putea aduce bani în casă, fetele lui începură să-i spună că devenise o greutate pentru ele și nu se mai vedeau în stare să-l întrețină și pe el.

Într-o bună zi, fără nici o milă, îi dădură un ghiont, și-i trîntiră ușa în nas.

Cînd se pomeni în stradă, bietul bătrîn, descurajat și cu inima zdrobită de durere, o porni la drum.

Și merse, și merse pînă ce apărură primele umbre ale nopții. Bătrînul, speriat de întuneric, se opri în mijlocul drumului fără să știe ce sfînt să mai invoce.

Mort de oboseală, se așeză pe un pietroi și în timp ce se cufundase în gîndurile lui, iată că-i apare în față o bătrînică și cu o voce pițigăiată îl întreabă :

— Ce te aduce prin părțile astea, om bun, la asemenea oră ?

Și bătrînul :

— Fetele mele m-au dat afară din casă, și în noaptea asta chiar că nici nu știu unde să trag.

— Vreau să te ajut, spuse băbuța. Ia acest șervețel, ți-l dăruiesc din toată inima. Cînd vei spune : „Șervețele fermecat, pune masa imediat !“ te va servi îndată. Vezi luminița aceea acolo în vale ? Este casa paznicului de la castel. Bate la poartă. El este un om cu o inimă de aur și nu-ți va refuza un blid de mîncare și o înghițitură de pîine.

Într-adevăr, abia bătu bătrînul în poarta paznicului, că acesta îi și deschise și-l pofti înăuntru, invitîndu-l să cineze împreună cu ei. Mai înainte de culcare îl întrebă dacă are vreo dorință.

— Da, răspunse bătrînelul. Aș vrea să-mi păstrați acest șervețel de masă. Dar feriți-vă să rostiți : „Șervețele fermecat, pune masa imediat !“

Și paznicul :

— Fii liniștit, nimeni nu va spune nimic șervețelului dumitale. Îl împăturesc în patru, apoi în opt, și-l pun în sertarul acesta. Noapte bună !

Bătrînul se duse la culcare liniștit. De cum paznicul îl auzi că sforăie, își chemă soția și cei patru copii, două fete și doi băieți, și se așezară cu toții în jurul mescioarei, unde despăturise șervețelul fermecat.

— Mie mi se pare un șervețel la fel cu ale noastre, spuse soția.

Și fata cea mai mare :

— Ba mai are și cîteva rupturi.

— Așteptați, spuse tatăl lor. Apoi se uită spre șervețel și spuse : „Șervețele fermecat, pune masa imediat !“

Într-o clipă, întocmai ca florile ce răsar în iarba cîmpului, una albă și alta galbenă sau albastră... pe fața de masă apărură : o porție imensă de macaroane, apoi o pulpă de miel la tavă cu cartofi prăjiți, fructe, prăjituri, vin, cafele... O masă bogată, din care se înfruptară cu toții.

A doua zi de dimineață, cînd bătrînul se trezi, își ceru șervețelul. Dar vicleanul de paznic, în loc să i-l dea pe cel fermecat, îi dădu unul din șervețelele din casă.

Bietul bătrîn, cu inima plină de bucurie, luă calea întoarsă spre fetele lui. Bătu la ușă și veni să-i deschidă fata lui mai mare.

— Aha, spuse ea, te-ai întors ?

— Fata mea, n-o să vă mai fiu o povară de acum încolo. Am un șervețel fermecat.

— Frumoasă scuză, spuse fata, și chemîndu-le și pe celelalte două spuseră toate în cor : „Te-ai întors ca să mănînci pe spinarea noastră și la prînz și seara !“ Tatăl lor se apropie de mesuță, întinse șervețelul și le lămuri :

— Este de ajuns ca una din voi să spună „Șervețele fermecat, pune masa imediat !“ și șervețelul ascultă.

Încercă prima fată : „Șervețele fermecat, pune masa imediat !“ Încercă a doua și încercă a treia ; dar nu se întîmplă nimic. Atunci fetele se înfuriară, îl azvîrliră în stradă a doua oară.

Bătrînul o porni iar la drum și, pe înnoptat, se pomeni că se așază pe aceeași piatră, în marginea drumului. Și aceeași băbuță, cu vocea pițigăiată, îl întreabă :

— Tot aici te găsesc ?

Și bătrînul :

— Mi-au furat șervețelul și cînd m-am întors acasă, fetele m-au azvîrlit iarăși în stradă.

— Ia măgărușul acesta, îi spuse băbuța înduioșată, ți-l dăruiesc. Este fermecat. Cînd îi vei spune : „Rage !“, el va rage și în loc de i-ha ! i-ha ! din bot îi vor cădea o mulțime de galbeni.

Bătrînul nu mai știu cum să-i mulțumească și se întoarse la casa paznicului de la castel.

Paznicul, împreună cu soția și copiii, cînd îl recunoscură, n-au știut cum să-l primească mai bine. Apoi își dădură seama că avea cu el un măgăruș.

— Unchiașule, dă-ni-l nouă, spuse unul din băieți.

— Ți-l ducem în grajd.

Și iar celălalt :

— Îi dăm o grămăjoară frumoasă de fîn.

Și iar celălalt :

— ...și o găleată de apă.
— Vă mulțumesc, spuse bătrînul, dar nu cumva să-i spuneți : „Rage !“.
— N-ai teamă, că fiii mei sînt băieți cu judecată. Nu vor face nimic ce să nu-ți fie dumitale pe plac.
Bătrînul luă masa cu ei și apoi se duse liniștit să se culce. De cum îl auziră sforăind, tată, mamă și copii dădură buzna în grajd și începură să țipe cu disperare : „Rage ! Rage ! Rage !“
Închipuiți-vă acum fețele lor încremenite, cînd în loc de obișnuitele răgete i-ha ! i-ha ! auziră sunetul galbenilor și văzură cum se luminează ca ziua grajdul de atîta strălucire.
Tatăl îi dădu imediat ordin fiului său mai mare :
— Aleargă în goana mare la vecinul nostru și spune-i să-ți împrumute un măgar la fel cu ăsta cu părul cenușiu și cu pata asta albă în frunte.
Bătrînul, cînd să plece, a doua zi, luă măgarul pe care i-l dăduse paznicul, și se îndreptă fericit spre casă. Fetele, văzîndu-l că iar se întoarce începură să țipe :
— Aha ! Iar te-ai întors. Și crezi că tu nu erai de-ajuns, a trebuit să mai aduci și un măgar cu tine !
— Ei, da, dar este un măgăruș fermecat, spuse bătrînul.

— Lasă că știm noi, altă înșelătorie !
— Nu, nu, luați un cearceaf și veniți să vedeți.
Fetele se lăsară convinse și veniră cu un cearceaf cît două, mare cît toată camera. Atunci tatăl îl împinse pe măgar, care era cam îndărătnic, și începu să-i strige : „Rage ! Rage !“ o dată, de două ori, de trei ori...
Măgarul tăcea ca un pește. Pînă cînd fetele, văzînd că murdărise cu copitele de noroi cearceaful alb ca zăpada, luară un ciomag. Și dă-i, și dă-i, cînd în măgar, cînd în bătrîn, pînă ce se treziră amîndoi în stradă.
Și iar merse pribeagul și merse, și noaptea se pomeni pe aceeași piatră, mort de oboseală și disperat de cele întîmplate, cînd aceeași voce pițigăiată îl întrebă din nou :
— Iar te-ai lăsat înșelat ?
— Da, da, mărturisesc că așa este. Îmi pare rău din suflet.
Și băbuța :
— Ia acum biciușca cu ciucurașul ăsta frumos în vîrf. Te va ajuta să-ți recapeți și șervețelul și măgărușul. Cînd vei spune „Ciucuraș, te-nvîrte acuș !“ biciușca va începe să pornească și să plesnească în jur orbește și nu se va opri decît cînd vei spune tu „Ciucuraș, te-oprește acuș !“
Bătrînul luă biciușca și se duse direct la casa paznicului. Bătu, paznicul îi deschise și o chemă ime-

diat pe soția lui și pe copii. Îl întrebară toți ce-a mai adus cu el de astă dată.

Și bătrînul :

— Țineți-mi voi biciușca asta. Puteți să vă jucați cu ea și să plezniți cît vreți, dar vă rog frumos să nu spuneți cumva : „Ciucuraș, te-nvîrte acuș !“ Am avea necazuri.

Paznicul, soția, copiii, de îndată ce fură convinși că bătrînul se cufundase într-un somn adînc, luară biciușca și începură să pleznească cu ea.

„Ciucuraș, te-nvîrte-acuș !“ începu tatăl.

Și mama strigă mai cu putere : „Ciucuraș, te-nvîrte acuș !“

Iar copiii, cît îi ținea gura : „Ciucuraș, te-nvîrte acuș !“ se auzi de patru ori, fiindcă erau patru copii.

Nu vă pot spune cîte lovituri de bici începură să plouă peste întreaga familie. Niște pleznituri de le ridica pielea de pe ei. Tată, mamă și copii începură să se tînguie și să țipe de usturimi ; dar biciușca chemată de șase ori, părea mînuită de șase mîini diferite.

Atunci alergară la bătrîn să-l scoale din somn și să-l roage să-i ajute :

— Unchiașule, iubite unchiaș, bunule unchiaș, ajută-ne tu !

Bătrînul le spuse :

— Îmi dați înapoi șervețelul fermecat ?
— Da, spuse îndată tatăl, urmat de alți „da", la fel de grăbit rostiți de cinci glasuri odată.
— Îmi dați înapoi măgărușul meu ?
Și de astă dată primi un „da", fulgerător de iute.
Abia atunci bătrînul spuse biciuștei, în șoaptă, încît să nu-l audă cei ai casei : „Ciucuraș, te-oprește acuș !" și plezniturile de bici încetară.
A doua zi de dimineață, bătrînul se sui pe măgăruș și cu șervețelul și biciușca în buzunar o porni triumfător spre fiicele lui.
Dar ele nici nu mai voiau să audă de născocirile tatălui lor ; dar cînd el întinse șervețelul pe măsuță și-i spuse : „Șervețele fermecat, pune masa imediat !" apărură o sumedenie de bunătăți. Apoi tatăl spuse măgărușului : „Rage ! Rage !" și începu să plouă cu galbeni, mai mulți decît frunzele uscate căzute toamna din copaci.
Atunci fetele începură să se lingușească pe lîngă tatăl lor. Una îl îmbrățișa, alta îl săruta, alta îl prindea de mîini, să se rotească în horă cu ea.
Cînd tatăl socoti că venise timpul să scoată și biciușca, se gîndi să le trezească puțin pe fete.
— Mai am o noutate pentru voi, fetele mele. O biciușcă de toată frumusețea. E de-ajuns să-i spui : „Ciucuraș, te-nvîrte acuș !" și...

Fetele nu-i mai dădură răgaz să-și termine vorba și pline de veselie începură să sară și să strige : „Ciucuraș, te-nvîrte acuș !“ și una încerca să țipe mai tare decît cealaltă.

Degeaba să vă mai spun ce lovituri de biciușcă se auzeau pleznind în dreapta și în stînga, încît țipetele de fericire se schimbară brusc în țipete de durere.

— Oprește-l, tată !

— Iartă-ne, tată !

— Îndurare, tată !

Tatăl, văzînd că le era sinceră căința, spuse : „Ciucuraș, te-oprește acuș !“ și muzica încetă.

Din ziua aceea înainte cele trei fete ale moșneagului se făcură fete bune și-l ținură pînă la adînci bătrînețe pe tatăl lor cu ele, înconjurîndu-l cu dragoste și respect pînă la sfîrșitul vieții lui.

Traducere din limba italiană
de GEORGE LĂZĂRESCU

Cele două verișoare și cei șase pustnici

CU ANI ÎN URMĂ, într-un orășel din apropierea Ragusei, trăiau două surori. Fiecare din ele avea cîte o copilă. Una din surori era foarte bogată, în schimb cealaltă era săracă lipită pămîntului. Cea bogată locuia cu fiica ei, într-un palat de marmură, avea servitori și o frumoasă caleașcă de aur, trasă de patru armăsari. Sora cea săracă locuia, în schimb, într-o beznă de nedescris, într-o odăiță fără ferestre, pe care i-o închiriase un vechil din Noto. Sora cea bogată avea o fată foc de urîtă. Se uita cruciș, de rîdea lumea de ea, zicînd că se uita cu unul la mare și cu celălalt la munte. Și dinții îi ieșeau afară din gură, iar pe bărbie avea atîta păr, că nu lipsea mult să i se transforme într-o barbă. Sora cea sărmană avea în schimb o fată nespus de frumoasă și cu o inimă atît de bună și un suflet atît de nobil, de-i ceteai totul în strălucirea ochilor. Erau, după cum vă spun, sărace, tare sărace și coseau de dimineață pînă seara metri întregi de broderie, ca să-și poată duce zilele. Și nici lucrînd astfel

nu reușeau să strîngă atît cît le trebuia, ca să-și plătească chiria casei. Așa că într-o zi blestemată se pomeniră cu vechilul că le dă afară din casă, trezindu-se în mijlocul străzii.

Chiar în seara aceleiași zile însă, se întîmplă să treacă pe acolo unul din slujitorii surorii bogate. El, care avea o inimă miloasă, se duse iute la palat să-i povestească cele întîmplate stăpînei lui. Și cum era, cu adevărat, un om bun la suflet, atîtea îndrugă și atîta se rugă de stăpîna lui, încît ea încuviință să le găzduiască pe sora ei și pe nepoată într-o cămăruță aflată lîngă grajduri. Și-i spuse slujitorului :

— Le voi da odaia aceea, dar să mi-o plătească.

Cămăruța avea o ferăstruică ce dădea în stradă, așa că noaptea era luminată de un felinar cu ulei. La lumina acelui felinar, fata cea săracă nu înceta să lucreze și noaptea, căci nu voia ca și mătușa ei să le azvîrle afară din casă.

Mătușa, văzînd de la balconul ei lumină ca de sărbătoare, și că nepoata ei cosea și noaptea, la lumina felinarului, în loc să fie înduioșată, dădu poruncă aspră ca seara să nu se mai aprindă felinarul acela.

Cînd s-a lăsat seara, copila l-a întrebat pe slujitor :

— De ce nu aprinzi felinarul ?

— Mătușa ta nu vrea. Spune că nu poate irosi uleiul pentru tine.

Copila se îmbujoră de ruşine, dar nu mai adăugă nici o vorbă. Aşteptă să răsară luna şi cînd luna păru că-i luminează mai îndeaproape fereastra, îşi luă ghergheful şi începu să brodeze în raza lunii. Acum, după cum ştiţi, luna nu stă locului ; dimpotrivă, încet, încet, ea se îndepărtează de punctul în care răsare, dispărînd mereu mai sus, în înaltul cerului, spre creştetul munţilor. De aceea, copila, care avea nevoie să muncească şi noaptea, începu s-o urmărească cu ghergheful în mînă. Şi merse şi merse, fără să-şi dea seama ce mult se îndepărtase de palat. Deodată cerul se înnoră şi începu să scuture pe pămînt o ploaie furioasă cu tunete şi fulgere. Biata fată căută să se adăpostească undeva, dar în împrejurimi nu zări nici o casă. Nu văzu decît o peşteră, deschisă într-o stîncă, de unde se zărea o licărire slabă. Fata se căţără pe stîncă şi pătrunse în peşteră. În jurul unui foc ce pîlpîia fără putere stăteau şase pustnici bătrîni. De cum o văzu, cel bătrîn o întrebă :

— Cine eşti tu ? Şi de ce umbli singură prin aceste meleaguri, noaptea ?

Copila îi spuse toată povestea ei tristă.

Pustnicii se priviră toţi în ochi. Apoi cel mai bătrîn se adresă tovarăşilor lui :

— Fraţilor, nu vi se pare că această copilă, care a trebuit să urmărească crugul lunii, ca să-şi poată continua lucrul, merită o răsplată ?

— Da, desigur, răspunseră cu toții în cor.
Atunci cel mai bătrîn îi vorbi fetei :
— Fie ca atunci cînd te vei pieptăna, din părul tău să cadă numai țipari și perle.
Și al doilea spuse :
— Fie ca atunci cînd te vei spăla, picăturile de apă ce vor cădea din mîinile tale să se transforme în aur și diamante !
Și al treilea spuse :
— Fie ca atunci cînd vei vorbi, vorbele tale să fie parfumate ca trandafirii și ca iasomia !
Și al patrulea spuse :
— Fie ca ochii tăi să răspîndească atîta lumină, încît și noaptea să se transforme în zi !
Și al cincilea spuse :
— Fie ca de cîte ori te vei privi în oglindă, să fii mereu mai frumoasă !
Și al șaselea spuse :
— Fie ca dantela ta să fie gata în clipa în care începi să o lucrezi !
Apoi cel mai bătrîn o îndemnă, în timp ce o acoperi cu mantia sa :
— Și acum, întoarce-te acasă. Biata ta mamă o fi îngrijorată pentru tine.
Copila luă drumul înapoi spre casă. Pe drum, din cauza ploii se formaseră bălțoace și fata, ca să se ferească de ele, fără să vrea, se oglindea în fiecare

băltoacă. Și de fiecare dată ochii ei străluceau ca sorii, iar ea se făcea tot mai frumoasă. Ajunse acasă o dată cu zorii zilei.

Mătușa, care stătea la balcon, mai, mai să n-o recunoască, atît de frumoasă se făcuse. Trimise de îndată s-o cheme și o întrebă ce făcuse ca să devină atît de frumoasă. Nepoata îi povesti tot ceea ce se întîmplase și mătușa se gîndi ca în aceeași seară chiar s-o îndemne și pe fiica ei pe urmele lunii, să vadă dacă nu cumva s-o întoarce măcar ceva mai puțin urîtă decît era.

Nimeri și această copilă în peștera pustnicilor.

Ei, de cum o văzură, o recunoscură drept fiica mătușii celei rele, mătușa fetei care plecase de la ei cu o noapte în urmă. Și, de aceea, cel mai bătrîn îi spuse :

— Fie ca atunci cînd te vei pieptăna, din părul tău să cadă șerpi !

Și al doilea :

— Fie ca atunci cînd vei vorbi, din gura ta să iasă o duhoare de iad.

Și al treilea spuse :

— Fie ca de cîte ori te-oi spăla, din mîini să-ți cadă broaște !

Și al patrulea :

— Fie ca ochii tăi să-i îngrozească pe cei ce te privesc !

Și al cincilea :

— Fie ca atunci cînd te vei privi în oglindă, tu însăți să te sperii de fața ta !
Și al șaselea :
— Fie ca orice vei voi să faci, să nu izbutești !
Apoi cu toții în cor îi spuseră :
— Și acum du-te de aici și întoarce-te la mama ta cea rea și fără inimă !
Cînd o văzu maică-sa că se întoarce și mai urîtă de cum plecase, țipă la ea :
— Dar, unde ai fost, prostănaco ?
— Am fost acolo unde mi-ai spus dumneata, răspunse ea. Dar rostind aceste cuvinte din gura ei ieși o asemenea duhoare, încît mama ei, îngrozită, se ținu de nas.
— Vino să te speli cel puțin, că te-ai murdărit toată ! Dar de îndată lighenașul se umplu de broaște scîrboase, care le încremeniră de spaimă pe amîndouă femeile. Dar a fost și mai rău cînd maică-sa începu s-o pieptene. În aceeași clipă din părul ei se desprindeau fire și din pieptăn apăreau numai șerpi, care se tîrau peste tot, silind pe cele două femei să fugă și să sară de la un capăt la altul al odăii, în timp ce slujitorii, cu furci și ciomege, trebuiau să omoare șerpii.
În camera sărăcăcioasă a verișoarei, în schimb, lucrurile se petreceau cu totul altfel. De cum a început copila să se spele, din picăturile de apă prelinse de

pe obraz și de pe mîini apăreau numai bani de aur și diamante prețioase. Și cînd maică-sa o pieptăna, din păr cădeau țipari proaspeți, ba chiar vii, și perle lucitoare. Dacă vorbea, un parfum de trandafiri și iasomie se răspîndea în aer. Și, minunea minunilor, de fiecare dată cînd se oglindea în ceva, fața ei devenea mereu mai frumoasă și obrajii ei mai trandafirii ca trandafirii.

Toate aceste minuni, totuși, n-o făceau pe copilă să fie trufașă, ci, dimpotrivă, ea continua să lucreze ca și pînă atunci, chiar dacă broderia ei era gata de cum începea să brodeze. Și continua să brodeze în fața porții.

Într-o zi trecu pe acolo însuși regele. De cum văzu pe fata aceea atît de frumoasă, se îndrăgosti de ea îndată și o ceru de soție. Închipuiți-vă ce necaz pe mătușa, care ar fi dorit ca regele să se căsătorească cu fiica ei, ce-i drept, urîtă dar înzestrată cu atîtea bogății și pe deasupra și cu o caleașcă de aur.

Regele voi ca fata să-l urmeze la palat. Mătușa, cu o sclipire de răutate în ochi, se oferi s-o însoțească ea pe nepoată cu caleașca ei de aur.

Mai înainte de a ajunge la curte, regele ceru îngăduința de a merge el înainte, ca să le pregătească primirea. Mătușa profită de lipsa regelui și-o dădu jos din caleașcă pe nepoată. În împrejurimi era o pădure, și prefăcîndu-se că vrea să culeagă ceva ier-

buri tămăduitoare, ca să-i treacă durerea îngrozitoare de cap, care o chinuia, o rugă pe nepoată s-o însoțească prin desișul copacilor. Nici nu se îndepărtară prea mult de caleașcă, și mătușa o apucă brusc pe fată de umeri, o răsuci și-i scoase ochii pe care-i ascunse în geantă. Apoi, tîrînd-o de mînă, o lăsă să cadă în fundul unei gropi adînci și apoi în goana mare alergă la caleașcă, pornind iute, iute spre palatul regelui.

Cînd ajunseră la curte, regele avusese grijă ca în semn de mare sărbătoare, pe la balcoane să fie covoare, cuverturi și goblenuri țesute toate în fir de aur ; slujitorii înșirați de-a lungul scărilor, curtenii palatului, de asemenea, stăteau gata să primească pe cea mai frumoasă fată din regat.

De cum se opri caleașca, el se repezi să deschidă ușa. Dar ce groază și ce nedumerire l-a cuprins cînd, în locul frumoasei lui iubite, s-a pomenit cu o fată urîtă foc, îmbrăcată în rochie de mireasă !

Încremenit de spaimă și gîndindu-se la cine știe ce vrăjitorie, el își întoarse privirea în altă parte și porunci ca înspăimîntătoarea creatură, împreună cu însoțitoarea ei, să fie imediat ferecate în închisoarea palatului.

Toată ziua și toată noaptea rămase pe gînduri, din cauza celor întîmplate, fără să poată reuși să priceapă în ce chip frumoasa lui mireasă se trans-

formase pe neașteptate într-o ființă atît de respingătoare și de înfiorătoare ca aceea.

Într-adevăr, el nu știa că, întorcîndu-se în pădure, femeia își îmbrăcase propria-i fiică, ascunsă pînă atunci într-un cufăr mare, în rochia de mireasă a nepoatei.

Pînă una alta, în pădurea unde fusese părăsită nefericita copilă, trecu din întîmplare unul din cei șase pustnici, care-i făcuseră prețioasele daruri ce le știți. În timp ce umbla prin desiș, în căutare de ierburi tămăduitoare, auzi un tînguit prelung, ce venea din adîncul unei gropi. Se apropie de marginea gropii și se uită înăuntru. Dar era prea întuneric ca să poată deslușì ceva. Și atunci întrebă :

— Cine plînge ?

— Sînt o biată copilă, răspunse un glăscior, căreia o mătușă rea i-a scos ochii, fiindcă nu voia ca ea să devină soția regelui.

Pustnicul pricepu de îndată despre cine era vorba și-i spuse :

— Aha, iar femeia aceea demnă de chinurile iadului ! Nu i-a fost de-ajuns lecția pe care i-am dat-o, lăsînd-o pe fiică-sa urîtă cum era ! Dar ție nu-ți fie teamă, că am eu grijă de tine. Așteaptă-mă aici și nu mai plînge.

O porni iute la drum. Ajungînd la palat află locul unde stăteau ferecate cele două vipere și ceru să

stea de vorbă cu ele. Cînd se trezi în fața mătușii aceleia fără suflet, o întrebă :

— Unde sînt ochii nepoatei tale ?

— Nu știu, răspunse ea.

— Eu te sfătuiesc să-ți amintești, deoarece dacă nu mi-i dai chiar acum, fac să-i apară fiicei tale două coarne mari în locul ochilor, transformînd-o apoi în țap.

Îngrozită de asemenea amenințare, femeia scoase grăbită ochii din geantă și-i dădu pustnicului. Fără a mai zice un cuvînt, el dispăru.

Mergînd cu pași uriași, cît ai clipi, ajunse în pădure, puse din nou ochii în orbitele goale și, întinzîndu-i o pînză roșie, îi spuse fetei :

— Brodează acum portretul tău aici.

De cum împunse copila cu acul, chipul său apăru în întregime brodat și atît de bine făcut, că nu părea un portret, ci o făptură vie.

Cu broderia în mînă, pustnicul dădu tîrcoale palatului pînă îl văzu regele.

Regele, aflat în balcon, cum zări portretul acela, se simți cuprins de o mare tulburare. Porunci să fie chemat la el pustnicul și îl întrebă unde o văzuse pe fata aceea și ce era cu broderia din mîna lui. Pustnicul îi dezvălui toată taina. Atunci regele pregăti un alai de o sută de doamne de onoare și o sută de cavaleri și împreună cu ei se duse în pă-

dure să-şi ia mireasa. Chiar în aceeaşi zi făcură nunta. Mătuşa şi verişoara, pe care regele ar fi vrut să le ştie fierbînd într-un cazan cu păcură, dar pe care rugăminţile bunei sale soţii le scăpaseră de la o moarte atît de înfiorătoare, fură îmbarcate pe o corabie, care porni spre un port necunoscut, de unde nu se mai întoarseră niciodată.

Traducere din limba italiană
de GEORGE LĂZĂRESCU

Un ghiveci mic cu busuioc

A FOST ODATĂ un tată care avea trei fete, două erau rele și capricioase, pe cînd a treia era numai unt și miere.

Într-o zi, avînd de făcut o călătorie mai îndepărtată ca de obicei, căci el era negustor și prea puțin stătea pe acasă, își chemă cele trei copile și le întrebă :

— Fetele mele, ce doriți voi să vă aduc la întoarcere ?

Cea mai mare îi spuse :

— O rochie de mătase.

Cea mijlocie :

— O pălărie cu pene mari.

— Și tu ce-ți dorești ? o întrebă tatăl pe cea mai mică, fiindcă ea nu deschisese gura să-și spună dorința.

Și ea :

— Mie adu-mi, dacă vrei, un ghiveci mic cu busuioc.

— Și nimic altceva ? întrebă tatăl.
Și fata cea mai mică :
— Nu.
Nici nu plecă bine tatăl, și cele două surori mai mari începură s-o necăjească pe cea mică, spunîndu-i că făcea pe modesta, ca să-i cîștige dragostea tatălui, și atîtea îi spuseră și atîtea-i făcură, încît mititica se văzu silită să se închidă în odăița ei și să nu mai apară în fața lor.
Între timp, tatăl, terminîndu-și treburile și cumpărînd rochia de mătase și pălăria cu pene mari pentru cele două fete mai mari, o porni spre casă. La mijlocul drumului își aminti de ghiveciul cu busuioc, pe care i-l făgăduise celei mici.
— Și acum ce mă fac ? se întrebă el.
Și du-te încoace și încolo, nu dădu de nimeni care să-i vîndă busuioc. Pînă ce se ivi o grădină și grădinarul se oferi să-i dea un ghiveci.
— Cît costă ? întrebă tatăl.
Și grădinarul :
— Nimic. Grădina aparține regelui și tot ce se vede aici nu e de vînzare. Luați ghiveciul și duceți-l în grabă fetei dumneavoastră ; dar să-i atrageți atenția să-l stropească la vreme, ca să nu se usuce.
Fetele alergară iute să-l întîmpine pe tatăl lor ; cele două de nerăbdare de a-și vedea darurile ; doar ultima se gîndi să-l ajute să-și scoată haina, să se schimbe și să-i dea ceva de mîncat și de băut.

— Aceasta este rochia de mătase pentru tine, spuse tatăl fetei mai mari. Și celei mijlocii : Aceasta este pălăria cu pene. Și celei mai mici : Uite și ghiveciul tău cu busuioc ; și-i atrase atenția să-l ude zilnic, după cum îi spusese grădinarul regelui.

Într-o seară, cînd surorile mai mari plecaseră la teatru, fata cea mică (să-i dăm un nume, s-o chemăm Mariettina) stătea în odăița ei, privind la busuiocul din ghiveci. Fără să vrea rupse o frunzuliță și o apropie de flacăra lumînării. Frunzulița arse și ce văzu Mariettina ? Un tînăr neasemuit de frumos îi apăru înaintea ochilor și o întrebă :

— Ce dorești ? De ce m-ai chemat ?

— Eu n-am chemat pe nimeni, spuse ea. Cine ești ? Cum de-ai venit aici ?

Iar el :

— Sînt fiul regelui, vrăjit în acest busuioc. Dacă cineva are nevoie de mine, arde o frunză și eu vin imediat. Dacă tu ești pe cît de frumoasă pe atît de bună, de îndată ce scap de vraja asta, te voi lua de soție.

Mariettinei nu i se păru aievea logodna ei cu fiul regelui, dar rămaseră înțeleși să se vadă în fiecare seară, după ce surorile Mariettinei aveau să se ducă la culcare. Era de-ajuns ca ea să ardă o singură frunzuliță de busuioc și el de îndată avea să fie lîngă ea.

— Totuși, spuse prințul, îți atrag atenția să nu arzi mai mult de o singură frunzuliță, căci altfel cred că ți s-ar întîmpla cine știe ce nenorocire și atunci alerg cu sufletul la gură și, cum trebuie să urc și să cobor atîtea scări de sticlă, mă pot răni, ba chiar muri. Fii atentă!

Sub patul Mariettinei era o deschizătură de unde se puteau vedea scările de sticlă ce duceau la palatul regelui și prin deschizătura aceea, cînd sosi clipa despărțirii, se furișă prințul.

Surorile mai mari, văzînd că Mariettina stătea cît era ziua de lungă numai cu ghiveciul cu busuioc sub nas, ca să-i facă în necaz, într-o seară cînd ieșise cu tatăl ei la plimbare, intrară în camera ei și-i arseră tot busuiocul.

La întoarcere, Mariettina simți un junghi de durere în inimă la vederea busuiocului ars pînă la rădăcină. Alergă să se uite sub pat și cînd văzu scările de sticlă sparte toate, o cuprinse disperarea. Cîteva seri la rînd prințul nu mai apăru. Atunci ea se duse la tatăl ei și-i spuse că se hotărîse să facă o scurtă călătorie, și nimic n-o poate ține în loc. Își făcu valijoara și pe aici ți-e drumul.

Și mergea și iar mergea, iar din cînd în cînd se oprea să întrebe: „Știți ceva despre fiul regelui?“

Nimeni nu știa nimic. Într-o zi, oprindu-se la o fîntînă, să-și potolească puțin setea, auzi două bătrînele vorbind între ele. Una din ele spunea :

— Ai auzit vorba ? Fiul regelui e în pragul morții și nimeni nu reușește să-i găsească leacul, spunea ea. Pesemne că acum e frămîntată de remușcări strengărița aceea de fată, care l-a făcut să alerge înnebunit pe scările de sticlă și să se rănească într-atît, ca să ajungă mai repede lîngă ea.

Și cealaltă bătrînică :

— Eu aș fi în stare să-l lecuiesc cu unsoarea asta de balaur — și scoase din buzunar o cutiuță pe care i-o arătă celeilalte bătrîne. Unsoarea de balaur întinsă pe o pătură de lînă, și apoi înfășurat prințul bine, bine în această pătură de lînă, ar face ca toate bucățelele de sticlă din carnea lui să iasă afară și să scape. Dar decît să-l vindec pentru fata aceea răutăcioasă, ptiu, uite mai bine arunc unsoarea de balaur în fîntînă !

Și așa făcu.

Mariettina, care auzise tot, așteptă ca cele două băbuțe să se îndepărteze, și cu un băț lung reuși să tragă afară cutiuța și într-un suflet alergă înspre palatul regelui.

Regele dăduse sfoară în țară că orice vraci care l-ar fi îngrijit pe fiul lui, dacă n-ar fi reușit să-l vindece în termen de trei zile, avea să fie spînzurat.

Cînd Mariettina, îmbrăcată bărbăteşte, se prezentă la palat, regele, crezînd că este vorba de un alt vraci, îi spuse :

— Fiule, eşti atît de tînăr, de ce vrei să întîmpini primejdia de a fi spînzurat ?

Dar ea se încăpăţînă într-atît, încît primi îngăduinţa să-l vadă pe prinţ.

Cînd ajunse Mariettina în camera prinţului, ceru să i se aducă trei pături de lînă şi un lighean cu jăratic. Fereca bine uşile, poruncind ca nimeni să nu îndrăznească să intre. Încălzi păturile şi o unse pe prima cu unsoarea balaurului. După ce o unse bine, îl înfăşură pe prinţ şi, într-adevăr, cît ai clipi, fiecare bucăţică de sticlă începu să se lipească încet, încet de pătură. O dădu la o parte, făcînd acelaşi lucru cu a doua şi a treia pătură, încît ieşiră şi ţăndările cele mai mici.

După ce prinţul fu lecuit, Mariettina, plîngînd şi rîzînd în acelaşi timp, îi povesti din fir-a-păr cum se petrecuse totul şi că vina nu o purtau decît cele două surori rele ale ei.

Dîndu-i crezare, prinţul chemă pe tatăl Mariettinei, care se arătă mai mult decît fericit să-şi dea consimţămîntul pentru nunta fiicei lui cu fiul regelui.

Traducere din limba italiană
de GEORGE LĂZĂRESCU

Diavolul păcălit

ÎN VREMURI ÎNDEPĂRTATE, cînd podurile peste ape le construiau bieți zidari, se întîmplă ca la Borgo a Muzzano, lîngă orașul Lucca, să trebuiască să fie construit un pod. A fost chemat un zidar foarte priceput în arta sa, dar și renumit pentru viclenia lui.

Acesta începu lucrul, dar cînd ajunse să construiască arcul, care-i punctul cel mai important al podului, se gîndi să cheme în ajutor diavolul.

Într-o noapte întunecoasă, cînd nici luna nu se mai vedea, ieși în cîmp și o luă înspre podul pe care-l construia el ; acolo strigă din toate puterile :

— Diavole atotputernic, vino în ajutorul meu !

Deodată, în bezna nopții, se înălță din pămînt o flacără cumplită și un miros puternic de pucioasă învălui pe zidar de-l făcu să se înece. Tușea atît de tare, de-i dădură lacrimile, iar de lacrimi i se împînziră ochii, încît nu mai vedea nici la o jumătate de metru în fața lui. Cînd s-a mai risipit puțin fu-

mul şi i-a trecut tusea, desluşi în faţa lui o umbră neagră ca tăciunele şi înaltă de nu se mai termina.

Un glas îl întrebă :

— Tu m-ai chemat ? Ce vrei de la mine ?

Tremurînd şi bîlbîindu-se de spaimă, zidarul spuse :

— Eu... te-am che... che... mat... pentru că... vreau să... să... mă ajuţi... să construiesc podul.

— Şi dacă te ajut ? mai zise diavolul, ce-mi dai în schimb ?

— Ce... ce... vrei tu ?

— Trebuie să-mi dai sufletul celui ce va trece primul pe podul tău.

— Bi... bi... ne.

Cînd podul fu gata construit, diavolul se ascunse dedesubt la pîndă, gata să-i ia sufletul primului care avea să treacă pe pod. Dar vicleanul zidar, căindu-se de tîrgul pe care-l încheiase cu diavolul, se gîndi să-l păcălească.

Lîngă pod era un cîine, zidarul îl întărîtă, aruncă după el cu o piatră şi alergă în urma lui, silindu-l să o ia la goană peste pod.

Văzîndu-se urmărit, cîinele o luă în goana mare pe pod. Zidarul însă, de cum ajunse acolo unde începea podul, se opri, dar cîinele continuă să alerge de mama-focului.

Diavolul, pitit sub pod, îndată ce auzi paşi pe pod, întinse braţul şi cînd şi-a dat seama că în loc de o fiinţă omenească era un cîine, îl apucă şi îl dădu de pămînt cu atîta furie, încît în locul unde căzu cîinele, se făcu o groapă adîncă. Se întoarse apoi către zidar şi strigă :

— Oh, omule, omule, de astă dată m-ai păcălit tu, dar fii atent altădată !

Traducere din limba italiană
de GEORGE LĂZĂRESCU

Cizmele marchizului de Grillo

MARCHIZUL DE GRILLO era peste măsură de bogat, de i se urcase la cap atîta bogăție, și nemaiștiind ce să facă de plictiseală, se distra făcînd tot felul de glume răutăcioase celor din jur.

Într-o zi dădu poruncă să fie chemat cel mai straşnic cizmar din Roma. Și cizmarul se grăbi să se ducă la bogătașul de Grillo.

— Dumneavoastră m-ați chemat, domnule marchiz ?

— Întocmai.

— Cu ce vă pot fi de folos ?

— Am nevoie de o pereche de cizme noi, spuse marchizul, așezîndu-se mai bine pe scaun, și cizmarul începu să-i ia măsurile.

— Îți atrag atenția asupra calității pielii !

— N-aveți grijă, domnule marchiz.

— Și să nu treacă apa prin piele.

— Fiți liniștit, domnule marchiz.

După vreo cincisprezece zile, cizmarul se întoarse la palatul marchizului de Grillo, ca să-i lase o pe-

reche de cizme de toată frumusețea și socoteala alături, care era de vreo zece sau doisprezece scuzi. Trece o lună, mai trec două, ba chiar șase și cizmarul nu-l vedea nici pe marchiz și nici banii datorați pe cizme. Voi ce-ați fi făcut ? Ceea ce făcu și cizmarul, care-și luă inima în dinți într-o bună zi și se duse la palat :

— Domnule marchiz, am venit ca să aflu dacă v-au plăcut cizmele făcute de mine...

— Mi-au plăcut foarte mult și-mi vin perfect ! îi răspunse marchizul. Ai lucrat excelent, dă-mi voie să te felicit !

— Iată... continuă cizmarul, cam stînjenit, căci nu găsea cuvintele potrivite. Fiindcă aș avea ceva tîrguieli de făcut, adică niște piele de căprioară... și altele... v-aș fi recunoscător, și v-aș rămîne foarte îndatorat dacă... ați dori să-mi achitați suma cuvenită.

— Care sumă ?

— Costul cizmelor.

— Dar eu, spuse marchizul cu aerul cel mai nevinovat din lume, nu plătesc niciodată nimănui nici un ban vinerea și, într-adevăr, în ziua aceea era vineri.

— Asta înseamnă că trebuie să trec și mîine pe la dumneavoastră... știți mîine e sîmbătă, spuse plin de încredere cizmarul.

— Dar eu nu fac plăți nici sîmbăta, precizâ marchizul de Grillo, și nici duminica, nici lunea, și de fapt în nici o zi din săptămînă.
— Dar asta este o adevărată samavolnicie... este un abuz la care nu m-aș fi așteptat de la un senior ca dumneavoastră, îndrăzni bietul cizmar.
— Dumneata mă insulți, biet zdrențăros ce ești !
— Mai bine zdrențăros decît necinstit și încurcălume, spuse cizmarul.
Și marchizul :
— Să ieși afară imediat !
— Ies îndată, dar ne-om vedea noi la judecată ! În fața judecătorului !
Cizmarul dădu în judecată pe marchizul de Grillo, care nu făcu altceva decît să vorbească cu avocatul său, cel mai renumit din întreaga Romă, care îndrugă și unelti atîtea, fiind prea bine plătit, încît... cîștigă cauza domnului marchiz de Grillo.
A doua zi, la un moment dat, se auzi bătînd un clopot în Roma, apoi altul, și iar altul, în sfîrșit, toate clopotele din Roma băteau ca de moarte.
— Ce s-a întîmplat ? întreba lumea. Unul spunea :
— Poate că a murit papa.
Altul dezmințea :
— Dar nici gînd, papa se bucură de o sănătate zdravănă ! Mi-a spus-o chiar azi valetul lui secret.
Chiar papa, uluit de clopotele acelea, care sunau ca de înmormîntare, trimise la toate parohiile, la toți

preoții, să afle din porunca cui sunau clopotele. Și preoții răspunseră toți în același fel : „Marchizul de Grillo".

— Tot nebunul acela de marchiz de Grillo ! spuse papa ieșind în clipa aceea din grația divină, și îndată dădu poruncă sa fie chemat la el.

— Domnule marchiz, îi spuse, această ultimă glumă a dumitale întrece orice așteptare și orice măsură !

— Nu înțeleg, Sfinția Ta, spuse marchizul ca picat din nori.

— De ce ați dat ordin să sune toate clopotele din Roma a moarte ?

— Sfinția Ta, pentru că a murit justiția, și cum papa nu înțelegea o boabă : Da, desigur, spuse marchizul. Auziți dacă nu-i adevărat ceea ce vă spun eu. Un cizmar mi-a făcut o pereche de cizme pe măsură, din cea mai fină piele. Eu nu am vrut să plătesc nici un ban. Ne-am dus în fața judecății și, în ciuda faptului că era vădită dreptatea lui, de o sută de ori vădită, am cîștigat eu.

Papa dădu din cap zîmbind și nu mai știu ce să-i răspundă.

Traducere din limba italiană
de GEORGE LĂZĂRESCU

Orbul

UN ORB avea o sută de scuzi pe care voia să-i păstreze. Se gîndește el și iar se gîndește, pînă la urmă se hotărăște să-i ascundă pe cîmp în pămînt, dar în așa fel încît să nu-i găsească nimeni. Și astfel, într-o dimineață, se duse pe cîmp, și cînd ajunse sub un smochin începu să sape în pămînt.

În timp ce săpa astfel, îl văzu un țăran care se întrebă în sinea lui: „Ce-o fi făcînd orbul acela?" Și așteptă tăcut să vadă. Desigur că orbul nu-l putea observa.

Cînd termină orbul ceea ce avusese de făcut, și plecă, țăranul alergă și el într-acolo, să vadă ce făcuse orbul, și săpînd întruna, găsi cei o sută de scuzi. Fără a se mai gîndi prea mult îi luă și pe aci ți-e drumul. Și iată că într-altă zi, orbul, care avea nevoie de bani, se întoarse la cîmp să-și ia banii. Și sapă, și sapă sub smochin, și nu dă de nimic.

„Vai, bietul de mine ! Cineva m-a văzut și mi-a luat banii, se tîngui el. Dar eu trebuie să-mi recapăt banii ! Vineri, cînd mă voi duce din nou să colind străzile cu cîntecul, voi cînta un cîntec special, și o să-mi recapăt cu siguranță banii."

Vorbea așa în sinea lui, bietul de el, și între timp își pregătea cuvintele noului cîntec pe care avea să-l cînte în piață, vineri cînd avea să se ducă în tîrg.

Sosi și vinerea și cînd toți țăranii se aflau la tîrg și ascultau cîntecul orbilor, iată-l și pe bietul nostru păgubit că apare în mijlocul lor și începe să cînte :

„Sub smochin stau scuzii mei
Și-alți o sută peste ei,
Chiar diseară am să-i duc,
Cînd oi fi doar singur cuc !"

Țăranul care-i luase cei o sută de scuzi, auzind cîntarea lui, îi dădu imediat crezare și în sinea lui spuse : „Dacă se duce la smochin și nu-și găsește banii, nu mai are curaj să-i pună și pe ceilalți o sută."

Și cu sufletul la gură alergă să pună banii la loc, în pămînt, la rădăcina smochinului, exact în locul de unde-i luase. A doua zi, orbul își îndreptă pașii într-acolo și, ca și prima dată, începu să sape tacticos. Se prefăcea că îngroapă alți bani, în schimb el îi scotea pe primii pînă la al sutălea scud. Cînd termină de

săpat și-și luă banii, acoperi groapa și o porni spre casă.

Țăranul alergă în goana mare să-i dezgroape acum pe toți. Și de mulțumire, își freca mîinile, căci se gîndea că va avea de luat două sute de scuzi de astă dată. Dar săpa și tot săpa, și de nimic nu dădea! Pricepu abia atunci șiretenia orbului: „Mi-o făcuși", își zise el, zîmbind acru.

Traducere din limba italiană
de GEORGE LĂZĂRESCU

Regele unui popor de maimuțe

A FOST ODATĂ un rege, nu-mi mai amintesc în care anume regat, dar fără îndoială că era Italia, între Pistoia și Florența. Un rege care, după obiceiul timpurilor acelora, își întindea puterea asupra unui teritoriu întins cam cît ar fi azi un oraș. Acest rege era bătrîn aproape de pragul morții și avea doi fii gemeni. Se născuseră în aceeași zi și la aceeași oră, încît nu se mai putea ști care din ei se născuse primul și care al doilea, și acest lucru era important deoarece primului și numai lui i se cuvenea să devină rege după moartea bătrînului lui tată. Fiindcă regele nu știa care din cei doi fii se născuse primul, înțelegeți și voi cît de îngîndurat era bietul bătrîn, gîndindu-se la moștenirea regatului. Într-adevăr, regele acela era bun și drept, pentru nimic în lume nu ar fi vrut să înfăptuiască o nedreptate. Pe deasupra, pînă și cei doi gemeni erau și ei buni și viteji. Amîndoi îi spuneau tatălui:

— Măria Ta, numește tu pe cine vrei, că nici unul din noi nu va suferi de alegerea făcută. Noi vom fi mulțumiți de orice hotărîre ai lua Măria Ta.

Dar, deși regele era fericit că avea doi feciori atît de buni, care se înțelegeau între ei atît de bine, tot nu reușea să se hotărască. Ba, dimpotrivă, parcă se simțea mai încurcat ca niciodată. Toate nopțile pentru el treceau albe, fără a putea închide un ochi. Camera lui de culcare, încăpătoare cît o piață, în care încăpea o armată întreagă, i se părea cu totul neîncăpătoare noaptea, cînd se plimba în sus și în jos, de la un perete la altul, și de la fereastră la ușă.

Într-o zi, după o noapte în care se chinuise cu acest gînd neîndurător, luă, în sfîrșit, hotărîrea să convoace Consiliul de Coroană. Treziți din somn, alergară cu toții la palat : Comandantul întregei armate, vistiernicul, judecătorul, mareșalul curții, sfetnicul de ceremonii. În sfîrșit, cei mai înalți slujitori ai regatului. Acestora, reuniți în sala tronului, regele le înfățișă situația și le ceru sfatul.

Toți consilierii au început să discute între ei, în timp ce regele îi privea dus pe gînduri. La sfîrșit, marele sfetnic, ridicîndu-se și făcînd celorlalți semn să tacă, le spuse :

— Măria Ta, am găsit chipul în care să punem capăt frămîntării care vă neliniștește. După o îndelungată dezbatere, am hotărît să vă propunem următoarele :

trimiteți pe cei doi prinți în lume să-și aleagă o soție. Aceluia care va găsi soția cea mai frumoasă și va aduce darul cel mai de preț, îi veți da regatul.

— Dacă așa mă sfătuiți voi, așa voi face, spuse regele.

În ziua următoare, cei doi prinți, după ce își salutară tatăl, porniră în căutarea celei mai frumoase soții și a darului celui mai prețios.

Cei doi prinți se numeau unul Cecco și celălalt Vasco.

Cecco o apucă înspre miazănoapte și Vasco înspre miazăzi.

După ce a mers timp de trei zile printr-o pădure nesfîrșită, Cecco se trezi în fața unei vile încîntătoare, care avea la poartă un paznic într-o uniformă albastră cusută toată în aur. Cecco întrebă a cui era vila aceea și paznicul îi răspunse că era vila marchizului de Cedro. Cecco ceru să vorbească cu marchizul și un valet îl însoți în salonul de primire. În timp ce treceau prin minunatul parc, ce se așternea în fața vilei, Cecco văzu pe o alee o fată nespus de frumoasă. Părea că plutește pe deasupra pămîntului atît de delicat îi era mersul, ca și întreaga făptură. Aflînd că era fiica marchizului, îi povesti pricina lui și ea se arătă fericită să fie soția unui principe, care putea ajunge rege, și astfel îi înmînă o cutiuță, nu mai mare decît o nucă, cu rugămintea de a i-o duce re-

gelui, dar să n-o deschidă pînă atunci. Înăuntrul cutiuței era darul.

Cecco și marchizul se întoarseră de îndată la palat și îi dădură regelui cutiuța, care nu fu deschisă, căci se aștepta și darul pe care avea să-l aducă la întoarcere Vasco. Porunci, totuși, ca să se pregătească ospățul de logodnă pentru viitorii miri, marchiza și prințul, ce aveau să facă nunta o dată cu întoarcerea fratelui celălalt.

În timp ce lui Cecco i se întîmplau toate acestea, Vasco își continua călătoria. Era pe drum mai bine de o săptămînă. Trecuse peste nu știu cîte văi și dealuri, dar fără să întîlnească un suflet de om. Se simțea tare obosit și descurajat. Mai că ar fi vrut să se întoarcă înapoi la rege și să-i spună că el renunță să mai caute. Soarele asfințise, se coborîse întunericul, de aceea oboseala și neîncrederea lui parcă se măriseră și mai mult. Se așeză să se odihnească puțin, apoi întinse mîna să-și ia bățul și lucrurile, ca să se întoarcă acasă. Dar nu știu cum se făcu, de tocmai în clipa aceea se auzi un glăscior care-i spuse :

— De ce vrei să renunți, frumosule prinț ? Tocmai acum cînd ești gata să-ți împlinești dorința ?

— Cine-mi vorbește ? întrebă prințul. Și-și roti ochii peste tot, fără, să vadă pe nimeni.

— Eu sînt. Sînt licuriciul care-ți stă în față. Mergi după luminița mea, care-ți va deschide calea și ai

să vezi că nu degeaba ai bătut atîta amar de drum.

— Dacă așa vrei tu, zise Vasco, facă-se voia ta. Ia-o înainte și eu te urmez.

Și o porniră la drum. Licuriciul în față și Vasco în urma lui. N-au mers prea mult. Dincolo de o pădure, pe care o străbătură cît ai clipi o dată, înaintea ochilor lui Vasco apăru un palat, tot numai din marmură, cu ferestrele strălucitoare de o lumină azurie.

— Iată că am ajuns, spuse licuriciul. Acum du-te singur în palat, dar fără să te minunezi de tot ceea ce ai să vezi înăuntru.

Dar să nu te minunezi era un fel de a spune. Erau atîtea ciudățenii acolo și alte ciudățenii și mai mari aveau să se petreacă în fața lui Vasco, încît să înlemnești, nu alta !

Cum să nu te uimești ? La poarta cea mare a palatului făcea de gardă o maimuță. Îmbrăcată în uniforma de rigoare, cu o lance, de cel puțin cinci ori mai mare decît ea. Și totuși, cu cîtă seriozitate își făcea serviciul ! Mergea înainte și înapoi, cu regularitatea sentinelelor în fața cazărmilor. Cînd intră Vasco pe poartă, maimuța, știind parcă cine era, nu numai că luă poziția de drepți, dar îi prezentă și arma.

Și la zgomotul făcut de maimuță, cînd lovi podeaua de marmură cu lancea, ca prin minune, dintr-o odaie alăturată, apărură alte două maimuțe-sergenți (gra-

dele le aveau pe uniformă), care-i făcură semn lui Vasco să intre, și-l însoțiră în fața unei scări imense, pe deasupra căreia era așternut un covor persan de toată splendoarea. În timp ce suia scara aceea uriașă, Vasco vedea de-a lungul ei, fie lîngă balustradă, fie în fața ușilor, înșiruite pe paliere, mereu alte maimuțe în uniformă, țepene în fața apartamentelor, făcînd solemne de gardă.

Însoțit de cele două maimuțe-sergenți, Vasco fu condus pînă într-un salon în mijlocul căruia se afla o masă îmbelșugată de tot felul de bunătăți. Cele două maimuțe îi făcură semn să ia loc la masă, și în timp ce Vasco se așeza pe scaun, una din maimuțe se îndepărtă, o clipă, luînd-o spre o ușă din fundul salonului. După două minute, pe aceeași ușă se văzu intrînd altă duzină de maimuțe, îmbrăcate în tot felul de uniforme, foarte scumpe, de valeți, fiecare cu o tavă în mînă, plină cu tot felul de mîncăruri, care mai de care mai frumos înmiresmate și atrăgătoare, sau cu carafe de aur cu vinuri alese și parfumate. Vasco, după ce nu mîncase șapte zile decît pîine și băuse numai apă, închipuiți-vă cît de mult a onorat acest prînz princiar.

După ce a terminat cu masa, reapărură cele două maimuțe-sergenți, care-i făcură semn să le urmeze, invitîndu-l să intre într-un salon foarte elegant, luminat ca de sărbătoare, unde se desfășura un mare bal.

Muzicanții, doamnele de la Curte și cavalerii, perechile care dansau nu erau decît maimuțe. Maimuțe îmbrăcate în straie foarte bogate. Costumele bărbaților erau din mătase lucioasă, iar pălăriile femeilor, toate, împodobite cu pene de struț. Și toată lumea aceea se purta cu o seriozitate atît de covîrșitoare, încît, dacă nu le-ai fi văzut cozile și ochii aceia strengărești, n-ai fi zis că sînt maimuțe, ci oameni. Și nici una din maimuțe nu se lăsa furată de ispita de a face strîmbăturile și scălămbăielile pe care le fac toate suratele lor din grădina zoologică. Nici o maimuță nu fugea s-o prindă pe cealaltă sau s-o caute în păr de pureci. Toate erau niște maimuțe serioase, ba chiar solemne. (Eram gata-gata să scriu persoane serioase.)

Vasco se uita la ele cu gura căscată. Se uita cum se învîrtesc cu grație și ușurință, în timp ce dansau după o muzică armonioasă și delicată. Era un spectacol care merita, într-adevăr, să fie văzut. Dacă la un moment dat nu ar fi început să se stingă luminile, dînd de înțeles că se terminase balul, Vasco, în ciuda oboselii care-l dobora, ar fi rămas să privească cine știe cît timp...

Dar mai înainte de a se fi stins toate luminile, cele două maimuțe-sergenți îl însoțiră pe Vasco într-o cameră de dormit, unde-l lăsară să se odihnească.

I se închideau ochii de somn, cînd Vasco auzi în beznă cum îl cheamă o voce :

— Vasco !
— Cine mă cheamă ?
— Vasco, repetă glasul acela, ce dorești ?
— Doresc o soție care să-i facă regelui un dar foarte frumos, dar atît de frumos, încît să-l întreacă pe cel făcut de logodnica fratelui meu, Cecco, încît tatăl meu, regele, să mă lase pe mine moștenitor al tronului, după moartea sa.
— Dacă tu consimți să te însori cu mine, Vasco, vei căpăta darul cel mai frumos din lume, care-ți va oferi apoi coroana.
— Atunci să ne căsătorim.
— E cuvîntul de onoare al unui prinț ?
— Da, e cuvîntul de onoare al unui prinț.
— Bine. Atunci mîine trimite o scrisoare tatălui tău, în care să-l vestești că ți-ai găsit o soție, care-ți va face cel mai frumos dar de nuntă din lume. Și acum, dormi liniștit !
A doua zi, Vasco trimise tatălui său o scrisoare. Și curierul palatul degeaba vă spun că era tot o maimuță.
Regele, deși surprins că cel ce a adus vestea este o maimuță, s-a arătat mulțumit de scrisoare și voia lui a fost ca maimuța să fie ținută la palat și tratată cu tot respectul.
A doua noapte, Vasco fu trezit din nou de aceeași voce, care-i repetă aceleași cuvinte din noaptea din-

tii, și iar îi dădu povața de a trimite o nouă scrisoare a doua zi de dimineață tatălui său.
Și a doua zi o altă maimuță o porni spre palatul regelui.
Și această maimuță a fost reținută la Curte.
Asemenea fapte s-au petrecut mai bine de o lună, încît la un moment dat, la Curtea regelui ajunseseră mai multe maimuțe decît curteni. Maimuțe în parc, maimuțe în saloane, maimuțe pe scările tronului, maimuțe pînă și pe deasupra baldachinul patului regal. Însuși regele nu mai știa cum s-o scoată la capăt. Nu fiindcă s-ar fi purtat rău maimuțele, dar este lucru sigur că nu părea ceva serios să vezi sentinelele cum schimbau gărzile cu cîte o maimuță pe umăr. Și nu era nici o mare plăcere să doarmă într-un pat în care maimuțele veneau să-i țină de urît, după ce-l treziseră brusc, căzînd de pe baldachin, învinse și ele de somn.
Nu vă mai spun apoi de scandalul și indignarea oamenilor, cînd auzeau și vedeau tot ce se întîmplă la Curte. Nu reușeau să-și explice prezența acestor maimuțe, dar lumea începuse să vorbească precum că ar fi trimise de prințul Vasco, pentru a-l înștiința pe rege că-și găsise mireasa și cum vestitorii fuseseră toți maimuțe, neîndoielnic că și soția lui Vasco era și ea o maimuță. Mulți spuneau la început că nu era adevărat. Dar, în cele din urmă, cum zilele

treceau și Vasco împreună cu soția lui nu mai apăreau, toți începură să creadă că așa era.

Pînă una alta, după ce trecu o lună și mai bine, într-o noapte, aceeași voce îi spuse în bezna nopții lui Vasco :

— Mîine vom pleca la rege. Ești convins că vrei să te însori cu mine ?

— Sînt nezdruncinat în hotărîrea mea.

— Ei, bine, vom pleca mîine. Trezește-te în zori, căci drumul este lung.

A doua zi dis-de-dimineață, Vasco se afla în fața porții palatului și ce-i fu dat să vadă ? O caleașcă minunată, gata de plecare, îl aștepta cu un vizitiu tot maimuță și alte douăzeci și patru de maimuțe călare în stînga și în dreapta trăsurii, ca escortă. Înăuntrul ei, plină de bijuterii și nespus de elegantă... o maimuță.

„Soția mea să fie o maimuță ? Să fi fost oare o voce de maimuță vocea de aseară ? Dar ce să fac... acum trebuie să mă însor cu ea. Cuvîntul unui prinț trebuie respectat."

Cu asemenea gînduri, Vasco se așeză alături de maimuță și caleașca o porni ca fulgerul la drum.

Regele, care aflase de sosirea fiului său, dădu poruncă să fie așteptat cu toată festivitatea. Și închipuiți-vă cîtă lume nu se afla în fața palatului, curioasă să vadă cum arăta soția prințului, adică o

mireasă maimuță. Și mai cu seamă curioasă să vadă ce figură va face regele.

Dar regele, care nu avea de loc ifose de rege, reuși să își stăpînească uimirea lui fără asemuire și astfel nimeni nu-și dădu seama de deznădejdea din adîncul sufletului său. Ba, dimpotrivă, toți l-au crezut încîntat, fiindcă-l văzură alergînd în întîmpinarea miresei, primind-o cu toate onorurile cuvenite unei prințese.

Nunta celor doi frați a fost fixată pentru a doua zi.

Tot poporul se afla pe străzi. Și chiar și maimuțele părăsiră palatul și se confundară cu oamenii, care așteptau să treacă trăsurile regale.

Dar în timp ce pe străzi se petreceau toate acestea, maimuța-mireasă se îmbrăca cu rochia de nuntă. În timp ce domnișoarele de onoare îi învolburau pe cap un voal alb bogat, iată-l intrînd pe Vasco. Maimuța îl văzu prin oglindă și-i spuse :

— Vasco, vezi dacă-ți plac.

Și spunîndu-i acestea se învîrti și Vasco rămase mut de uimire. În loc de o maimuță, în fața lui se afla o preaminunată fată, dar atît de minunată, cum nu i-a mai fost dat unui ochi de om să vadă vreodată. Se frecă la ochi, dar nu era vis... Și preafrumoasa fată :

— Da, eu sînt mireasa ta. O vrajă cumplită mă transformase în maimuță împreună cu tot poporul

meu, și așa aș fi rămas o viață întreagă, pînă cînd nu s-ar fi găsit un prinț, care să mă vrea de soție așa cum eram.

Închipuiți-vă minunarea regelui, a lui Cecco și a tuturor acelora care văzură la brațul lui Vasco o fată atît de frumoasă, în loc de o caraghioasă de maimuță. Și minunarea lor nu avea să treacă atît de repede, căci în timp ce caleașca în care era Vasco și soția lui trecea pe străzi, maimuțele, pe măsură ce se învîrteau în jurul lor, se și transformau ca prin farmec în cîte o elegantă doamnă de onoare sau în cîte un mîndru cavaler, o preabogată doamnă sau un preaviteaz războinic. În scurt timp tot poporul acela se unise într-o singură urare și închinăciune în fața tinerei regine care trecea.

După ce se făcură amîndouă nunțile, regele adună din nou toată Curtea și se înconjură de întreg Consiliul de coroană, apoi deschise cutiuțele dăruite de prințesele, nurorile lui.

Mai întîi deschise pe cea a soției lui Cecco și... vă mai amintiți... nu era mai mare decît o nucă. Și în cutie se afla o păsărică și ea zbura de se minunau cu toții cum de putuse să stea într-o nucă atîta timp.

Deschise apoi cutiuța celeilalte nurori, care-i dăruise un dar nu mai mare decît o alună. Și din cutia aceea sări o altă păsărică, și, ce-i drept, te mirai și de ea cum de putuse supraviețui acolo, ba chiar

ținea în gură și o șopîrlă. Și nu se terminase darul, căci șopîrla ținea în gură altă alună, înăuntrul căreia, bine, bine împăturită, era o dantelă de o lungime de o sută de brațe.

Fără îndoială că acesta a fost socotit darul cel mai minunat, de aceea regele deschise gura să-l proclame pe Vasco mostenitor al tronului. Dar soția lui Vasco spuse :

— Vasco nu are nevoie de regatul tatălui său, căci îl are pe al meu ca zestre, eliberat fiind de vrajă.

Tot poporul, mai ales acel al maimuțelor devenite oameni, aclamă cuvintele prințesei și-l primi pe noul rege.

Vasco împreună cu soția lui plecară în împărăția lor și nimeni n-a mai aflat nimic despre ei, afară de faptul că au trăit ani mulți și fericiți. Dar dacă despre Vasco nu s-a mai aflat nimic, de atunci a rămas bănuiala în sufletul fiecăruia că în fiece maimuță s-ar putea ascunde sufletul unei ființe omenești și, de aceea, chiar azi, mari și mici se opresc în fața lor, le privesc, le admiră cu curiozitate, și de ce nu ?... cu o oarecare teamă că...

Traducere din limba italiană
de GEORGE LĂZĂRESCU

Boaba de năut

A FOST ODATĂ un om sărac lipit pămîntului. Nu avea chiar nimic. Ba nu... bogăția lui era o boabă de năut. Dar el nu știa cum să poată trăi dintr-o singură boabă de năut. Dacă ar fi mîncat-o n-ar mai fi avut apoi nimic de mîncare pentru următoarele zile. Și atunci, se gîndi el ce se gîndi, pînă ce se hotărî să pună boaba într-un sac și s-o pornească în căutarea norocului.

Trecu pe la casa unui țăran, care era plecat la cîmp, la lucru, și-i zise soției acestuia :

— Cumătră, ești bună să-mi păstrezi boaba asta de năut ?

— Las-o pe masă colo.

Omul scoate boaba de năut din sac și pleacă mai departe. Cumătra avea un cocoș, care, de îndată ce văzu boaba de năut, sări pe masă și hap ! o înghiți.

Omul se întoarse :

— Cumătră, pot lua înapoi boaba de năut ?

— Știi ceva ? am un cocoș, și cocoșul a sărit pe masă și a înghițit boaba de năut.
— Atunci trebuie să-mi dai cocoșul.
— Ei, ia te uită ! Pentru o boabă de năut să-ți dau un cocoș ? Ce poveste mai e și asta ?
— Eu cer să-mi dai boaba de năut ! Și dacă nu mi-o poți da, fiindcă a înghițit-o cocoșul, trebuie să-mi dai cocoșul care a înghițit boaba.
Și atîtea îi spuse femeii și-i împuie capul, pînă cînd biata de ea, ca să scape de el, se văzu silită să i-l dea.
Omul își luă cocoșul și plecă mai departe.
Se opri în fața unei alte gospodării.
— Cumătră, vrei să-mi ții dumneata cocoșul acesta ?
— Dă-i drumul jos, colo, lîngă cocină, îi răspunse femeia.
Dar gospodina aceea avea un porc în cocină. Dintr-o singură lovitură cu botul, porcul omorî cocoșul.
Se întoarse omul :
— Cumătră dragă, am venit să-mi iau cocoșul înapoi.
— Du-te lîngă cocină și ia-ți-l.
Se uită lîngă cocină și ce vede... ? cocoșul mort.
Se duce la femeie și-i spune :
— Porcul dumitale mi-a omorît cocoșul. Dumneata ar trebui acum să-mi dai porcul.

— Ce tot vorbești... să-ți dau porcul pentru un cocoș ! O să-ți dau puful după broască, asta o să-ți dau !

— Dumneata ești obligată să mi-l dai.

Și așa cum făcuse cu boaba de năut cînd primise pe ea cocoșul, făcu și acum atîta scandal cu cocoșul, încît biata femeie, ca să scape de gura lui, îi dădu porcul.

Luă porcul cu el și își văzu de drum. Se opri apoi iar în fața casei unui țăran.

— Cumătră dragă, îmi dai voie să las la dumneata puțin porcul ăsta al meu ?

— Lasă-l acolo în grajd, unde ținem boureanul.

Cînd văzu boureanul porcul lîngă el, îi dădu una cu coarnele de-l ucise pe loc.

Se întoarse omul.

— Cumătră dragă, m-am întors să-mi iau porcul.

— Mergi în grajd și ia-ți-l !

Omul se duse în grajd, dar se întoarse într-o clipă să-i dea veste stăpînei, țipînd cît îl ținea gura :

— Boureanul dumitale mi-a omorît porcul, așa că trebuie să mi-l dai.

— Dar ce-ai înnebunit, omule ? Pentru un porc să trebuiască să-ți dau ditamai animalul ! Asta să crezi dumneata !

Dar țipînd și făcînd zarvă, ca și celelalte dăți, și această femeie se văzu silită să-i împlinească voia.

Trecu apoi la casa unui alt țăran.
— Cumătră dragă, fă-mi binele ăsta și ține-mi oleacă boureanul acesta la dumneata.
— Lasă-l acolo în grajd !
Femeia aceea avea o fată bolnavă.
— Mamă, vreau o bucățică de carne.
Mama se duce la grajd și taie o feliuță din pulpa animalului și se duce să-i facă o supă fetei ei bolnave.
Se întoarce omul.
— Cumătră, m-am întors să-mi iau boureanul. Mă duc la grajd și apoi plec.
Se duce, într-adevăr, și-i dă una cu biciul bietului animal, ca să iasă din grajd.
Femeia pusese ghips în locul acela, de unde tăiase bucățica, și cînd omul dădu lovitura de bici, lipitura de ghips pică și se dădu totul în vileag. Omul începu să strige :
— Vai de mine ! Ai tăiat o bucată de carne din boureanul meu ?
— Ascultă, omule, fetița mea, fiind bolnavă, a cerut carne și eu i-am dat.
— Atunci trebuie să-mi dai pe fiica dumitale.
— Cum ai spus ? Să-ți dau pe fata mea pentru o ciosvîrtă de carne. Haida de !
— Îmi pare rău, dar, oricum, trebuie să-mi dai fata.

Și spuse atîtea și făcu atîtea, încît pînă la urmă femeia trebui să-i dea fata.
O luă, o puse în sac și pe-aici ți-e drumul!
Ajunse în casa unui alt țăran.
— Cumătră, îmi faci plăcerea să ții puțin acest sac?
— Pune-l colo, în colțul cela.
Și plecă.
În sac era o gaură și pe acolo fata recunoscu ușor că se afla în casa mătușei sale. Și începu să strige: mătușe, mătușe!
— Cine mă cheamă? zise femeia. Și se repezi să privească în sac. Dar ce văzu? pe propria ei nepoată.
— Ce faci aici? Cum ai ajuns în sac?
— O, mătușe, m-a luat omul acela cu el, pentru că mama a tăiat o bucată de carne din boureanul lui. Mătușa avea un cîine rău, care mușca pe toți cei ce-i erau necunoscuți și mai ales nu erau de-ai casei. Și ce făcu? Scoase afară din sac pe nepoată și puse repede în locul ei cîinele.
Omul se întoarse.
— Ei, femeie, unde mi-e sacul?
— Uite-l colo, fă bine și ți-l ia.
Omul îl luă și plecă. Mergi și iar mergi, ajunse într-o livadă și pe loc zise:
„Acum nu mai pot de oboseală și vreau să mă odihnesc". În timp ce se odihnea, se gîndea: „Mi-a

mers tare bine. Pentru o boabă de năut am avut un cocoș, pentru un cocoș un porc, pentru un porc un bourean și pentru el o mîndreță de fată. Vină afară, fetița mea să te privesc !"

Și vorbind, deschise sacul. Dar zdup ! și cîinele îi înhăță cu dinții tot nasul. Și astfel își primi omul lacom pedeapsa meritată.

Traducere din limba italiană
de GEORGE LĂZĂRESCU

CHICHIBIO, bucătarul lui Currado Gianfigliazzi, c-o vorbă şugubeaţă spusă întru mîntuirea lui, preschimbă în rîs mînia stăpînului şi scapă de pacostea cu care-l ameninţa Currado.

Currado Gianfigliazzi, după cum ştiţi cu toţii, din auzite şi văzute, e socotit de cînd lumea în orăşelul nostru drept cetăţean de vază, un strălucit senior, mărinimos şi darnic, îndrăgostit de traiul cavaleresc şi care în vînătorile cu ciini şi şoimi aflat-a veşnic nespusă desfătare; iar daeă spun numai atît, e fiindcă nu e locul să povestim acum despre alte înfăptuiri mai mari ale domniei-sale. Aşadar, într-o bună zi, prinzînd el la Peretola c-un şoim de-al său un stîrc, aflîndu-l gras şi tînăr, îl luă şi-l trimise unui destoinic bucătar pe care îl avea acasă, Chichibio după nume şi venetian de fel, dîndu-i poruncă să i-l frigă de cină şi să i-l pregătească bine. Chichibio, care, bietul, nici c-o fărîmă nu părea mai prostănac decît era, după ce pregăti stîrcul, îl

puse la cuptor şi se apucă să mi-l păzească, tot cu ochii pe el.

Cînd stîrcul era aproape gata şi împrăştia în jur o undă de miros de să te lingi pe buze, se nimeri să intre în bucătărie o femeiuşcă din partea locului, Brunetta, aşa-i zicea pe nume, de care bucătarul nostru era îndrăgostit foc ; şi dînsa, cînd simţi mirosul şi cînd văzu stîrcul prăjit, prinse a-l ruga pe bucătar, cu miere-n glas, să-i dea o coapsă.

Chichibio îi răspunse cîntînd :

— Ba iaca nu, donna Brunetta, ba iaca nu, donna Brunetta !

De care dumneaei, mînioasă, făcu :

— Pe legea mea, Chichibio, dacă nu-mi dai, nu-ţi dau nici eu, cît oi trăi, ce-ţi place.

Acu, de spus şi-au spus ei multe ; dar pînă mai la urmă Chichibio, ca să n-o întărîte, desprinse o coapsă şi i-o dete.

Seara, fiind pusă pasărea, aşa fără picior, la masă în faţa lui Currado şi a unor musafiri de-ai săi, stăpînul se miră grozav văzînd una ca asta şi, trimiţînd după Chichibio, îl întrebă ce se întîmplase cu celălalt picior. La care mincinosul de venetian răspunse iute :

— Stăpîne, stîncii n-au decît o coapsă şi-un picior.

Currado zise atunci mînios :

— Cum dracu să nu aibă decît o coapsă şi un picior ? Ce, prima oară văd eu stîrci ?

Dar bucătarul de colo :

— Așa-i, stăpîne, precum îți spun și, dacă vrei, ți-arăt că și ăștia vii îs tot la fel.

Currado, de dragul musafirilor pe care îi avea la masă, nu vru să mai lungească vorba și-i zise doar atît :

— Dacă-i așa și spui că-mi arăți minunea asta, de care eu de cînd e lumea n-am auzit și nici nu știu s-o fi văzut vreodată, poftesc să mi-o arăți chiar mîine dimineață ; și, dacă poți s-o faci, mă rog, n-am nimic de zis ; dar dacă nu, mă jur c-oi porunci să-ți ardă o mamă de bătaie, de să-ți aduci aminte de mine cît ai să trăiești.

Sfîrșind dar pentru seara aceea cu vorba, a doua zi de mînecate, Currado, căruia nici somnul nu-i potolise supărarea, plin de obidă, se sculă și porunci să i se aducă doi cai ; apoi, punîndu-l pe Chichibio să încalece pe unul, îl duse pînă la un rîu — pe malul căruia spre zi puteai să vezi stîrci cu duiumul — și-i zise așa :

— Vedem noi acușica cine a mințit aseară !

Chichibio, cînd văzu că nu-i trecuse încă mînia lui Currado și că trebuie să facă dovada celor spuse, neștiind cum ar putea s-o facă, umbla călare în urma lui, topit de frică, bietul, și dac-ar fi putut ar fi fugit mîncînd pămîntul ; dar, fiindcă nu putea, se tot uita în față, în spate, de-o latură și de alta, și peste tot i se părea că vede numai stîrci șezînd

în două picioare. Dar cînd ajunse aproape de rîu, zări pe mal, el, cel dintîi, nu mai puțin de doisprezece stîrci, toți cocoțați într-un picior cum stau de obicei cînd dorm. Drept care, arătîndu-i iute stăpînului, îi zise :

— Messere, acu poți să vezi și dumneata că n-am mințit ieri seară, cînd ți-am spus că stîrcii au numai un picior. Iaca, poftește și te uită !

Currado îi văzu și-i zise :

— Așteaptă nițeluș și-am să-ți arăt c-au două.

Și apropiindu-se oleacă de păsări, le strigă : „Huș, huș !" Din care pricină toți stîrcii întinseră degrabă și celălalt picioar și după ce se clătinară vreo cîțiva pași, își luară zborul.

Atunci Currado se întoarse către Chichibio și rosti :

— Ia spune, secătură, au două ori n-au două ?

Chichibio, buimăcit de cap, neștiind pe unde să mai scoată cămașa, îi răspunse :

— Așa-i stăpîne, da' la ăla de-aseară n-ai strigat „huș,huș !" că, de-ai fi strigat, scotea și el celălalt picior, întocmai cum l-au scos și ăștia.

Răspunsul ăsta îi plăcu așa de tare lui Currado, încît toată mînia i se topi în veselie și rîs, drept care zise :

— Ai dreptate, Chichibio, așa trebuia să fac !

Iată dar în ce chip, printr-un răspuns glumeț și grabnic, scăpă Chichibio de bătaie și se împăcă cu stăpînul lui.

Fresco își îndeamnă nepoata să nu se uite în oglindă, dacă, precum spunea, îi era așa de silă de mutrele nesuferite.

Un om pe nume Fresco din Celatico avea o nepoată care fusese dezmierdată cu numele de Ciesca[1] și care — deși la trup și la obraz era destul de frumușică (fără să aibă totuși un chip de înger, după cum am mai văzut la altele) — se socotea pe sine așa de desăvîrșită și așa de nobilă, încît se deprinsese a ponegri bărbați, femei și orice lucru care-i ieșea în cale, fără să se gîndească nici cît de cît la dînsa, care n-avea pereche de scîrbă ce era, țîfnoasă și nesuferită, de nu puteai să-i intri în voie nici pentru unul Dumnezeu ; ba pe deasupra se ținea și-așa măreață, încît nici de-ar fi fost să fie copila regelui din Franța n-ar fi putut fi mai fudulă. Iar cînd umbla pe stradă părea c-o-năbușă tot timpul mai știe naiba ce putori, atîta tot strîmba din nas, de parcă-i miroseau toți cei pe care-i întîlnea sau îi vedea în cale. Ci dînd deoparte multe alte năravuri uricioase și vrednice de plîns pe care le avea, zic că se nimeri într-o zi ca, întorcîndu-se ea acasă, unde se afla și Fresco, să mi se așeze lîngă el toată răsfăț și strîmbături și să înceapă a bufni ; drept care Fresco o întrebă :

[1] Diminutivul de la Francesca (n.t.).

— Ia spune, Ciesca, cum se face că te-ai întors așa curînd, chiar azi în zi de sărbătoare ?

La care fata, alintîndu-se de să te apuce greața, răspunse :

— Da, e adevărat că m-am întors devreme acasă, fiindcă-n orașul ăsta eu cred că n-au fost niciodată bărbați și nici femei atîta de nesuferiți și plicticoși ca cei de astăzi ; nu trece barem unul pe drum, să nu-mi fie nesuferit ca naiba. Și cred că-n toată lumea n-ai să găsești femeie căreia să-i fie atîta silă ca mie să dea nas cu mutre așa nesuferite ; de aceea, numai ca să scap de ele m-am întors mai repede ca de obicei.

Fresco, căruia nu-i plăceau de fel răsfățurile fetei, îi spuse :

— Ascultă aici, copilă : dacă ți-e așa de silă de mutrele nesuferite după cum spui, atunci, dacă dorești s-ai parte de viață fericită, să nu cumva să te mai uiți vreodată în oglindă.

Dar fata, mai goluță ca trestia la cap, dar încredințată că-l ajunge pe Solomon la înțelepciune, nu pricepu mai mult decît pricepe un berbec ; ba dimpotrivă, îi răspunse c-avea să se oglindească și ea ca toate celelalte. Și-așa se face c-a rămas în nerozia ei, cu care pînă ș-astăzi mai duce viață bună.

Iorgovan, prunc sărac, ajunge împărat (Poveste populară din Banat, culeasă de P. Uglișiu-Delapecica) 5
Cenușotca-Potca (Poveste populară din Banat, culeasă de P. Uglișiu-Delapeciça) . . . 12
Păcală-judecător 65
(de MARIN GHEORGHE FUDULU)
Feciorul cel viteaz și lebăda (Basm popular săsesc) 106
În românește de ALEXANDRU MITRU
Calul năzdrăvan (Basm popular săsesc) . . 119
În românește de ALEXANDRU MITRU
Regele penelor (Basm popular săsesc) . . 141
În românește de ALEXANDRU MITRU
Copacul fermecat (Basm popular săsesc) . . 150
În românește de ALEXANDRU MITRU
Fiul nerecunoscător (Poveste albaneză) . . 163
Traducere de VICTOR EFTIMIU
Cocoșul și găina (Poveste albaneză) . . . 168
Traducere de VICTOR EFTIMIU
Mireasa Soarelui (Poveste albaneză) . . . 171
Traducere de VICTOR EFTIMIU
Diavolii păcăliți (Poveste albaneză) . . . 177
Traducere de VICTOR EFTIMIU

Frumoasa pămîntului (Poveste albaneză) . . 179
Traducere de VICTOR EFTIMIU
Leul dăruitor de aur (Poveste albaneză) . . 184
Traducere de VICTOR EFTIMIU
Balta fermecată (Basm popular grecesc) . . 190
În românește de VASILE GRECU
Soldatul roman (Poveste din Lazio) . . . 199
Traducere din limba italiană de GEORGE LĂZĂRESCU
Ciucuraș, te-nvîrte acuș ! (Poveste din Lazio) . 209
Traducere din limba italiană de GEORGE LĂZĂRESCU
Cele două verișoare și cei șase pustnici (Poveste din Sicilia) 218
Traducere din limba italiană de GEORGE LĂZĂRESCU
Un ghiveci mic cu busuioc (Poveste din Lazio) 229
Traducere din limba italiană de GEORGE LĂZĂRESCU
Diavolul păcălit (Poveste din Toscana) . . . 235
Traducere din limba italiană de GEORGE LĂZĂRESCU
Cizmele marchizului de Grillo (Poveste din Toscana) 238
Traducere din limba italiană de GEORGE LĂZĂRESCU
Orbul (Poveste din Toscana) 242
Traducere din limba italiană de GEORGE LĂZĂRESCU
Regele unui popor de maimuțe (Poveste din Toscana) 245
Traducere din limba italiană de GEORGE LĂZĂRESCU

Boaba de năut (Poveste din Toscana) . . . 258
Traducere din limba italiană de
GEORGE LĂZĂRESCU
Fragmente din „Decameronul" de Giovanni
Boccaccio 264
În românește de ETA BOERIU

Redactor : IOANA RICUS
Tehnoredactor : ION COSMESCU

Dat la cules 30.I.1974. Bun de tipar 16.III.1974. Apărut 1974. Comanda nr. 778. Tiraj 60 300. Broșate 60 300. Coli de tipar 8,50.
Ediția I-a a apărut la Ed. Tineretului în anul 1968. Tiraj 85 000 ex.

Tiparul executat sub comanda nr. 40 076 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București
Republica Socialistă România

EDITURA ION CREANGĂ

Lei 3,75